

895.913009

พ.ศ. 2525

๓

วิเคราะห์ทางทำนองแห่งและกลวิธีการแทนนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา

ปรัชญาบัณฑิต

ของ

เสลินพิศ เทียรธราทร

3 ก.ย. 2525

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาการศึกษาหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2525

วิชาชีพเป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- 90467 /

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....*อ. น. น. น.*.....ประธาน

.....*ส. น. น. น.*.....กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....*อ. น. น. น.*.....ประธาน

.....*ส. น. น. น.*.....กรรมการ

.....*อ. น. น. น.*.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก
รองศาสตราจารย์วรวิทย์ ชาติ ประสานกรรมการ และอาจารย์สุภา ปานเจริญ กรรมการ
ที่ได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนสละเวลาตรวจแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้อย่างดียิ่ง
ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจและความกรุณาของท่านทั้งสอง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์สนธิ กวสสิทธิ์ คุณสาคร บุญเลิศ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วน
ช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงไปด้วยดี

เพลินพิศ เทียรฆราคร

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
	วิธีดำเนินการค้นคว้า	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	9
2	วิเคราะห์ท่วงทำนองแห่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา	19
	ความหมายของท่วงทำนองแห่ง	19
	การใช้คำและสำนวนโวหาร	22
	ภาษาปาก	22
	คำศัพท์ปาก	25
	การใช้คำที่เป็นสื่อสร้างความเข้าใจ	33
	คำซ้อน	38
	คำสร้างใหม่	42
	ภาษาเรียบง่าย	45
	สำนวนเยาะ	47
	การสร้างประโยค	49
	การบรรยายและการพรรณนาความ	54
	การบรรยายความ	54
	การพรรณนาความ	59

การพรรณนาโดยให้รายละเอียดในคำสันและแสง	59
การพรรณนาโดยให้รายละเอียดในคำเสียงและรส	62
" " <i>เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและสภาพอารมณ์</i>	
3 วิเคราะห์กลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา	67
ความหมายของกลวิธีการแต่ง (Techniques)	67
กลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา	70
กลวิธีการเล่าเรื่อง	70
ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่อง	70
ตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่า	74
กลวิธีการแสดงจิตประหวัด	76
กลวิธีการดำเนินเรื่อง	80
การดำเนินเรื่องความลึกลับเหตุการณ์	80
การดำเนินเรื่องย้อนต้น	81
การดำเนินเรื่องโดยการสร้างความไม่รู้เรื่องต่อไป ...	83
การละเหตุการณ์สำคัญบางตอนของเรื่อง	83
การเล่าเรื่องแบบเป็นฉากให้มีการคาดคะเน	84
กลวิธีการสร้างฉาก	86
การสร้างฉาก	86
การสร้างฉากด้วยการใช้คำบรรยายของผู้แต่ง	87
การสร้างฉากด้วยการใช้ภาษาถิ่นของตัวละคร	90
จุดมุ่งหมายในการสร้างฉาก	91
การสร้างฉากแสดงลักษณะภูมิประเทศ สภาพบ้านเมือง	
และสภาพความเป็นอยู่ของคนในเวลานั้น	91
การสร้างฉากให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอารมณ์	
ของตัวละคร	94

กลวิธีเกี่ยวกับการสร้างตัวละคร	98
การสร้างตัวละครให้สมจริง	98
การสร้างตัวละครแบบเหนือจริง	104
กลวิธีการเสนอตัวละคร	105
การเสนอตัวละครโดยผู้แต่งบรรยายโดยตรง	106
การเสนอตัวละครโดยการให้ผู้อ่านสังเกตเอง	111
การเสนอตัวละครโดยการให้ตัวละครในเรื่องเล่าถึง ตัวละครอื่น ๆ	114
กลวิธีการสร้างบทสนทนา	117
บทสนทนาที่มีลักษณะสมจริง	117
บทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง	119
บทสนทนาที่แสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร	121
4 สรุปและข้อเสนอแนะ	124
สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์	125
ข้อเสนอแนะ	128
บรรณานุกรม	129

* ในระยะแรกไทยรับรูปแบบของวรรณกรรมประเภทนวนิยาย โดยการแปลเรื่องจากนวนิยายภาษาอังกฤษ นวนิยายเรื่องที่ได้รับนิยมนามากคือเรื่อง "ความพยายาม" แปลโดย พระยาสุรินทราชา (นกยูง วิเศษกุล) ซึ่งใช้นามปากกาว่า "แม่วัน" แปลจากเรื่อง Vindetta ของ แมรี กอดโรลลี (Marie Corelli) ลงพิมพ์ในหนังสือเด็กวิทยา เล่มที่ 2 ทั้งตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 10 (เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2443 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2444) ส่วนนวนิยายไทยแท้ที่มีเนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉากตลอดจนแนวความคิดในเรื่องเป็นแบบไทยคือเรื่อง "ความไม่พยายาม" ของหลวงวิลาศปริวัตร (เหลื่อม วินุพราหมณกุล) ลงพิมพ์ในหนังสือเด็กวิทยา พ.ศ. 2444 และหลังจากนั้นก็มือนิยายไทยเรื่องอื่น ๆ เกิดขึ้นอีกมากมาย เช่น ชุณินทานทองอิน เป็นเรื่องประเภทอาชญากรรม พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง "คาราหวั่น" เป็นนวนิยายผจญภัยถึงนวนิยายรัก พระนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า นวนิยายไทยได้พัฒนามาจากการแปล และดัดแปลงวรรณกรรมตะวันตกในระยะแรกแล้วจึงคลี่คลายมาเป็นรูปแบบของวรรณกรรมไทยอย่างสมบูรณ์ การที่นวนิยายกลายเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยนั้นเกิดจากปัจจัยหลายด้านด้วยกัน ศรีศิลป์ บุญขจร¹ กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้นวนิยายงอกงามเติบโตในสังคมไทยคือการขยายตัวของการศึกษาไปสู่สามัญชน และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปสู่โลกสมัยใหม่ซึ่งเจริญด้วยวิทยาการและเทคโนโลยี การศึกษาที่ขยายไปสู่สามัญชนทำให้เกิดนักอ่านที่ไม่ใชชนชั้นสูงเช่นแต่ก่อน คนเหล่านี้ต้องการบันเทิงคดีที่เป็นของตนเอง กล่าวถึงเรื่องราวชีวิตในสมัยของเขา บันเทิงคดีที่เขาสามารถเข้าไปร่วมจินตนาการหรือร่วมดำเนินชีวิตไปกับตัวละครได้โดยไม่ยากและไกลเกินไปนัก เพราะฉะนั้นรูปแบบวรรณกรรมใหม่นี้จึงสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความนึกคิดของที่ได้รับการศึกษา สังคมไทยจึงรับนวนิยายไว้อย่างง่ายดาย พัฒนาให้มีลักษณะของตนเอง จนกลายเป็นรูปแบบวรรณกรรมสมัยใหม่ที่สำคัญรูปแบบหนึ่งในที่สุด

¹ ศรีศิลป์ บุญขจร พัฒนาการนวนิยายไทย พ.ศ. 2475 - 2500 : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคม หน้า 17 - 18

ปัจจุบันนวนิยายจัดเป็นวรรณกรรมที่มีความสำคัญมากประเภทหนึ่ง และมีบทบาทต่อสังคมอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะนวนิยายเป็นวรรณกรรมที่สามารถเข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่และสังคมทุกชั้นได้ เนื่องจากนวนิยายมีความง่าย ให้ความบันเทิง สนุกสนาน ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นเรื่องเบาสมองอ่านได้เรื่อย ๆ อย่างไม่เคร่งเครียด และนอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากสิ่งที่อ่านแล้ว ยังได้ข้อคิดและภาพชีวิตที่น่าสนใจอีกด้วย เพราะนวนิยายเป็นเรื่องที่สมมุติขึ้นโดยอาศัยพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมเป็นพื้นฐาน แล้วนำมาปรุงแต่งให้มีความสมจริง ด้วยเหตุนี้นวนิยายจึงได้รับความนิยมอย่างสูง มีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมีนวนิยายแนวใหม่เกิดขึ้นเสมอ ในขณะเดียวกันนักเขียนนวนิยายของไทยก็มีเป็นจำนวนมากทั้งหญิงและชาย นักเขียนที่มีชื่อเสียงในช่วง พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2522 นี้ เช่น กฤษณา อโศกสิน พมพันธ์ รพีพร พนมเทียน สี่ฟ้า โสภาค สุวรรณ นิมิตร ภูมิถาวร หยก บุรพา สุวรรณี สุคนธา ฯลฯ

ในบรรดานักเขียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของผู้อ่านนั้น สุวรรณี สุคนธา เป็นนักเขียนสตรีผู้หนึ่งที่มีผลงานเป็นที่นิยมชมชอบของผู้อ่านจำนวนมาก ชื่อจริงของสุวรรณี สุคนธา คือ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เธอเกิดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2475 ณ บ้านเลขที่ 17 ถนนสิงห์วังคณ์ อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก บิดาชื่อย่อย มารดาชื่อแดงอ่อน มีพี่น้อง 2 คน สุวรรณีเป็นน้องคนสุดท้อง การศึกษาของเธอเริ่มต้นที่โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี พิษณุโลก จนจบชั้นมัธยมปีที่หก หลังจากนั้นก็เรียนต่อที่วิทยาลัยเพาะช่าง 2 ปี จบแล้วจึงเรียนต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากรจนได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตชั้นตรี เมื่อ พ.ศ. 2494 แล้วไปเป็นอาจารย์สอนหนังสือที่โรงเรียนศิลปศึกษาอยู่ 3 ปี จึงย้ายไปสอนที่มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. 2496 สุวรรณีได้สมรสกับนายทวี นันข่วง มีลูกชาย 1 คน และลูกสาว 3 คน

ปัจจุบันสุวรรณีได้หย่าขาดจากสามีและลาออกจากงานที่มหาวิทยาลัยศิลปากรมาทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการนิตยสาร ลอนา และเป็นนักเขียนนวนิยายอีกด้วย

ผลงานด้านการประพันธ์ของสุวรรณี สุคนธา เริ่มจากการเขียนเรื่องสั้น ใน พ.ศ. 2508 เรื่องสั้นเรื่องแรกของเธอคือเรื่อง "จดหมายถึงปุก" ตีพิมพ์ในหนังสือสตรีสาร โดยใช้นามปากกาว่า "สุวรรณี" เรื่องต่อมาคือเรื่อง "หมอลงเบญ" ในปีเดียวกันนั้นเธอได้

เขียนเรื่อง 4 - 5 ตอนจบชื่อ "รักของสุนทรี" ส่วนนามปากกา "สุวรรณี สุนทรา" นั้น ประมุข อุณหูป เป็นผู้ทำให้เมื่อครั้งที่เธอส่งเรื่องสั้นไปลงพิมพ์ที่หนังสือ "สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์" สุวรรณีเขียนเรื่องสั้นอยู่ระยะหนึ่งแล้วจึงมาเขียนเรื่องยาว นวนิยายเรื่องแรกของเธอคือเรื่อง "สายมหยศเสน่ห์หาย" ซึ่งได้รับความนิยมสำเร็จเป็นอย่างดี จากนั้นเธอก็เขียนนวนิยายเรื่อยมา นามปากกาที่ใช้ในการเขียนนวนิยายมีทั้ง "สุวรรณี" และ "สุวรรณี สุนทรา" 7 10
2 10
46 8

การที่ผลงานการประพันธ์ของ สุวรรณี สุนทรา เป็นที่นิยมของผู้อ่านก็เพราะเธอมีความสามารถในการใช้ภาษาที่มีเสน่ห์/ด้วยความเรียบง่าย สั้น และไม่อ้อแอ้¹ ประกอบกับ สุวรรณี สุนทรา มีท่วงทำนองแต่งอันเป็นลักษณะเฉพาะตัวและมีกลวิธีแต่งที่น่าสนใจ ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวชมว่า "สุวรรณี สุนทรา มีชื่อเสียงในทางทำให้ ตัวละครมีอารมณ์ประณีต และพาให้ผู้อ่านมีอารมณ์ประณีตตามไปได้มากพอสมควร ความเด่นของนักประพันธ์นี้อยู่ที่การใช้สำนวนภาษาการเลือกเฟ้นถ้อยคำสมเป็นศิลปิน"²

"มโนทรร" กล่าวถึง สุวรรณี สุนทรา ไว้ว่า "ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของนวนิยาย เพราะเป็นการเล่าเรื่องให้มีชีวิต เธอผู้นี้มีเครื่องมืออย่างวิเศษ เล่าเรื่องของเธอยกง่าย ๆ เกลี้ยงเกลตา กระจางชัดเจน ประโยคไม่สั้นไม่ยาว ไม่สูงไม่ต่ำอ่านสบายราบรื่นเหมือนคุยกัน"³

เสถียร จันทิมาธร กล่าวว่า

"สุวรรณี" เป็นนักเขียนอีกคนที่เขียนหนังสืออย่างชวนให้คิดว่าคนเขียนกำลังรักเอาเลือดเนื้อและวิญญาณของตนเองออกมาให้นักอ่านได้ดื่มกิน ไม่ว่าจะเป็นความรักครั้งสุดท้าย หรือแม้แต่เรื่องของเธอก็ตาม ยิ่งที่เป็นเรื่องสั้นสะท้อนชีวิตผู้คนในละแวกหน้าพระลานด้วยแล้ว ยิ่งทำให้คนอ่านเชื่อเป็นคุเป็นตะที่เดียว⁴

¹ รัญจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 1 หน้า 38

² ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ "หัวใจของวรรณคดีไทย" ใน วรรณไวทยาการวรรณคดี หน้า 114

³ เสถียร จันทิมาธร นวนิยาย หน้า 54

⁴ "มโนทรร" (นามแฝง) "เขาชื่อกานต์ ของ สุวรรณี สุนทรา" วิทยาสาร

ส่วน จิระนันท์ พิตรปรีชา กล่าวถึง สุวรรณี สุคนธา ว่า "เป็นนักเขียนที่มีบุคลิกพิเศษในการใช้ถ้อยคำบรรยายสิ่งต่าง ๆ ออกมาง่าย ๆ แต่เข้าถึงใจผู้อ่าน"¹

นอกจากนี้ ความมีเสน่ห์ในงานเขียนของ สุวรรณี สุคนธา ยังอยู่ที่การใช้อารมณ์ของศิลปิน เข้าผสมกับอารมณ์ของนักเขียนดังที่ รัชฎวณ อินทรกำแหง กล่าวไว้ว่า

"สุวรรณี" เป็นนักเขียนที่ไม่บรรยายทุกอย่างจนหมดเปลือก แต่ชอบเว้นว่างบางตอนไว้ให้ผู้อ่านเข้าใจเอาเอง และไว้บรรยายที่ "เล่นกับอารมณ์" อยู่บ่อย ๆ และสามารถทำได้ดีด้วย เห็นจะเป็นด้วย "สุวรรณี" เป็นศิลปินหรืออารีทิสต์ตามที่เจ้าตัวชอบเรียก จึงได้ใช้อารมณ์ของศิลปินผสมอารมณ์ของนักเขียนบรรยายอารมณ์ของตัวละครได้อย่างละเอียดละไม²

ส่วนในค่านี้อาณา ผลงานของ สุวรรณี สุคนธา มักจะเป็นเรื่องที่เน้นหนักไปในทางบรรยายอารมณ์อันละเอียดอ่อนของผู้หญิง และกิเลสของมนุษย์ที่พัวพันอยู่กับเรื่องความรักและความหลง แต่ลึกกลงไปในเรื่องเหล่านี้คือ ความเป็นจริงส่วนหนึ่งของชีวิต ของสังคม ดังนั้นงานเขียนของ สุวรรณี สุคนธา จึงเป็นการสะท้อนภาพสังคมได้อย่างสมจริง ด้วยเหตุนี้นวนิยายหลายเรื่องของ สุวรรณี สุคนธา จึงได้รับรางวัลทางค่านวรรณกรรม เช่น "เชาเชือกานต์" ได้รับรางวัลวรรณกรรมชนะเลิศจากองค์การ ส.ป.อ. ปี พ.ศ. 2513 "ค่ายปึกของรัก" ได้รับรางวัลชมเชยจากการประกวดวรรณกรรม เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2516 และ "พระจันทร์สีน้ำเงิน" ได้รับรางวัลนวนิยายยอดเยี่ยมประจำปี พ.ศ. 2519 จากสมาคมนักเขียน และนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

สิ่งที่แสดงให้เห็นว่านวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา มีคุณค่าและเป็นที่นิยมของผู้อ่านอีกประการหนึ่งก็คือ ผลจากการวิจัยของ จิรี เปี่ยมอมัย เรื่อง นวนิยายที่เหมาะสมในการใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครูภาษาไทย พบว่า นวนิยาย

จิระนันท์ พิตรปรีชา โลกที่สี่ : ประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของผู้หญิงไทย

หน้า 198

² รัชฎวณ อินทรกำแหง วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 1 หน้า 33

* ค่ายเหตุผลที่ว่างงานเขียนนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา เป็นที่นิยมของผู้อ่านอันเนื่องมาจากมีทั้งทำนองแต่งที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว และมีกลวิธีการแต่งที่น่าสนใจ / ประกอบกับงานเขียนนวนิยายของเธอมีจำนวนมากพอที่จะใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา / ผู้เขียนจึงได้นำนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา มาศึกษาวิเคราะห์ทางทำนองแต่งและกลวิธีการแต่งนวนิยาย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการใช้ภาษาในแง่ศิลปะ

1. เพื่อศึกษาห่วงทำนองบทกวีนิยายของ สุวรรณี สุคนธา
2. เพื่อศึกษากวีวิธีการแต่งบทกวีนิยายของ สุวรรณี สุคนธา

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบถึงห่วงห่านองแตงนวนินายของ สุวรรณี
สุคนธา
2. ผลของการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบถึงกลวิธีการแตงนวนินายของ สุวรรณี
สุคนธา

การศึกษารังนี้ จะวิเคราะห์เฉพาะนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ซึ่งแต่งในช่วง
เวลา พ.ศ. 2511 - พ.ศ. 2522 ดังรายชื่อต่อไปนี้

๑ จริ เปลี่ยนฉบับ นวนิยายที่เหมาะสมในการใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับ
มัธยมศึกษาในทักษะของภาษาไทย หน้า 87

๒กระทรวงศึกษาธิการ คำสั่งที่ วก.๔๔/๒๕๒๒ เรื่องการกำหนดหนังสือเรียนสำหรับ
เลือกใช้ในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ (ม.๑ - ม.๒) ปีการศึกษา ๒๕๒๒ ลงวันที่

- ✓ กิ่งฟ้า
- ✓ เก้าอี้ขาวในห้องแดง
- ✓ เขาชื้อกันต์
- ✓ คนเร่เมือง
- ✓ ความรักครั้งสุดท้าย
- ✓ คินนี่โม้พระจันทร์
- ✓ จามร
- ✓ ค่ายปึกของรัก
- ✓ ดอกไม้ในป่าแดง
- ✓ เคื่อนักร้องที่สบตา
- ✓ ทองประกายแสด
- ✓ ทะเลดาอิม
- ✓ พระจันทร์สีน้ำเงิน
- ✓ พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ
- ✓ แมศรีมางกอก
- ✓ เรื่องของเกด
- ✓ ลูกรัก
- ✓ สร้อยสวาท
- ✓ สามเงา
- ✓ สายลมหยุดเสน่หา
- ✓ อีตถีไฟ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ท่วงทำนองแดง (Style) หมายถึงวิธีการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกในการประพันธ์อันเป็นลักษณะเฉพาะตัวของนักเขียนแต่ละคน เช่น การใช้ถ้อยคำสำนวนโวหาร การสร้างประโยค การบรรยายและพรรณนาความ

กลวิธีที่การแต่ง (Techniques) หมายถึงวิธีการที่นักเขียนแต่ละคนนำมาใช้ในการสร้างงานประพันธ์ของตนใหม่มีคุณค่าและน่าสนใจมากกว่าการลอกเอาตามธรรมดา เช่น กลวิธีเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง การดำเนินเรื่องการสร้างตัวละคร และบทสนทนา

วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. ศึกษาชีวประวัติและผลงานประพันธ์ของ สุวรรณี สุคนธา จากเอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวถึงประวัติและผลงานของ สุวรรณี สุคนธา
2. อ่านนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ตามรายชื่อที่ได้กล่าวไว้ในขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
3. ศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการแต่ง จากหนังสือที่ท่านผู้รู้ เช่น กาญจนา นาคสกุล¹ กุหลาบ มลลิกะมาศ² เจื้อ สตะเวทิน³ ม.ล.ศุภ ชุมสาย⁴ ไคลยชัยไวย
4. วิเคราะห์ท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 4.1 ท่วงทำนองแต่ง
 - การใช้คำและสำนวนโวหาร
 - การสร้างประโยค
 - การบรรยายและพรรณนาความ
 - 4.2 กลวิธีการแต่ง
 - กลวิธีเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง
 - กลวิธีเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องและฉาก
 - กลวิธีเกี่ยวกับการสร้างตัวละคร

¹ กาญจนา นาคสกุล และคนอื่น ๆ การใช้ภาษา หน้า 212

² กุหลาบ มลลิกะมาศ วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 116 - 137

³ เจื้อ สตะเวทิน การใช้ภาษาระดับปริญญา หน้า 141

⁴ ม.ล.ศุภ ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 25 - 28

กลวิธีเกี่ยวกับการสร้างบทสนทนา

5. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ท่วงทำนองและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา นี้ ผู้เขียนได้อาศัยความรู้จากทฤษฎีและข้อวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของ สุวรรณี สุคนธา จากเอกสารต่อไปนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ท่วงทำนองและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา นี้ ผู้เขียนได้อาศัยแนวการวิจารณ์ของกลุ่มนักวิจารณ์ใหม่ (New Criticism) ซึ่งให้ความสำคัญแก่ท่วงทำนองและกลวิธีการแต่งของวรรณกรรมมากกว่าเนื้อเรื่อง ทั้งนี้ผู้รู้หลายท่านได้อธิบายไว้ดังนี้

กุหลาบ มลลิกะมาส¹ กล่าวถึงกลุ่มนักวิจารณ์ใหม่ว่า แนวความคิดในการวิจารณ์ของกลุ่มนี้ค่อย ๆ เริ่มก่อตัวมาโดยลำดับจากนักวิจารณ์อเมริกัน อังกฤษ และเยอรมัน เมื่อประมาณ ค.ศ. 1930 และต่อมาประมาณ ค.ศ. 1946 - 1949 จึงมีหลักเกณฑ์สำหรับเป็นแนวทางพิจารณาวรรณคดีอย่างแน่นอนชัดเจน

หลักเกณฑ์ที่กลุ่มวิจารณ์ใหม่ใช้เป็นแนวทางพิจารณาวรรณคดีมีดังนี้

1. การที่กวีวรรณคดีไม่กระเพงเสียงให้ความสำคัญแก่สมัยที่แต่ง ผู้แต่ง ตลอดจนลักษณะสังคมของวรรณคดีเรื่องนั้นจนเกินไป กุณการอันแท้จริงของวรรณคดีนั้นอยู่ที่ตัววรรณคดีเรื่องนั้น องค์ประกอบอื่น ๆ เป็นแต่ช่วยให้เข้าใจวรรณคดีนั้นดีขึ้นเท่านั้น นักวิจารณ์จึงต้องวางน้ำหนักความสำคัญของการวิจารณ์ให้ถูกต้องเสียตั้งแต่ในขั้นต้น มิฉะนั้นการวิจารณ์นั้นจะผิดพลาดอุปสรรคในการวิจารณ์ จะกลายเป็นการศึกษาเรื่องสมัยที่แต่งหรือประวัติผู้แต่งไป

2. วรรณคดีเป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจ การให้ความบันเทิงใจ คือหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของวรรณคดี นักวิจารณ์จึงไม่ควรห่วงศีลธรรม คติสอนใจจนเกินไป นักวิจารณ์ในกลุ่มใหม่นี้มีความเห็นว่าถ้าเรื่องใดแต่งก็ประกอบด้วยศิลปะการแต่ง ให้ความเพลิดเพลิน

¹กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 17 - 19

แก่อ่านแล้ว แม้มิใช่เรื่องที่บันเทิง ที่ปลุกใจ หรือที่เราความรู้สึกในแง่ศีลธรรมก็ตาม ก็จัดได้ว่าเป็นวรรณคดีที่ดี

3. นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้เน้นศิลปะของการแต่งว่าสำคัญกว่าเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องอะไรก็ได้ แต่ถ้ามองวิธีการเรียบเรียงอย่างมีศิลปะ แม้เรื่องง่าย ๆ พื้น ๆ ก็จะมี ความหมายอย่างยิ่งในวงการวรรณคดี เพราะฉะนั้นนักวิจารณ์กลุ่มนี้จึงสนใจวิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ของวรรณคดีอย่างละเอียดลึกซึ้ง การใช้คำและความหมาย การใช้ลักษณะการแต่ง โครงสร้าง สัญลักษณ์ ศัพท์ เทคนิค ตลอดจนขนบนิยมและปรัชญาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวรรณคดีนั้น ๆ จะเป็นเรื่องที่นักวิจารณ์นำมาพิจารณาทำนองอธิบายลักษณะให้เห็นอย่างชัดเจน

4. นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้เห็นว่า การวิจารณ์ก็เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง มีหน้าที่ให้ความเข้าใจในคุณสมบัติของวรรณคดี และขณะเดียวกันบทวิจารณ์นั้นยังเป็นเครื่องมือให้ความบันเทิงใจ เช่นเดียวกับวรรณคดีเรื่องนั้นอีกด้วย หน้าที่ของการวิจารณ์จึงกว้างขวางขึ้น ในฐานะที่มีคุณค่าทางศิลปะประกอบอยู่ด้วย

5. นักวิจารณ์ในกลุ่มนี้มีเจตนาจะแนะแนวทางให้คิดมากกว่าการพยายามวางกฎเกณฑ์ใด ๆ ตายตัว เน้นการปฏิบัติมากกว่าการวางทฤษฎี และสนใจในการวิจารณ์ด้วยหลักวิชาและเหตุผลมากกว่าที่จะให้เป็นการวิจารณ์ด้วยจิตวิสัยของผู้วิจารณ์ และยังถือด้วยอีกว่า นักวิจารณ์ย่อมมีเสรีภาพในการจะเลือกวิธีการของตนตามความพอใจ

เจตนา นาควิริยะ¹ กล่าวถึงหลักการใหญ่ของกลุ่มนักวิจารณ์ใหม่ว่า การศึกษาวรรณคดีควรจะต้องพิจารณาวรรณกรรมในแง่วรรณศิลป์เท่านั้น โดยไม่จำเป็นที่จะต้องเน้นถึงเนื้อหาให้มากเกินไป หน้าที่ของวรรณคดีวิจารณ์ไม่ใช่การเสาะแสวงหาว่าวรรณกรรม "บอก" อะไรเราบ้าง แต่หน้าที่ชี้ให้เห็นว่า วรรณกรรม "เป็น" อย่างไร

การที่ผู้เขียนเลือกใช้นวนวิจารณ์แบบใหม่เป็นหลักก็เพราะเหตุผลที่ว่า การที่จะใช้แนวการวิจารณ์แบบใดวิจารณ์วรรณกรรมประเภทใด ของผู้ใด ก็ต้องพิจารณาความเหมาะสมระหว่างแนวการวิจารณ์กับวรรณกรรมนั้น ๆ ว่าเหมาะสมกันหรือไม่ อย่างไร นวนิยายของสุวรรณี สุคนธา มีความเค้นในค่านิยมทางทำนองและกลวิธีการแต่งมากกว่าเนื้อเรื่อง ดังนั้น

¹เจตนา นาควิริยะ "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี" ใน วรรณไวทยาการ วรรณคดี หน้า 41

การใช้แนววิจารณ์แบบใหม่เป็นหลักในการศึกษา จึงมีความเหมาะสม

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

กุหลาบ มัดลิกะมาศ^๑ วิจารณ์นวนิยายเรื่อง "เขาชื่อจางต๋อง" ของสุวรรณี สุคนธา ใต้ว่า นวนิยายเรื่องนี้มีคุณค่าสมบูรณ์ตามวรรณกรรม คือ วิธีการแสดงเรื่องตามลำดับขั้น ประกอบด้วยกลวิธีที่ต่าง (Technique) นวนิยายตามแนวสมัยปัจจุบันและสำนวนโวหาร อันเป็นแบบเฉพาะตัวของผู้แต่ง (Style)

ผู้แต่งมีความสามารถเกินยิ่งในการเสนอนวนิยายเรื่องนี้ โดยอาศัยกลวิธีที่ต่างหลายแบบผสมผสานกันอย่างแนบเนียน วางส่วนสำคัญของเนื้อเรื่องอย่างสมดุลและกระทัดรัด ไม่ยืดเยื้อ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องดำเนินเข้าสู่จุดของเรื่อง เป็นการรักษาเอกภาพของเรื่องไว้ได้เป็นอย่างดี มีการเปลี่ยนฉากให้สัมพันธ์กับเรื่อง และแทรกบทสนทนาที่เหมาะสม ทำให้มีความแปลกเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา และจากบทสนทนาที่แต่งขึ้นยังทำให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครอีกด้วย ตัวละครมีไม่มากนักและผู้แต่งมีกลวิธีปล่อยตัวอย่างรัดกุมไม่ทำให้เกิดความสับสน แต่ทำให้บทบาทและบุคลิกภาพของตัวละครกระจ่างชัด โดยที่ผู้แต่งไม่ต้องอธิบายอย่างตรงไปตรงมา แต่อาศัยวิธีการที่จะแยบยลละไมเพื่อให้เห็นภาพบุคคลในเรื่องในจินตนาการของผู้อ่าน ตัวละครแต่ละตัวเป็นคนในชีวิตรจริง ... ภาพตัวละครเหล่านี้ปรากฏในบทสนทนา และความนึกคิดของตัวละครเอง ค่อย ๆ ประจักษ์ชัดเจนขึ้นเป็นบุคลิกภาพของแต่ละคนให้ความเข้าใจแก่ผู้อ่านอย่างซึมซาบ

★ ผู้ประพันธ์มีกลวิธีในการเปิดและปิดเรื่อง โดยสร้างความแตกต่างอย่างตรงกันข้าม คือเปิดเรื่องด้วยงานรื่นเริงฉลองการแต่งงานระหว่างหมอกานต์กับหญิง และจบลงอย่างเศร้าหมองด้วยความตายของหมอกานต์

สุวรรณี สุคนธา ยังได้ใช้กลวิธีในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้อีกหลายแบบ เป็นต้นว่า การกล่าวถึงเรื่องราวแบบมองภาพย้อนหลัง (Flash back) การพรรณนาความแบบจิตประหวัด (Association of ideas) ใ้ได้อย่างแนบเนียนและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ใช้จินตนาการ และวิจารณ์อย่างรวบรัด โดยใช้วิธีแนะ (Suggestion) ดังได้กล่าวแล้ว

^๑ กุหลาบ มัดลิกะมาศ วรรณคดีวิจารณ์ หน้า ๑๗๓ - ๑๗๔

เหล่านี้เป็นกลวิธีการแต่งดีเค้น (Technique) ควรแก่การยกย่อง
 ส่วนสำนวนโวหารอันเป็นแบบเฉพาะตัวของผู้ประพันธ์ (Style) นั้น ในการเขียน
 นวนิยายเรื่องนี้ สุวรรณี สุคนธา ได้แสดงคุณสมบัติพิเศษในฐานะที่เป็นนักเขียนอย่างแท้จริง
 มีลักษณะที่เป็นแบบเฉพาะตัวในการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรง กระชับและรัดกุม
 แต่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและความรู้สึกลึกซึ้ง

* พิพิชญ์ พงทิพพงษ์¹ กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" ของสุวรรณี สุคนธา
 ว่าเป็นนวนิยายสมจริง (Realistic) ที่ผู้แต่งต้องการเสนอภาพชีวิตที่เป็นจริงในสังคมไทย
 ปัจจุบัน โดยเสนอออกมาในรูปแบบของนวนิยายประเภทเล่าเรื่อง ผู้แต่งใช้กลวิธีในการเล่าเรื่อง
 แบบการเล่าเรื่องจากภายนอก คือผู้แต่งเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวสู่ผู้อ่านโดยตรง โดยมีได้
 อาศัยตัวละครตัวใดคนหนึ่ง ผู้แต่งบรรยายไปตามเรื่องที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นเหตุการณ์และความรู้สึก
 นึกคิดภายในใจของตัวละคร ผู้แต่งยังได้ใช้กลวิธีในการเขียนอีกหลายแบบผสมผสานกันแนบเนียน
 ได้แก่กลวิธีการเล่าเรื่องย้อนหลัง (Flash Back) ซึ่งผู้แต่งใช้สลับกับการดำเนินเรื่อง
 ตามปฏิทินเป็นระยะ ๆ กลวิธีการเล่าเรื่องย้อนหลังนี้เป็นศิลปะที่มักเขียนขึ้นสืบนิยมใช้
 เพราะเห็นสิ่งทำได้ยากในเรื่องเขาชื่อกานต์นี้ สุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธีชนิดนี้ได้อย่างแนบเนียน
 มีทั้งแบบที่ผู้แต่งเล่าย้อนหลังโดยตรง และเล่าโดยให้อยู่ในรูปของการคิดคำนึงของตัวละคร
 กลวิธีอีกแบบหนึ่งซึ่งนับเป็นกลวิธีของนวนิยายสมัยใหม่ที่ผู้แต่งทำได้อย่างดีก็คือ การพรรณนา
 ความคล้ายวิธีการสร้างนัยประหวัด (Association of Idea) โดยการใช้สิ่งหนึ่ง
 สิ่งใดมาเป็นนัยให้ตัวละครมีใจประหวัดไปถึงเรื่องราวเก่าๆ ที่ผ่านมา นอกจากกลวิธีดังกล่าว
 แล้ว บางตอนผู้แต่งยังดำเนินเรื่องโดยให้ตัวละครเขียนจดหมายถึงกันอีกด้วย

* นอกจากนี้ พิพิชญ์ พงทิพพงษ์ ยังได้วิเคราะห์ถึงโครงเรื่อง แก่นของเรื่อง
 จาก ตัวละคร และคุณค่าของนวนิยายตลอดจนสำนวนภาษาและบทสนทนา ส่วนภาษา
 ในนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" นี้ นับเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่น่าควรแก่การยกย่อง เพราะเป็นภาษาที่
 ง่าย ๆ แต่อยู่ในระดับดี การเลือกใช้ถ้อยคำส่วนใหญ่ผู้แต่งเลือกใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ที่มี
 ความหมายตรง กระชับและกระจ่างชัดเจน สะดวกต่อการเข้าใจ คำทุกคำไม่ต้องแปล

ความหมาย ลักษณะประโยคเป็นประโยคสั้นบ้างยาวบ้างสลับกันไป การใช้สำนวนโวหารก็ง่าย ๆ ตรงไปตรงมา แต่กินความลึกซึ้ง

✱ "มโหธร"¹ กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" ว่า สุวรรณี สุคนธา ควรนับได้ว่าเป็นผู้หนึ่งซึ่งช่วยยกระดับนวนิยายจากแบบเพ้อฝัน (Romantic) ให้มาเป็นแบบชีวิตจริง (Realistic) ผู้แต่งเรื่องนี้ดำเนินเรื่องไปตามหลักเกณฑ์ ความเรียบง่ายของชีวิตผิวเผิน ตัวละครสำคัญของเรื่องค่อย ๆ ยุ่งเหยิงขึ้น ทั้งด้านชีวิตสมรส ด้านการงานและด้านสังคม จนไปถึงจุดเอาที่ความตายของหมอกานต์ แต่การดำเนินเรื่องบางตอนดูไม่สมจริงนัก เช่น พระเอกกับนางเอกมีการศึกษาทั้งสองฝ่ายแต่ตัดสินใจแต่งงานกันรวดเร็วเหลือเกินราวกับตนไม่เคยได้ใคร่ครวญเรื่องที่มีมาก่อนตามวิสัยผู้ได้รับการศึกษาสูง

✱ "เขาชื่อกานต์" ไร้นากสำคัญสองแห่งคือ กรุงเทพฯ กับหัวเมืองภาคเหนือ ผู้แต่งสามารถบรรยายฉากท้องถื่นในชนบทให้ผู้อ่านเห็นชัดเจน ด้วยการใช้ภาษาที่ประณีตรัดกุมและกระชับแจ่ม ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดจินตนาการตามความมุ่งหมาย และ "เขาชื่อกานต์" บรรจุบทสนทนาไว้เป็นอย่างดี คำพูดของใครก็แสดงให้เห็นบุคลิกของคนนั้น ส่วนในด้านการใช้ภาษา สุวรรณี ทำให้เป็นอย่างดี แม้จะมีอิทธิพลของภาษาต่างประเทศปรากฏอยู่บ้างก็ตาม

✱ จิตรลดา สุวดีกุล² โลกกล่าวถึงกวีซีและท่วงทำนองในการแต่งนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" ของสุวรรณี สุคนธา ไว้ว่า ส่วนที่ดีเด่นที่สุดของเรื่องนี้เห็นจะได้แก่ฉากการสร้างฉากของสุวรรณีชัดเจนมาก เป็นฉากที่สวยงาม การย้ายท้องที่ฉากไปมาแนบเนียนกลมกลืนและเหมาะสมกับตัวละครและเหตุการณ์ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ ส่วนด้านการสร้างตัวละครส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่มีบทบาทสมจริง ส่วนวนในการสนทนาที่สมจริงตามฐานะของตัวละครแต่ละคนและทักษะของตัวละครที่แสดงออกส่วนใหญ่ก็สมจริงและเป็นไปได้ ขอบกพร่องของนวนิยายเรื่องนี้ คือโครงเรื่องค่อนข้างหลวม แนวสำคัญของเรื่องไม่ประสานกัน

¹"มโหธร" (ขามแฝง) "เขาชื่อกานต์" ของสุวรรณี สุคนธา วิทยาสาร

²จิตรลดา สุวดีกุล การสอนโน้ตพื้นและหลักเกณฑ์จากวรรณกรรมไทยร่วมสมัย เรื่อง "เขาชื่อกานต์" ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ หน้า 55 - 61

แบบแผน จึงทำให้การดำเนินเรื่องบางครั้งไม่สมจริงนัก และข้อบกพร่องอีกอย่างหนึ่งก็คือ
 กวราไวยาษา มีข้อความอยู่หลายตอนซึ่งผู้เขียนได้ไวยาษาปากปะปนกับภาษาแบบแผนในการ
 เขียนบรรยาย ซึ่งการบรรยายที่ดีควรหลีกเลี่ยงภาษาปาก ทั้งนี้ได้หมายความว่าไม่ได้ใช้
 ภาษาปากเลย แต่ควรใช้เฉพาะที่ก่อให้เกิดอารมณ์เพิ่มขึ้น มากกว่าที่จะใช้เพื่อแสดงให้เห็น
 ว่าผู้เขียนขาดความประณีต

ลิสซา พินิจภูวดล¹ กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง "เขารื้อกานต์" ของ สุวรรณี สุคนธา
 ไว้ว่า สิ่งที่ดีเด่นที่สุดในวรรณกรรมชิ้นนี้คือเทคนิคการแต่ง สุวรรณี สุคนธาใช้กลวิธีการแต่ง
แบบตรงไปตรงมาสมัยใหม่ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง การบรรยายฉากและบรรยาย
ตัวละครได้ส่วนสำคัญ ไม่พราเปรือนละไม่ห้วนสั้น โดยเฉพาะการสร้างฉาก เป็นฉาก(Setting)
 ที่สวยงาม มีจำนวนมาก ขยายทอดยาวไปมาได้อย่างแนบเนียน ฉากมีความสำคัญประหนึ่ง
 เป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่อง ^{ของเรื่อง} และดีให้เห็นว่าเหตุการณ์และตัวละครที่ออกมาในฉากนั้นมี
ความกลมกลืนเหมาะสมกัน เพียงไร ส่วนเนื้อเรื่องก็ยังคงเป็นเรื่องเดิมที่ต่อเนื่องกัน การ
 ขยายฉากย่อย ๆ โดยกำกับตัวละครกับเนื้อเรื่องให้เข้ากันได้ตลอดเวลานั้น ถ้าไม่ใช่ผู้มีฝีมือ
 จริง ๆ แล้ว ก็หาทำได้สำเร็จไม่ คุณค่าเชิงผูกเรื่องแบบ Flash Back หรือจิตประหวัด
 ของ สุวรรณี นับเป็นศิลปะที่นักเขียนชั้นต้นนิยมใช้เพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เทคนิคการวาด
 ตัวละครที่มีลักษณะเด่นชัดเป็นตัวของตัวเอง สมจริงและสมเหตุผล การวาดถ้อยคำ การวาด
 ท่าทางและการวาดนิสัยของบุคคลในท้องเรื่องนั้นเต็มไปด้วยศิลปะ (ผู้อ่านจะเข้าใจได้เอง
 โดยไม่ต้องบอกตรง ๆ) ตัวละครในต่างจังหวัดกับตัวละครในกรุงมีทัศนคติต่างกันในแง่ที่เป็น
(ไปได้) เค้าโครงเรื่องเป็นเค้าโครงธรรมดาสามัญ การเขียนเรื่องชีวิตจริงเค้าโครงเรื่อง
 ก็หนีไม่พ้นรูปนี้ ถ้าใครวาดชีวิตจริงให้หรือหาเก็บไป ก็จะไม่ได้อะไรชีวิตแต่ได้นิทานนิยาย
 ในจินตนาการ คุณค่าก็คือการนำสิ่งธรรมดาสามัญมาบรรยาย แจกแจงให้เด่นชัดด้วยศิลปะ
 การเขียน การประกอบภาพ และเปลี่ยนสลับภาพให้น่าสนใจชวนคิดตาม

¹ลิสซา พินิจภูวดล "ทำไมคณะกรรมการจึงเลือก เขารื้อกานต์ ของ
 สุวรรณี" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 4 : 71 - 73 ตุลาคม 2514

อิงอร สุพันธุ์วนิช¹ กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" ไว้ว่า สุวรรณี เขียนเรื่องที่ได้อิทธิพลมาจากความสนใจกับรายละเอียดยุคทันสมัย สิ่งที่เด่นของเรื่องนี้คือการนำเอาเรื่องที่เรารู้พบเห็นและรู้ ๆ กันมาเขียนได้อย่างดี ให้อ่านแล้วให้ความรู้สึก บรรยายภาพชัดเจนและมีวิธีการดำเนินเรื่องที่คล่องตัว คือมีลักษณะเหมือนการตัดต่อภาพทำให้เกิดความฉับไว ไม่เสียเวลาอธิบายมาก สุวรรณี จะพูดถึงกรุงเทพฯ ตอนหนึ่ง บ้านนอก ตอนหนึ่ง สลับกันไปจนถึงตอนหมอกานต์ตาย การที่จับแบบนี้ก็ได้อย่างหนึ่งคือเราสามารถจะนึกถึงภาพของหมอกานต์ที่เป็นคนมีอุดมคติไว้ได้ //

จิระนันท์ พิตรปรีชา² กล่าวถึง สุวรรณี สุคนธา ไว้ว่า สุวรรณี สุคนธา เป็นนักเขียนที่มีบุคลิกพิเศษในการใช้ถ้อยคำบรรยายสิ่งต่าง ๆ ออกมาง่าย ๆ แต่เข้าใจผู้อ่านและแนวการเขียนที่สะท้อนปัญหาสังคมปัจจุบันอย่างเปิดเผย ทำให้เธอเด่นออกมา แต่อย่างไรก็ตามนิยายของสุวรรณีแทบทั้งหมดเป็นการที่แฝงสภาวการณ์ "ความจริง" แต่มีได้วิเคราะห์ปัญหาและทางออกให้ผู้อ่านเข้าใจ ทั้งนี้จึงมักเกิดความสับสนขึ้นในวงการวิจารณ์ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับคนหลายรัก หรือผู้หญิงอย่างทองประกายแสงนั้น ทำให้คนรู้สึกถึงความฟอนเฟะทางกามารมณ์ เป็นเรื่องสนุกและเปิดเผย หรือรู้สึกขบขันเชิงมีจิตใจคัดค้านระบบสังคมนี้กันแน่ แม้นิยายอุดมคติอย่าง "เขาชื่อกานต์" ก็ยังไม่สามารถให้คำตอบได้ว่า หมอกานต์ต้องการอะไรและแนวทางการต่อสู้ยืนหยัดของตัวเอกค่อนข้างจะเพ้อฝันอย่างชื่อ ๆ ทำให้อ่านส่วนใหญ่สงสัยสารมากกว่าจะชื่นชมในอุดมคตินั้น

ชลธิรา สัตยารัตนา³ กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง "สายหยดเสน่ห์หาย" และเรื่อง "เรื่องของเกด" ของสุวรรณี สุคนธา ว่า ไขว้ชีวิตความเป็นเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ มีฉาก สถานที่ มีตัวละคร มีเรื่องราวและมีจุดจบ นักเขียนก็แต่งไปตามแนวเรื่องที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ศิลปะการดำเนินเรื่องแบบนี้มีปรากฏในนวนิยายไทยทั่วไปทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่

¹อิงอร สุพันธุ์วนิช "นวนิยายที่ไฉไลรางวัล" อักษรศาสตร์วิจารณ์ 5 - 6 :

51 - 52 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2518

²จิระนันท์ พิตรปรีชา โลกที่สี่ : ประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของผู้หญิง หน้า 198 - 199

³ชลธิรา สัตยารัตนา "ศิลปะการประพันธ์นวนิยาย" เบิกฟ้าวรรณกรรม หน้า 65 - 72

ส่วนนวนิยายเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" ของสุวรรณีนั้นใช้คือปลการประพันธ์อีกแนวหนึ่ง ซึ่งจัดว่าเป็นแนวที่กำลังเป็นที่นิยมมากที่สุดในขณะนี้ และนักเขียนไทยก็ทำได้ดีพอสมควร คือ ใช้แนวการเสนอเรื่องเพียงช่วงชีวิตที่สำคัญที่มีการตัดสินใจที่มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างใหญ่หลวง แล้วก็จบเรื่องเพียงแค่นั้นปลายของช่วงชีวิตนั้น การประพันธ์นวนิยายแบบนี้ นักเขียนจำเป็นต้องให้รายละเอียดในแง่ต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่น การพรรณนาฉากเวลา สถานที่ เหตุการณ์ในช่วงนั้นก็คงทำอย่างละเอียดถี่ถ้วน การเตรียมและสร้างพื้นฐานทางบุคลิกลักษณะของตัวละครนั้น เป็นงานที่ยากที่สุดสำหรับเรื่องเขียนในแนวนี้ ^๑

การพรรณนาให้เห็นภาวะทางอารมณ์ของตัวละครที่สำคัญก็ดูเหมือนจะเป็นงานที่ยากไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน หรือแม้กระทั่งการขมวดปมในตอนจบเรื่องก็มีความสัมพันธ์กับพื้นฐานทางบุคลิกของตัวละคร และอารมณ์ของตัวละครเป็นอย่างมาก ชลธิรา กล่าวว่า สุวรรณี สุคนธา ไข่มวดปมในตอนท้ายเรื่องได้เหมาะสมกับพื้นฐานทางจิตใจของตัวละครเป็นอย่างดี กล่าวคือ รส ตัวเอกในเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" เป็นแม่ม่ายที่เหงา ว่าเหวและรวยอารมณ์ ทุกเหตุการณ์ที่รสนำตัวเข้าไปพัวพัน รสนำอารมณ์เข้าไปพัวพันด้วยทุกครั้ง รสรักพี่เด็กหนุ่ม รสรักภักด้วยอารมณ์ ความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างรสกับพี่ก็เกิดขึ้นด้วยอารมณ์ แม้ระหว่างรสกับซิคเขื่องก็เกิดขึ้นด้วยอารมณ์ ดังนั้นเมื่อทั้งซิคเขื่องและพี่จากไปต่างประเทศและลูกของรสถูกรถชนตาย รสก็ตัดสินใจด้วยอารมณ์เป็นครั้งสุดท้าย คือกินยานอนหลับแล้วเดินลงทะเล

อนงค์นาฏ เมฆาคณวุฒิ^๑ กล่าวถึง สุวรรณี สุคนธา ว่า สุวรรณีมีลักษณะเด่นในงานเขียนคล้ายโกแล็ต (Colette) นักเขียนสตรีชาวฝรั่งเศสมีอดีตที่สุดคนหนึ่งในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1873 - 1954) ตรงที่มีประสบการณ์ความรู้สึกที่อ่อนไหวและสามารถถ่ายทอดออกมาในงานเขียนได้งดงามไม่แพ้กัน ความไวต่อสิ่งกระทบของนักเขียนทั้งสองไม่ว่าจะเป็นจักขุประสาท โสณประสาท จีวรประสาทหรือประสาทสัมผัส ทำให้การบรรยายในเรื่องของ สี เสียง กลิ่น รส การจับต้องเต็มไปด้วยความละเอียดลออแตกต่างและโดดเด่นจากนักเขียนอื่น ๆ จนกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าทั้งสองมีชีวิตในวัย

^๑อนงค์นาฏ เมฆาคณวุฒิ "สุวรรณี สุคนธา หรือ "โกแล็ต" แห่งเมืองไทย"

เด็กอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ มีโอกาสได้สังเกตความเป็นไปของสิ่งมีชีวิตอย่างใกล้ชิด สุวรรณี สุคนธา จึงเขียนนวนิยายเรื่อง "เรื่องของเกด" และ "สวนสัตว์" ได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งการบรรยายธรรมชาติที่ปรากฏในเรื่องเหล่านี้เองแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกอ่อนไหวเป็นพิเศษของเธอ และอีกประการหนึ่งคือ สุวรรณี สุคนธา และโกแลตต่างก็มีความรู้สึกชื่นชอบในสัตว์ จึงสามารถเข้าใจถึงความงามทุกประเภทที่รับรู้ด้วยประสาททั้งห้า, ทั้งเห็น ความสามารถในการจำแนกแยกสี สุวรรณีจะพิถีพิถันในการเลือกใช้คำ และยอมอุทิศกระดาษหลายย่อน้ำเพียงเพื่อจะบรรยายสีของสิ่งต่าง ๆ อย่างถ่องแท้เพื่อให้ได้สีที่แท้จริงและให้ความรู้สึกมากที่สุด เช่น บรรยายสีของใบค้างพลูสีทองว่า "ค้างพลูสีทอง ... พลุทอง เขาเรียกกันว่าอย่างนั้น ใบมันเป็นสีเขียวอมเหลือง แลดูเป็นทองอร่ามได้เหมือนกันในยามที่มีแดด ทว่าเป็นพองชนิดที่ปนด้วยสีเขียวสอใส" ส่วนในการจำแนกกลิ่น สุวรรณีมีคุณสมบัติพิเศษในการเขียนถ่ายทอดให้ผู้อ่านที่ไม่เคยสนใจกับกลิ่นเหล่านี้มาก่อนรู้สึกอยากได้กลิ่นบ้าง เช่น "กลิ่นของพญาทอมแปลก ๆ มีกลิ่นเขียว ๆ ปนอยู่ด้วย แต่ไม่เหม็นเป็นกลิ่นที่หอม" และ "กลิ่นซีเบ็คและกลิ่นอับ ๆ โขยมาเข้าจมูก กลิ่นอย่างนี้เกดระลึกได้เสมอ หลอนมีจมูกไวผิดปกติจนธรรมดาสามัญ จำได้แม้กระทั่งกลิ่นดินหลังฝนตกใหม่ กลิ่นฟางในท้องทุ่ง กลิ่นโคลน"

ในส่วนที่เกี่ยวกับโสศรประสาท สุวรรณีสามารถจับท่วงทำนองของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติมาบรรยายราวกับเป็นเสียงดนตรี เธอถึงกับถามผู้อ่านว่า "คุณเคยฟังเสียงต้นไม้บ้างไหม แทบจะเป็นเสียงดนตรีที่เกี้ยวละ เสียงแผ่วนุ่ม ๆ ที่ล่อนโยนอย่างระมุนหู ต้นไม้แต่ละต้นทำเสียงไม่เหมือนกัน ไม่ทำเสียงไปอีกเสียงหนึ่ง มะม่วงก็แปลกไป สนยิ่งแตกต่างออกไปมากกว่าต้นไม้ชนิดอื่น" เสียงที่ดูไม่มีความสำคัญอะไรเลยนั้นเมื่อผ่านเข้าโสศรประสาทของนักเขียนผู้นี้จะได้รับการกล่าวถึงอย่างพิถีพิถันที่เดียว รวมทั้งรสที่รับรู้ได้ด้วยลิ้นก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่แสดงถึงความไวต่อสิ่งกระทบของเธอ สุวรรณี มิได้เขียนถึงรสชาติอาหารเพื่อชักชวนให้ผู้อ่านลองลิ้มรส แต่รสที่กล่าวถึงเป็นรสอันเกิดจากความอ่อนไหวของชีวภาพประสาทซึ่งแม้จะดูธรรมดาจนไม่น่าสนใจในสายตาคนสามัญทั่วไป เช่น รสกรุบ ๆ มัน ๆ ของไข่แมงคาสค รสกรอบและหวานของฝรั่งขึ้นกลูกเล็กเท่าหัวแม่มือหรือรสอร่อยกว่าเกาลัดของมันฮ่อ

ส่วนความรู้สึทางประสาทสัมผัสเป็นสิ่งที่สุวรรณเขียนถึงไม่มากนัก แต่ก็ยังปรากฏในงานของเธอบ้าง เช่น การสัมผัสกับความขมขื่นของความเหี่ยวของกลีบปีกลูกเพกา "กลีบของมันสีขาวระยิบเป็นมัน และบางมากเหลือเกิน บางยิ่งกว่าปีกผีเสื้อแต่เหี่ยวหนานานยิ่งนัก"

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้จะเห็นว่า สุวรรณี สุคนธา มีประสาทความรู้สึที่อ่อนไหว และสามารถถ่ายทอดออกมาในงานเขียนได้อย่างงดงาม

วันเพ็ญ จันทรวีโรจน์ และนิตยา มาสะวิสุทธิ์¹ ได้กล่าวถึงนวนิยายเรื่อง "เขาชื่ออานต์" ว่าเป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างคุณค่าของตัวเอกคือ หมออานต์กับคุณค่าของสังคม สุวรรณี สุคนธา ได้พัฒนานวนิยายไทยไปสู่ก้าวใหม่อีกก้าวหนึ่ง หมออานต์ไม่มีลักษณะของความเป็นพระเอกตามรูปแบบของนวนิยายไทยโดยทั่วไป เขาไม่ใช่หนุ่มนักเรียนนอก และไม่ใช่เด็กบ้านนอกที่เข้ามาได้ดีในกรุง รูปร่างหน้าตาของเขาไม่มีอะไรสะดุดตาพอที่จะมีผู้ชมหรือกล่าวถึง บุคลิกของเขาไม่มีอะไรเด่นเป็นพิเศษ ดังนั้นนวนิยายเรื่องนี้จึงมีความสมจริงมาก

เอกสารดังกล่าวข้างต้นนี้มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษางานเขียนของ สุวรรณี สุคนธา จึงสามารถใช้เป็นแนวทางช่วยในการศึกษาเรื่องท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

¹วันเพ็ญ จันทรวีโรจน์ และนิตยา มาสะวิสุทธิ์ "หมออานต์ "คนนอก" ของสังคม" วารสารธรรมศาสตร์ 2 : 52 - 56 พฤศจิกายน 2514

วิเคราะห์ท่วงท่าของแก่นวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา

1. ความหมายของท่วงท่าของแก่น (Style)

วิธีการเขียนหนังสือของนักเขียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างทางบุคลิกภาพ ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล แต่ผู้อ่านสามารถสังเกตได้ว่า นักเขียนคนใดมีวิธีการเขียนหนังสือเป็นอย่างไร โดยการพิจารณา style ของนักเขียนคนนั้นจากวรรณกรรมหลาย ๆ เรื่องของเขา

คำว่า สไตล์ (Style) ตรงกับคำที่ใช้กันอยู่ในภาษาไทยหลายคำ เปลื้อง ณ นคร กล่าวว่า "ความจริงคำนี้แต่เดิมเรามักจะใช้คำกล่าวง่าย ๆ ว่า "ดีปาก" คนสมัยก่อนมักชอบกล่าวกันว่า "ดีปากคนนั้น ดีปากคนนี้" และบางทีก็ใช้คำว่า "การม" อีกด้วย"¹

ปัจจุบันมีผู้นิยามความหมายของคำว่าสไตล์ (Style) และได้กำหนดคำภาษาไทยขึ้นไว้แทนไว้อย่างแตกต่างกัน เช่น

กาญจนา นาคสกุล² กล่าวว่า สไตล์ (Style) คือท่วงท่าการแสดงออกเป็นแนวนักของนักเขียนคนหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญ หรืออาจไม่บังเอิญก็ได้ การสร้างรูปประโยค การใช้สำนวนโวหารเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นเรื่องของท่วงท่าการแสดงออกโดยตรง

กุหลาบ มลลิกะมาส³ กล่าวว่า สไตล์ (Style) หมายถึงท่วงท่าของแก่นที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัวของกวีแต่ละคน กวีต่างก็มีแบบของตนเองปรากฏอยู่ทั่ว ๆ จนสรุปได้ว่า การเขียนแบบนี้ จำนวนนี้เป็นของใคร กวีมีวิธีการวางลำดับเนื้อเรื่อง เลือกใช้ถ้อยคำ ประโยค วรรคตอนหรือแสดงแนวความคิดอันเป็นลักษณะของตนไปต่าง ๆ กัน

¹ เปลื้อง ณ นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ หน้า 38

² กาญจนา นาคสกุล และคนอื่น ๆ การใช้ภาษา หน้า 212

³ กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีไทย หน้า 21

ประทีป วาทิกพินกร¹ ได้อธิบายเรื่องท่วงทำนองเขียนไว้ว่า หมายถึงลีลาท่าที่ในการเขียนที่แสดงออกมา และปรากฏให้เห็นเป็นที่สังเกตได้ว่าเป็นอย่างไร เช่น การใช้คำยากหรือง่าย การผูกประโยคสั้นหรือยาว การลำดับประโยคต่อเนื่องกันเรื่อยไป หรือกลับไปกลับมาเป็นต้น การเขียนของแต่ละคนย่อมจะมีท่วงทำนองของตนเอง ซึ่งอาจจะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกับของผู้อื่นก็ได้ และได้แบ่งท่วงทำนองเขียนออกเป็น ท่วงทำนองเขียนแบบเรียบ ๆ ท่วงทำนองเขียนแบบกระชับรัดกุม ท่วงทำนองเขียนแบบเข้มข้น ท่วงทำนองเขียนแบบสูงส่ง และท่วงทำนองเขียนแบบสละสลวย

ยุพา สงศิริ กล่าวว่า "ท่วงทำนองหรือสไตล์การเขียนหมายถึง กลวิธีในการใช้ภาษาเขียนของแต่ละคนตามแนวคิดของตน กลวิธีดังกล่าวมุ่งที่จะให้บังเกิดผลดังที่ตนปรารถนามากกว่ามุ่งที่จะรักษาความถูกต้องของภาษา"²

พระยาอนุมานราชธน³ อธิบายความหมายของคำว่า สไตล์ (style) ว่าเป็น ท่วงท่าที่แสดงออกของคนผู้นั้น อันได้แก่ปัญญา ความรู้ ความนึกคิด ฝีมือและนิสัยใจคอ ส่วนสำคัญอันเป็นรากฐานของท่วงท่าที่แสดงออกทั้งหมดจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ถ้าเป็นวรรณกรรมก็อยู่ที่วิธีจัดเรียงถ้อยคำ ประโยคและวรรคตอนของผู้ประพันธ์

ส่วน พรสุข บุญสุภา และรมณี เพชรคุปต์⁴ อธิบายว่า สไตล์หรือสำนวนหมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำ และนำถ้อยคำเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นประโยคเพื่อให้ได้ความหมายตามที่ต้องการในอันที่จะถ่ายทอดเรื่องราวไปสู่ผู้อ่าน และกล่าวถึงองค์ประกอบของสไตล์ว่า จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. Diction หมายถึงการเลือกสรรคำ และวิธีการให้ความหมายคำ
2. Image หมายถึงการสร้างภาพพจน์ของผู้อ่านขณะที่อ่านคำบรรยายของนักเขียนตามท้องเรื่อง

¹ประทีป วาทิกพินกร การใช้ภาษา หน้า 55 - 59

²ยุพา สงศิริ "การสอนการเขียน" คู่มือวิชาภาษาไทย เล่ม 3 หน้า 401

³พระยาอนุมานราชธน การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์ โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง) หน้า 141

⁴พรสุข บุญสุภา และรมณี เพชรคุปต์ นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน
หน้า 24 - 27

✓ 3. Syntax หมายถึงลักษณะการใส่โครงสร้างของประโยคในการเล่าเรื่อง
✓ การศึกษาทางทำนองเขียน (Style) นั้น เจื้อ สตะเวทิน¹ ได้ให้ความเห็น
ไว้ว่า ต้องศึกษาเรื่องต่อไปนี้

1. การเลือกคำ (Diction)
 2. โครงสร้างของประโยคและการผันแปร (Sentence structure and variety)
 3. ถ้อยคำสำนวนที่เกี่ยวข้องกับความคิดค้น
 4. อุปมาอุปไมยที่ชวนให้เกิดภาพในใจ (Imagery)
 5. จังหวะจะโคน (Rhythm)
 6. ความสัมพันธ์ (Coherence)
 7. การย้ำความ การเน้นความ (Emphasis)
 8. การจัดลำดับความคิด (Arrangement of ideas)
- ✓ ส่วน กุหลาบ มัลลิกะมาส² กล่าวว่า การศึกษาทางทำนองเขียนนั้นมีที่สังเกตได้
ดังนี้

1. ✓ การสรรคำใช้ (diction หรือ choice of words)
2. ท่วงทำนองที่เกี่ยวกับโวหาร
3. ท่วงทำนองที่เกี่ยวกับการสร้างประโยค (Syntax)
4. ลักษณะการแกงร้อยกรอง (Prosody)
5. ท่วงทำนองในการบรรยายและพรรณนาความ
6. ท่วงเสียงของผู้แต่ง (Tone)

จากคำอธิบายและความหมายตลอดจนแนวการศึกษาเรื่อง สไตล์ (Style) ที่ได้
กล่าวมาแล้วนี้ พอจะสรุปได้ว่า สไตล์ (Style) หมายถึงวิธีการใช้ภาษาเพื่อแสดงออก
ในการประพันธ์ อันเป็นลักษณะเฉพาะตัวของนักเขียนแต่ละคน ซึ่งจะสังเกตได้จากการใช้
ถ้อยคำ สำนวนโวหาร การสร้างประโยค การบรรยายและการพรรณนาความรู้สึกนึกคิด.

¹เจื้อ สตะเวทิน การใช้ภาษาระดับปริญญา หน้า 141

²กุหลาบ มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 122 - 137

และในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้เขียนจะใช้คำว่า 'ท่วงทำนองแต่ง' ในความหมายเดียวกันกับคำว่า สไตล์ (style) ในภาษาอังกฤษ

คงได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ว่า สุวรรณี สุคนธา เป็นนักเขียนสตรีที่มีท่วงทำนองแต่งเป็นลักษณะเฉพาะตนที่น่าสนใจ ผู้ถนัดเป็นจำนวนมากนิยมท่วงทำนองแต่งของเธอ และสามารถรู้ได้ว่าคนกำลังอ่านเรื่องของ สุวรรณี สุคนธา โดยไม่ต้องดูชื่อผู้ประพันธ์ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้อ่านสังเกตและจำท่วงทำนองแต่งของเธอได้ว่า นิยมใช้คำง่าย ๆ แต่ให้อารมณ์และความรู้สึกได้ดี ประโยคที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นประโยคสั้น ๆ กระชับ และเธอมีความสามารถใช้ภาษาบรรยายหรือพรรณนาความให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพและอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อเรื่องได้เสมอ ลักษณะการใช้ภาษาของ สุวรรณี สุคนธา จะปรากฏเช่นนี้ว่า ๆ กันจนเป็นท่วงทำนองแต่งเฉพาะตัวที่ผู้อ่านสังเกตได้

ผลการวิเคราะห์ท่วงทำนองแต่งของ สุวรรณี สุคนธา จากนวนิยายของเธอจำนวน 21 เรื่อง ซึ่งผู้เขียนใช้วิธีวิเคราะห์รวม ไม่แยกกล่าวทีละเรื่อง และวิเคราะห์ในด้านการใช้คำและสำนวนโวหาร การสร้างประโยค การบรรยายและพรรณนาความ ปรากฏผลดังนี้

1. การใช้คำและสำนวนโวหาร

✓ 1.1 ภาษาปาก สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ภาษาปากมากกว่าภาษาเขียน ที่ถูกต้องตามแบบแผน ภาษาปากคือ ภาษาที่ใช้พูดเพื่อความเข้าใจในหมู่คนที่ใกล้ชิดสนิทสนมเป็นกันเอง ส่วนมากจะใช้ตามสบาย ไม่ต้องระมัดระวังและพิถีพิถันมากนัก ภาษาปากอาจมีคำคำ คำหยาบ คำสแลงรวมอยู่ด้วย นอกจากนั้นอาจมีคำช่วยพูด คำประกอบทางเสียง อีกด้วย¹ เพราะฉะนั้นสำนวนภาษาในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา จึงมีคำตลาด คำหยาบ คำประกอบทางเสียง และ คำสแลงปะปนอยู่ด้วยเสมอ ดังจะยกมากล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1.1.1 การใช้คำตลาด คำตลาดเป็นคำที่ใช้พูดกันในหมู่คนธรรมดาสามัญโดยมิได้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสม ไม่เป็นทางการ และมักจะมีคำหยาบ คำประกอบทางเสียงรวมอยู่ด้วยเสมอ การใช้คำตลาดนี้ สุวรรณี สุคนธา มักจะถ่ายทอดตามเสียงพูด เช่น ใช้คำว่า นัง แทนคำว่า นาง หรือใช้คำว่า ยังไง แทนคำว่าอย่างไร

¹ ลิขิตา พันิจกุล และคนอื่น ๆ การเขียน น

ทั้งนี้เพื่อความสมจริงและกลมกลืนไปกับบรรยากาศของเรื่อง ตัวอย่างการใช้คำตลาด เช่น
ตำราจตะเบ๊ะ ขึ้นรถแล้วถอยพรีดพรีดจากไป

(คีนี่ไม่มีพระจันทร์ 1, 329)

หลอดนึ่งของปากไว้ให้มารดา มีส้มจินอย่างดี ลูกพลับแห้ง เนื้อหอย
 แห้งและอื่น ๆ ลับหลังเจ้าของทองดีก็กินเสียพอแรง นานครั้งหรือหลอดนึ่งจะไ้กินของดี ๆ
 อย่างนี้ อี้ฮัมแก้นั้นจะรู้ไ้โดย่างไรว่าน้องสาวปากอะไรไว้ให้บ้าง หลอดนึ่งเปลี่ยนส้มไว้ใน
 กองขยะอย่างเรียบร้อยและเหลือไว้ให้เจ้าของไม้ก็ดู ทองดีไม้กินเสียให้หมคนะดีเท่าไร
 แล้ว (ทองประกายแสง 1, 252)

อีนังเรไรมันเคยบอกว่า หุ่นแบบเจมส์บอนด์นั้นเริ่ดขึ้นนัก ก็เพื่อน
คนนั้นแหละที่ชื่ออะไร ชื่อยังกะจึงหรือ ป่านนี้คงมัวอยู่ในฟลอริดา ไม่หวังที่จะต้องกลับบ้านแล้ว
 อย่างเขา หลอดอาจจะเ็นร่าอยู่จนถึงเช้าเพื่อจะหาตัวให้ไ้สักคนตามที่เขาเลือก
 (ลูกรัก 1, 21)

สร้อยดาวซิบรดเรื่อย ๆ ออกนอกบ้าน ไ้ออกมาเสียอย่างนี้ก้อยโล่ง
หัวขึ้น ไม้งั้นมันแสนจะฉืดฉิดรำคาญใจ พ่อแม่ควบคุมยังกะสร้อยดาวเป็นเด็กเล็ก ๆ อายุ
 หกขวบยังงัยงั้น (คีนี่ไม่มีพระจันทร์ 1, 137 - 138)

ที่ไ้ใหญ่มองดูคุณวีระชัยอย่างหมั่นไส้ นี่นะหรือเจ้าของโดยชอบธรรม
 ของคุณทองประกาย หน้าเหมือนสันตติไม้มีผิด (ทองประกายแสง 1, 299)

เขาเคยหนีไปนอนค้างบ้านโกเมศสองคืน ถูกยกขบวนคนไ้้ออกตาม
 ลาตัวเขาราวกับเขาเป็นฆาตกรยังงัยงั้น (ลูกรัก 1, 34 - 35)

หลอดอาจจะลุกขึ้นฉกเขาอย่างกะแมงูก็ได้ ถ้าหลอดโกรธขึ้นมา
 (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 203)

คีนันเขากลับไปบ้านพร้อมกับไอ้โค้ง...โค้งเป็นชื่อเล่นของมัน
 ชื่อจริงนั้นทรูกว่าไ้มากมาย ชื่อว่าปริญญานันนะ แม่คงหวังจะให้ลูกไ้ปริญญาเลยตั้งมัน
 ไ้ก่อน เพื่อนเขาบางคนชื่อปริญญา ชื่อเมธา แต่ไ้อย่างบรม ไอ้ปริญญานันก็ไ้เล่นเสียเมื่อไร
 ม.ศ.สามจะไ้หรือไ้ไ้ยังไ้ไม่รู้เลือกชื่อปริญญ (ทะเลาะอิม 2, 173)

แม่รีเซฟชั่น เอาทองคำมาปดอยไว้แล้วก็หายแวบออกไป คุณพิศดารปราด
เข้ามาอุ๊จนทองคำคือดประหลาดใจไปได้ (ทองประกายแสง 2, 302)

พริ้งสะบัดลูกลูกออกไปอย่างไม่พอใจ

(คนเร่เมือง 1, 62)

คุณช้อยนี่อยากจะเอากระจำลบแกงสับหน้านังพริ้งเข้าสักที แต่สี่ที่
ไม่เคยลงมือลงไม้กัน จึงได้แกงเจื่องอย่างนั้น

(คนเร่เมือง 1, 304)

เห็นหุ่นหน้าตาดี ๆ นังแต่นกั้มสับแปดกลีบได้

(อิทธิพิศ 1, 324)

1.1.2 การใช้คำสแลง คำสแลงเป็นคำที่นิยมใช้กันในหมู่นักกลุ่ม
ใดกลุ่มหนึ่ง มักจะได้รับความนิยมเป็นครั้งคราวแล้วก็เลิกใช้กันไป มีน้อยคำที่จะคงทน ถือ
กันว่าเป็นคำที่ไม่สุภาพนัก แต่ สุวรรณี สุคนธา สามารถใช้คำสแลง ได้เหมาะสมกับตัวละคร
และลักษณะของเรื่อง กล่าวถึง ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับแวดวงของวัยรุ่น นักศึกษา หรือกลุ่ม
บุคคลในวงการใดวงการหนึ่งซึ่งมีภาษาเฉพาะกลุ่มใช้ เช่น เรื่องทะเลาะอ้อม คินนี่ไม่มีพระจันทร์
อิทธิพิศ ทองประกายแสง เรื่องเหล่านี้จะมีคำสแลง ปะปนอยู่มากทั้งในบทบรรยายหรือ
พรรณนาความ และบทสนทนาของตัวละครเอง ดังตัวอย่างเช่น

(กัจจกร เกากี่ ตารอ อย่างเคย สุทนต์ อยู่กับควั่นกัญชาที่เขาคิดว่าให้ความ
สุขอย่างลึกซึ้งไม่มีอะไรจะมาเปรียบเทียบกับได้ (ทะเลาะอ้อม 1, 163)

(หลอน เก่ง ภาษาอังกฤษ จึงไม่มีการดำน น้ำ เป็นห่วง ๆ อย่างนักร้อง
มักจะทำอย่างนั้น (คินนี่ไม่มีพระจันทร์ 1, 65)

(ทอง คี คิด ตาม ชาว คราว การ อย่าง กระ ชั้น ฉิด รู้ หมด ว่า ใคร แ่ง งาน กับ ใคร
ใคร หย่า หรือ กำลัง ควั กับ ใคร บ้าง (ทองประกายแสง 1, 293)

हांหนังสือพิมพ์มีดึกี่ตรงนี้แหละ ตรงที่จะดุนใครให้มีชื่อขึ้นมวงก็ได้

(ทองประกายแสง 2, 274)

หลอนอยากจะกลั้มบ้าน แต่เพื่อนฝูงร้องสนับสนุนให้ไปหาที่ มั่ว กัน ให้ มัน
อีกสักคืน (ทะเลาะอ้อม 2, 382)

เขาตามไปเก็บนักรบที่บาร์นั้นตั้งแต่อุณหภูมิไปจนกระทั่งนิกคารา
มีอันคับ (ทองประกายแสง 2, 324)

คุยกับสุทธิมาลีที่ทรงที่ไม่ต้องใส่เบรคเหมือนผู้หญิงคนอื่น ๆ
(ดูกรัก 1, 493)

เขากำลังอยู่ในอารมณ์อยากพูดเป็นอย่างยิ่ง กำลังมันปากกว้างนั้นเถอะ
(เก้าอี้ขาวในห้องแดง 2, 178)

หลอนหัวทำอะไรจะไปจากที่นั่น ตอนปากคอดคำกับหมอบประสานไปก็เสียเวลา
ดูมันกว่าเป็นไหน ๆ (คนเร่เมือง 1, 405)

ใครจะกล้า ลำพังแค่รูปร่างก็เหยิงเต็มทน
(อิทธิพิศ 1, 166)

ส่วนไมตรีหรือกรุณามของศรีอนนิกเขียนสำนวนเขาเป็นกำลัง
(อิทธิพิศ 1, 204)

หน้าหญ่เทพเทวาปีดูน้องหุ่นเทพหลายคนไว้ทำงานทุกชนิดที่จะต้อง
เอาหุ่นเข้าล่อ (อิทธิพิศ 1, 15)

ตั้งแต่เกิดมาเขาก็เพิ่งจะเคยมาสมัครงาน จะไม่ให้เขาปลดปล่อย
อย่างไรได้ (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 2, 156)

ผู้ขายสมัยนี้ใครไม่รู้จักหัวพาร์ทเนอร์
(ทองประกายแสง 2, 288)

อยากจะบอกหลอนเสียเดี๋ยวนี้เลย... เขียนตำแหน่งแมงคาเต็มทน
(กิ่งฟ้า 2, 399)

การใช้ภาษาปากซึ่งมีคำตลาดและคำสแลง ปะปนนี้ มีส่วนทำให้ภาษา
ที่ใช้ในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา มีลักษณะเป็นภาษาที่คนทั่วไปใช้ในชีวิตประจำวัน
และทำให้ภาษาที่ใช้มีชีวิตชีวา ให้อารมณ์แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

๑.๒ คำติดปาก สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้คำติดปาก ซึ่งเป็นคำที่เธอใช้น้อยๆ
โดยไม่ได้ตั้งใจ คำติดปากเหล่านี้จะปรากฏซ้ำ ๆ ในงานเขียนแทบทุกเรื่องของเธอนั่นเอง

สังเกตได้ว่า การใช้คำเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของท่วงทำนองแต่งของ สุวรรณี สุคนธา คำที่ สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้มากจนเป็นคำติดปากได้แก่คำว่า หนอ ค่า และ อะไร - ทำนองนั้น คำว่า นักหนา

1.2.1 คำว่า "หนอ" สุวรรณี สุคนธา มักจะใช้ประกอบคำรำพึงรำพัน หรือความคิดคำนึงของตัวละคร ซึ่งมิได้มีประโยคหรือข้อความนั้น ๆ อ่อนหวานนุ่มนวลขึ้น เช่น

ตะวันฉายมองไปทางคอก มักเชื่อว่าเริ่มทะเลาะกันในความมืด ตรงไหน หนอ ที่ละเวงอยู่ (เก้าอี้ขาวในห้องแดง 2, 33)

จะมีความโศกเศร้าชนิดใดร้ายกาจรุนแรงมากกว่านี้ไหม หนอ ละเวง निक (เก้าอี้ขาวในห้องแดง 1, 61)

บุรพชาเล่าเรื่องดูหน้าผู้พูดแวบหนึ่ง เขาให้เนื้ออยากรู้ไปเสียหมด หลอนจะโศกเศร้าสักเท่าไหน หนอ และใครจะเป็นคนปล่อยโยน (เก้าอี้ขาวในห้องแดง 2, 191)

ใครกันอีกล่ะ สาวกรีนิก ฉวยผ้าเช็ดตัวมาคลุมร่างไว้อย่างว่องไว มีมนุษย์จากดาวแปลก ๆ มาเย็บเยียนหลอนอีกแล้วละมัง หนอ (แม่ศรีบางกอก, 306)

เงาที่ดูวามทำให้อาทิตย์ถึงแก่สะอื้น วันนี้เขาเป็นอะไรไป หนอ ดูขวัญอ่อนเสียจริง ทำยังกับไม่ใช่ผู้ขายยังงั้น (สามเงา 1, 43)

หลอนเก็บหนังสือออกให้พ้นเตียง นัทไปไหน หนอ อ่างคางแรมอยู่เสียที่ไหน (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 25)

ก่อนจะเข้านอน นัทได้ยินเสียงกริ่งโทรศัพท์ คึกคึกจนปานนี้ใคร หนอ ไทมา (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 279)

เกดจะดีใจไหม หนอ ที่ได้พบเขา (เรื่องของเกด 2, 572)

คำพูดของหลอนฟังดูคำถามพิกล หลอนว่าตัวเองหรือว่าเขากับ หนอ (พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ 1, 272)

หลอนขวางเป็นหวงเป็นโยกจนเกินกว่าเหตุ อย่างนี้ใคร หนอ ที่จะอดทนแต่งงานกับหลอน (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 180)

ชะรอยวินัสที่เขาเอ่ย คงจะเป็นหญิงงามคนหนึ่งละกระมัง หนอ (เดือนกับที่สมทา 1, 16)

ฉันพูดด้วยคำสองคำ เขากลับเร็ดหน้าอย่างหึง จะทำอย่างนั้นไปทำไม
กันหนอ เราดูบ้านเดียวกันแท้ ๆ (เดือนดับที่สมททา 1, 11)

เขาคิดไม่ได้ว่า หลัทยจะมีนิสัยอย่างมารดาหรือไมหนอ
(เขารื้อกานต์, 8)

ศรีอ่อนตัวร้อนวูบวาบด้วยความอับอาย นึกโกรธและเกลียดครอบครัว
ของตนเป็นกำลัง พอจะเอาเงินพันนั้นไปทำอะไรหนอ (อิทธิพิศ 1, 68)

ปานนี้คุณพิศุทธิ์ของทองดีจะมารหรือยังหนอ เขาคิดถึงหล่อนเหมือนดัง
ที่หล่อนคิดถึงเขามั่งหรือไม (ทองประกายแสด 1, 37)

หล่อนจำเขาไค้หรือเปล่าหนอ สิ่งขรนิก (สร้อยสวาท 1, 83)
ผู้หญิงสวยก็นามองอย่างนี้เองแหละหนอ นายอำพันนึกในใจ
(ลูกรัก 1, 268)

ปานนี้วิฬารเขาจะทำอะไรอยู่หนอ นี่เขาคงจะไม่กล้าไปพบหล่อน
อีกเลย (ทะเลาะอิม 2, 253)

คุณสุริยะเขาจะรู้หรือเปล่าหนอว่าเขาส่งหล่อนไปพบกับอะไร
(กิ้งพ้า 1, 323)

1.2.2. คำว่า "คำ" สุวรรณี สุกนนิมา มักจะใช้ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อม
ระหว่างประโยคผลและประโยคเหตุ และเพื่อเพิ่มความสละสลวยของภาษายิ่งขึ้นด้วย เช่น

ฉันออกจะอายอยู่ไม่น้อย คำที่ตีนส่ายจนเขาคองปลุก
(เดือนดับที่สมททา 1, 403)

สมาชิกแต่ละท่านพากันค่อนข้างครีไปตาม ๆ กัน คำที่หล่อนแต่งสี่ตกกัน
จนไม่ต้องประกาศตัวก็รู้ได้ว่าสาวศรีจะเอาเคน (แม่ศรีบางกอก, 79)

เจ็คจบโมโหตัวเอง คำที่น้ำจะศึกษาถึงฟ้าเสียให้ดี หล่อนชอบอะไร
มีงานอดิเรกอะไร (กิ้งพ้า 1, 74)

(แขกยามหน้าบริษัททักทายสุกค้อย่างแปลกใจ คำที่หล่อนมาเร็วกว่าปกติ
(พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ 1, 452)

(ศรีอนาคโอสืบถึงโครก แล้วหลอนก็ยกดูขึ้นมองอย่างเสียคนเสียตา
คำที่มันหมดเร็วเกินไป (อิทธิพิศ 1, 42)

สร้อยดาวออกเกลี้ยงดูหนึ่งในภาพนั้น คำที่หลอนได้อยู่ใกล้รักกับนัก
กว่า (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 25)

เขายังเคยหัวเราะกับละเวง คำที่เลือกเอาเหล่านั้นข้างไรความงาม
โดยสิ้นเชิง (เก๋อี่ขาวในท้องแดง 1, 41)

จิตที่แลดูวิเศษก็รักอย่างหนึ่ง คำที่หลอนมีจิตมากมายไม่ซ้ำแบบกันเลย
(เก๋อี่ขาวในท้องแดง 2, 194)

ออมจำบุรพาได้ แต่อมก็ไม่ใครจะพอใจเท่าไรนัก คำที่เพื่อนของคุณหนู
ผ่านมายาวเกินไป (เก๋อี่ขาวในท้องแดง 1, 42)

เจตนาวยงอยู่บ้าง คำที่ไม่เคยเห็นหน้าค่าตา แม้สาวคนนี้น่าก่อนเลย
(สามเงา 1, 32)

พื้นนี้คันมะม่วงขึ้นอยู่ต้นหนึ่ง เมื่อไปอยู่นั้น มันมีดูกระโยงระยางซึ่งหนุณา
กรีกกรากเป็นพิเศษ คำที่หลอนไม่เคยเห็นมะม่วงที่อยู่บนต้นเลย (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 102)

เขาคแปลกใจไม่ได้ คำที่เห็นคุณวิภาวดียิ้มหัวมากกว่าปกติ (ลูกรัก 1, 437)

คนชายหนึ่งชื่อจำหอนได้ คำที่หลอนมาบอย ๆ (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 159)

พริ้งก็ออกจะชอบใจอยู่มาก คำที่จะไ้ไม่ต้องห่วงหน้าพะวงหลัง
(คนเรีงเมือง 1, 237)

1.2.3 คำว่า "แล" สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ในความหมายเดียวกับ
มอง หรือ ดู เช่น

คุณหญิงแลตามจนลับตา ออกไม่ได้ที่จะแลดูนั้วนางที่ว่างเปล่า
(เก๋อี่ขาวในท้องแดง: 2, 146)

นายอินสอนแลตามสายตาของละเวงไปด้วยที่ท่าครุ่นคิด
(เก๋อี่ขาวในท้องแดง 2, 245)

บุรพาแลดูละเวงยกกลางจากเตา (เก๋อี่ขาวในท้องแดง 1, 79)

ที่ราอยู่ในชุดนอนเ็นเองง่าย ๆ หลวมไปหมดทุกส่วนจนแลไม่เห็น
รูปร่างที่แท้จริง (คินี่ไม่มีพระจันทร์ 1, 43)

นัทแลดูรอบ ๆ แลไม่เห็นที่ขาอีกตามเคย (คินี่ไม่มีพระจันทร์ 1, 231)
อาทิตย์แลไม่เห็นเลยว่านั่งเหมียวหมอบอยู่ตรงทางเดิน

(สามเงา 1, 39)

เจตนาเพ็งจะแลเห็นอค์ว่าหนาวของประวีนที่ไว้ด้อมแถมเริ่มจะจับ
กันเป็นรูปทรง (สามเงา 1, 223)

("หายไปไหน ยายละจะ" หนูนาแลไปรอบ ๆ หล่อนแลไม่เห็น
คนที่หล่อนรักเลย (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 196)

มีคันต้นเปิดฝ้งอย่างในเขาคันต้นหนึ่งที่หน้าบ้าน กิ่งก้านและใบของมัน
แลดูเพียวพัวยังกับรูปเขียน (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 99)

พระจันทร์แลลงมากดูหล่อน พอลงยี่มีให้หล่อนอย่างอ่อนหวาน
(ความรักครั้งสุดท้าย 2, 780)

หล่อนแลดูเหมือนเกสรดอกไม้ท่ามกลางกลีบดอก (เขาชื่อกานต์ , 6)

แมลงฮามสี่ขาตัวเข้ามากินสีน้ำมันบนจานสี เขาแลดูมันอย่างโกรธแค้น
(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 242)

ถึงแม้คุณสุริยันจะแลดูเป็นผู้หญิง แต่ในเวลานี้ฉันไม่เห็นเขาเป็นผู้หญิง
เลยสักนิด (เคื่อนคันที่สมททา 1, 111)

เวียนนิ่ง นัยน์ตาแลดูแม่น้ำที่แห้งขอด (อิทธิพิศ 1, 20)

นือรจึงแลดูตะคุดตาค้วยฉิวพรณ รูปโฉมและท่าทางไม่เกรงใคร
อย่างลูกคนมีเงินทั่วไป (พรงนี้ฉันจะรักคุณ 1, 8)

(คุณช้อยเคี้ยวหมาก ทากก็แลตากระโถน พริงรู้ที่จึงรีบเลื่อนมาให้
(คนเรึงเมือง 1, 485)

สาวศรีแลดูคนเหล่านั้กันอย่างรำคาญใจ (แม่ศรีบางกอก , 9)

1.2.4 คำว่า "คว่ำว่า" สุวรรณี สุนทรา มักจะใช้เป็นบทเชื่อมระหว่างประโยคใหญ่และประโยคเล็ก โดยมีประโยคผลเป็นประโยคใหญ่ และมีบทเชื่อม "คว่ำว่า" อยู่หน้าประโยคเหตุซึ่งเป็นประโยคขยาย ลักษณะประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน แต่ประโยคผลอยู่หน้าประโยคเหตุนี้ สุวรรณี มักจะใช้คำว่า "คว่ำว่า" เป็นบทเชื่อมเสมอ เช่น

คุณช่วยหันไปมองแงงในหม้อที่กำลังเดือดพล่าน คว่ำว่า ยังสีความอง
หน้าพริ้ง คว่ำว่า คุณร้อยอายุแทน (คนเร่เมือง 2, 24)

ข้างในบ้านถูกใจเจตนาหนักหนา คว่ำว่า เครื่องเรือนนั้นเป็นสมัยโบราณ
กาลทีเดียว (สามเงา 1, 94)

ร่างอันงดงามเพราพางของหล่อนน่าพิสมัยยิ่งขึ้น คว่ำว่า เสื้อผ้านั้น
มันแลดูบางเบาจริงอยู่ แต่ที่หุ้มกายแนบเนียนไม่แลลดเห็นส่วนที่เขายากจะแลเห็นเลย
(แม่ศรีบางกอก, 44)

(ละเวงแต่ละทอกลีบดอกไม้นั้นแต่เพียงเบา ๆ คว่ำว่า กลีบของมัน
บอบบาง (เก๋อีขาวในท้องแคง 2, 47)

อินทรีไม่สนใจกับคำคัดพ้อทว่าของบิดา คว่ำว่า เขาฟังมาแล้วจน
เคยชิน (เก๋อีขาวในท้องแคง 2, 66)

บางคนถ้าไม่สังเกตก็จะไม่รู้ว่คนโค่นึงหรือชาย คว่ำว่า ขนาด
ความยาวของผมนั้นประมาณกัน นุ่งกางเกงทรงเดียวกัน (กิ่นนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 28)

ถ้าผู้อื่นมาได้ยินสองแม่ลูกสนทนากัน ก็คงจะแปลกใจนัก คว่ำว่า
ฝ่ายมารตาก็พูดความที่ไม่ควรจะพูดแก่ลูกสาว (จวนร 2, 104)

ผ่านทุ่งนาซึ่งแห้งแล้ง คว่ำว่า เลยดูเก็บเกี่ยว ฝนยังไม่โปรย
ลงมาเลย เป็นปีที่แล้งอย่างอัศจรรย์ (อิทธิพิศ 1, 5)

สุวิชาจึงสาวเท้าโดยเร็ว อย่างหนึ่งเพราะร้อนใจอย่างหนึ่ง คว่ำว่า
แดดแรงนัก (คว่ำปีกของรัก 2, 288)

บ้านคุณประเทียบทรุดโทรมลงไปบ้าง คว่ำว่า แม่บ้านมิไค้ดูแล
เอาใจใส่ดังที่เคย (คนเร่เมือง 1, 142)

ชาขึ้นเรือจะทำเวลาช้ากว่าชาลงประมาณสองชั่วโมง ด้วยว่า
เรือเป็นเรือที่มีแรงน้อย (เรื่องของเกด, 407)

เขาก็คงจะหมดแรงสั่งสอนสุชาติอีกต่อไป ด้วยว่า มันไม่มีความหมาย
อะไรเลย (ทะเลาะกัน 2, 372)

1.2.5 คำว่า "อะไรทำนองนั้น" สุวรรณี สุคนธา มักใช้คำนี้
ลงท้ายการบรรยายหรือพรรณนาความรู้สึกรักใคร่ของตัวละคร เป็นการทิ้งท้ายประโยคให้
สละสลวยนุ่มนวลขึ้นคล้ายกับภาษาพูด โดยที่คำนี้ไม่ได้ช่วยให้ประโยคหรือข้อความนั้น ๆ
มีความหมายชัดเจนขึ้นแต่อย่างใด สุวรรณี สุคนธา ใช้คำนี้บ่อย ๆ ด้วยความเคยชิน
ผู้อ่านจึงมักจะพบคำนี้ในงานเขียนของสุวรรณี สุคนธา เสมอ เช่น

บ้านใหม่ของเธอตั้งอยู่ในเขตที่เรียกว่าชานเมือง ฟังดูก็โก้ไม่หยอก
คล้ายบ้านผู้ดีใหม่หรืออะไรทำนองนั้น (ทองประกายแสด 1, 530)

นางสงสารคุณอวบ.... เธอยิ่งผอมแห้งแรงน้อยอยู่ด้วย เรื่องก็คงจะโรค
ปัจจุบันนั้นแหละ คงเป็นลมหรืออะไรทำนองนั้น (แม่ศรีบางกอก , 302)

(บางทีอาจจะเป็นคนคนนี้ก็ได้อะไรที่ขามนี้หยาดฟ้าเพื่อแบ่งสมบัติ
หรือชิงมรดกอะไรทำนองนั้น (สามเงา 1, 219)

แม่เคยชอบเพลงสาวละวัน.... หรือเพลงสาวคนโกที่นี้เนื้อร้องว่า...
เหลียวเห็นหน้าเจ้าเข้ามาเดินเวียน ฟังเพลงเพลินแต่จ้องบองน้องรูปสวย.... หรืออะไรทำนองนั้น
(พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 33)

... แต่เธอก็มักจะนึกกับข้าวไม่ออกอยู่เสมอ ชื่อได้แต่ของพื้น ๆ อย่าง
ไข่เค็ม หมู ไข่ไก่ วุ้นเส้น หรืออะไรทำนองนั้น (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 29)

แม่อยากจะถามว่านี่คือรักหรือยัง หรือจะถามอะไร ๆ ทำนองนั้น
แต่แม่ก็ไม่กล้า (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 118)

หนังสือพิมพ์สมัยโน้นถึงกับลือว่านายกหวงเก๋อ หรืออะไร ๆ ทำนองนี้
(คนเรึงเมือง 2, 103)

หลอนรีบคลำดูเนื้อตัวของตนเองก่อนอื่น รอยหยิกเขียว ๆ ที่แขนยังเป็น
พยานว่าหลอนไม่ได้ฝันหรืออะไรทำนองนั้นเลย (แม่ศรีบางกอก, 277)

อินทรวงศ์หน้าละเวงอย่างแปลกใจ ไม่เชื่อว่าจะได้ยินคำพูดอย่างนี้
จากละเวง เขาคิดว่าหลอนจะ.... ไม่แน่แต่ในทรัพย์สินสมบัติหรืออะไรทำนองนั้น
(เก้าอี้ขาวในห้องแดง 2, 329)

ระหว่างทางเดินที่มีกรอบนอกเป็นรูปอาร์ชนั้น มีรูปปั้นคกแต่งเป็นระยะ
เช่นรูปเทพธิดาถือโคมไฟอะไรทำนองนั้น (เก้าอี้ขาวในห้องแดง 1, 161)

วิภาตเคยได้ยินว่าหลอนชื่อของหนู หรืออะไร ๆ ทำนองนี้ (ลูกรัก 1, 6)
โกเมตเข้าใจดีว่า นายพิสิทธ์ต้องการจะให้เขาพูดว่า เขายังไม่แก่
หรืออะไรทำนองนั้น (ลูกรัก 1, 227)

วิหารไม่ตอบ หลอนกำลังค้นหาบุตรีในกระเป๋า เชื่อว่ามันจะทำให้มี
บุคลิกดีขึ้นกว่าเดิม วิหารมักจะมีอะไร ๆ ในทำนองนี้เสมอ (ทะเลาะอ้อม 2, 324)
อะไรเล่าจะเป็นที่น่าชื่นชมกับผู้สูงอายุที่ถูกชมว่ายังไม่แก่ เทะปิบ
ยังตั้งหรืออะไรทำนองนั้น (กึ่งฟ้า 1, 240)

1.2.6 คำว่า "นักหนา" สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ในความหมายว่า
มากคำนี้มีส่วนทำให้สำนวนภาษาของเธอรื่นหูมากกว่าภาษาเขียนธรรมดา ตัวอย่างเช่น

จะหย่าได้อย่างไร เขารักพรึงนักหนา (คนเร่เมือง 1, 103)
กับเพื่อน ๆ สร้อยคาวบอยเยื้อบ้านนักหนา (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 136)
แม้จะอยู่แต่ไกล เขาก็ยังอุตส่าห์แลเห็นจุดของลักยิ้มตรงมุมปากทั้ง
สองข้างที่น่ารักนักหนา (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 41)

(บันทึกใจฉันนักหนาเพราะความซุ่มซ่ามของเธอ (เดือนดับที่สยหา 1, 114)
แม้จะไม่ได้รักใคร่เขานักหนา แต่ความหึงหอนนั้นยอมจะบีบแน่นจน
(เดือนดับที่สยหา 2, 444)

...แต่เมื่อยมายของเวียนชีหึงนักหนา และเวียนก็รักหลอนเสียด้วยซี
(อิตถีเพศ 1, 43)

เด็กน้อยนำตาไหลพรากผ่านร่องแก้มที่เหี่ยวแห้งทั้งที่ยังอยู่ในวัยเยาว์
แต่ชีวิตคงจะโหดเหี้ยมเป็นนักหนา หน้าตาจึงราวกับเผชิญกับความทุกข์ยากมาราวสักร้อยปี
ก็ไม่ปาน (แม่ศรีนางกอก , 25)

แต่ถึงอย่างไรวิภาตก็รักโกเมสนักหนา (อุกรัก 1, 362)

กัจจกรเพ็ญจะรู้ว่าเตียนรักคนนักหนา (ทะเลาะอิม 2, 332)

คุณค่าเก็งนั้นก็ยังเป็นไก่อ่อนอยู่นักหนาเมื่อเทียบกับทองดี (ทองประกายแสง 2, 202)

หลอนเปิดคุนทียสารที่ภาพประกอบของตัวเอง เมื่อเขียนรูปใหม่ ๆ

หลอนเคยตื่นเต้นนักหนา แท้เดี๋ยวนี้เฉย ๆ (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 158)

ตลอดอยู่ในอ้อมแขนเขายังอีกตามเคย เนื้อตัวจะสำคัญอะไรนักหนา (กึ่งฟ้า 1, 236)

ทองดีชอบกระโปรงแบบนี้นักหนา นุ่งที่ไร ไคร ๆ ก็มองกันตาค้าง (ทองประกายแสง 1, 557)

คำศัพท์ปากเหล่านี้จะปรากฏบ่อยครั้งในนวนิยายของสุวรรณี สุคนธา จนถึงคำว่า ส่วนหนึ่งของทรวงทรวงแห่งของเธอ และคำศัพท์ปากดังกล่าวนี้ทำให้ส่วนวนภาษาของสุวรรณี สุคนธา มีลักษณะเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่าภาษาที่เป็นแบบแผน

1.3 การใช้คำที่เป็นสื่อสร้างความเข้าใจ สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้คำ ที่ให้ความหมายและความเข้าใจทางรูปร่าง กิริยาอาการและอารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่านได้ ชัดเจนยิ่งขึ้น คำเหล่านี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ และ คำแสดงความรู้สึก ดังจะแยกกล่าวต่อไปนี้ คือ

1.3.1 คำที่แสดงภาพ คือคำที่ให้ความหมายและความเข้าใจใน ทางรูปร่างให้ชัดเจนขึ้น เช่น

นางแมนแกงซุกสีเขียวใส สีกัดกันกับเครื่องประดับ (สร้อยสาท 1, 64)

เจตนาเพ็ญจะแลเห็นตัวที่ ผนวคของประวิณที่ไว้ห้อมแหม่ม เริ่มจะขึ้น จับกันเป็นรูปทรง (สามเงา 1, 225)

วันนี้มารศรีออกจากห้องน้ำโดยเคียนผ้าเช็ดตัวไว้ผืนเขียว ปลอยข้างบน เทิงเทิง เม็ดน้ำเกาะพรราว (ทะเลาะอิม 2, 30)

เดือนเพ็ญจะขึ้นเป็นเสี้ยวอยู่กลางท้องฟ้า ฉายแสงที่อ่อนเลือนลง จนดาวก็มิแสงแพรวพราวมากกว่า (ทะเลาะอิม 2, 274)

อย่างไรก็ตาม เจ้าสองเท่านั้นที่เปลี่ยนนอนอยู่ตรงมือเขาอยู่แล้ว
(ทองประกายแสง 2, 199)

รูปร่างที่อ้วนเฒ่าของหล่อนกองอยู่บนที่นอน (อิทธิพิศ 2, 343)
หล่อนหาเกมเล่นสี่หมูปะเรื่อเป็นดวงกลมทั้งสองข้าง ทาปากมันระยับ
สีแจ๊ดเข้ากับกระโปรง (คนเรึงเมือง 1, 567)

เดี๋ยวมารู้ว่ามาจากไหน มันไหลพรังพรังตามใบหน้า ไหลลงมาถึงคอเสื้อ
และหลังจนชุ่มไปหมด (จามร 2, 73)
แคตสองลอกใบไม้เห็นพื้นดินพรางทราย เห็นชาวๆขึ้นพร้าว อยู่กับโคนไม้
ที่ลุ่มอยู่นานชั่วนาตาปี (ลูกรัก 1, 62)
ละเวงนั่งหันหลังให้ทะเล ลมพัดมมหยิกหยองของหล่อนกระจุยกระจาย
(เก๋ออีขาวในท้องแดง 1, 212)

ปลดออกหมอนปักลวดลายสะพริบสะพรั่งด้วยดอกไม้ (ทองประกายแสง 1, 535)
แล้วศรีวิไลก็สะบัดท้ายอันนอนแข็งเข้าห้องหายไป (ทองประกายแสง
1, 552)

พริ้งอายุเข้าสิบห้าปีเต็ม เป็นสาวสะพรั่งไปทั้งเนื้อทั้งตัว (คนเรึงเมือง
1, 56)

ตอนนั้นแคตร้อนเบรียง ทะเลเป็นสีเข้มจืด มีพระจันทร์สีขาวเฝือก
ค้างอยู่บนท้องฟ้าไม่เห็นจะมีวันกลายเป็นสีน้ำเงินไปได้เลย (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 155)
เจ้าเนี่ยวลูกชายโกเอาเหล้ามาวางให้ เปิดโซดาเค็อกปุคพรั่งพราย
(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 365)

ตรงนั้นมีต้นพริกขี้หนูที่แม่ปลูกใต้กระดางไว้ มันมีเม็ดสะพรั่ง
(พระจันทร์สีน้ำเงิน 2, 722)

หนูนาเป็นผู้ได้รับเกียรติยศให้เป็นผู้จรรคนิตลงบนลูกแตงโมที่มีผิว
ตึงเปรี๊ยะ เขียวจัด (พระจันทร์สีน้ำเงิน 2, 922)

เพื่อนของหล่อนทักกะเบี่ยง ขณะที่ศรีออนเริ่มโตเป็นสาวแล้ว
(อิทธิพิศ 1, 155)

แล้วตามัวหันไปมองแม่นักเต้น หลอนจะเวียนชะวามไค้ถึงใจ เห็นไป
ถึงไหน ๆ (ฉัตถิเพศ 1, 203)

(หลอนม่อตออยู่ในชุดไทยอันประกอบด้วยผ้าถุงลายขวาง (แบบศรีบางกอก,

81)

(พรายโชคาเกื้อคุด ๆอยู่ในแก้ว ชิคเชือกสิ้นน้ำลายโดยไค้ไค้ตั้งใจ

(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 69)

1.5.2 คำที่แสดงอาการ คือคำที่ให้ความหมายและความเข้าใจใน
ด้านกิริยาอาการ เช่น

นางแบบรูปทรงเพรียวระหงกำลังจำพรวด ๆ ผ่านไประหว่างโต๊ะ

(สร้อยสวาท 1, 83)

มารศรีนั่งขึ้นกระท้อ เคี้ยวร้องไห้ เคี้ยวหัวเราะ (ทะเลาะอิม 2, 386)

เชาณิกถึงภาพเจ้าแขกอันนอนอุตู่บนเตียงเชือกถัก (ลูกรัก 1, 17)

ชีเมาคืนสะเงาะสะแงะออกไป ทั้งให้ป้อมยืนยันว่าเหวอยู่ตามลำพัง

(ลูกรัก 1, 569)

แม่นั้นส่งเสียงร้องจา เคนเรา ๆ ให้ชาวบ้านช่วย (ทะเลาะอิม 2, 86)

(หลอนส่งเสียงเรียกคนรับใช้เสียงเกรี้ยว (ทองประกายแสด 2, 121)

ทองดีหาวหวอใหญ่ หลอนหาวตามสบาย อ้าปากกว้างจนเห็นเข้าไป

ถึงลิ้นไก่เห็นจะได้ (ทองประกายแสด 2, 211)

"จะถามทำไมคะพอ" กิ่งฟ้าพูดเสียงทัก (กึ่งฟ้า 1, 122)

หลอนก่อนขยับใหญ่ ทุ้งตั้งไปทั้งตัว (พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ 1, 247)

กิ่งฟ้าก่อนบงอรขยับใหญ่ ถอดรองเท้าเหยียดไปทางหนึ่งโดยไม่รอ

แม่สาวใช้ที่กำลังคลานกระดุมกระเตี้ยเข้ามา หลอนเดินคอแข็งขึ้นไปห้องส่วนตัวของหลอน
โดยไม่ไค้พูดแม้แต่คำเดียว (กึ่งฟ้า 1, 124)

แม่สาวออกกระเพือมสะบัดท้ายลงจากรถไปแล้ว (กึ่งฟ้า 1, 443)

ลมพัดพรุ กิ่งฟ้าปีไหวยวายนนำเอากลิ่นหอมแรงฉุนเจ้าจุก ใบแก่

และกลีบเกสรร่วงพรุตามกันลงมาเป็นสาย (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 165)

หลอนยังมีความสุขกับการที่ได้เห็นผู้เลินลา ไว้ด้วยกระดูกกับหมันในตรอก
(ทองประกายแสด 1, 18)

นั่งเด่นแล่นมาด้วยตนเอง หม่า บ้าน ราว กับ วาน เชิง (อิตถีเพศ 1, 265)
หลอนเอียงแก้มให้ เขา จับ หนึ่ง ที่ คอ หน้า ทอง ทิว (แม่ศรีบางกอก , 63)
แกวตาสูงศรีหรืออนค้ายมือ ร้าย มือ ขวา หลอน กับ บุ ที่ วัด เฉวียน

(อิตถีเพศ 1, 75)

ตาไปลบก็จะนั่ง วาง หง หง กับ สน ฉ น บ ห ง ้า (เก่าอีลาวในห้องแดง
2, 291)

สิงขรและจี โกะ หง อย ไป ด น ค ใจ (กึ่งฟ้า 2, 316)
วันนี้มา กา เร ิ ท ระ ป ิง ก ระ บ อน ใ ส เ า พ ระ า เ า ห ล ี ย ว ค ุ ย ห ึง ค น ห ึ ง

(กึ่งฟ้า 2, 332)

พริ้งเค ิน บ น ก ระ ป ด ก ระ แ ค มา ตาม ทาง (คนเร่เมือง 1, 221)
พริ้งล อย หน า น ั ง ร ด ย น ค ุ ม า ก ับ ฉ ว (คนเร่เมือง 1, 122)
นือร ไ ค ั ท ัก ท าย น น ห ั เ น ไ ห ว ห ี ร ือ ท ัก ท าย อ ย า น อ ื่น ข ั ว แ ค ล ี ย ิ ม ไ ห ั น ิ ค ห ึ ง

พุ่มปาก (พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ 2, 32)

รด ย ัง แ ล น ตะ บ ึง ไป ข้าง หน้า ราว ก ับ ว า จะ ไป ให้ ส ุด โล ก (พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ
2, 219)

หลอนเล ีย ว ร ด ข ว ับ เข้า บ้าน ท าย ร ด เจ ีย ค มา น ประ ค ู ไป น ิ ค เค ีย ว
(คีนี่ไม่มีพระจันทร์ 1; 146)

หลอนจ ว ย ก ำ ไ ค อ ก ที่ ค อ อ น ก ะ ร อง กะ แ ร ง (คีนี่ไม่มีพระจันทร์ 1, 36)
ข้าร า ช การ ผู้ น อ ย เ ร ั้ง เข้า ไป ใน ร ้าน เหล ้า (ความรักครั้งสุดท้าย
(1, 226)

ผ่านอ ว น ที่ น อน ห ง าย แ ย ห รา ไป อย่าง ไม่ ส น ใจ (พระจันทร์สีน้ำเงิน
1, 360)

1.3.3 คำที่แสดงความรู้สึก คือคำที่ให้ความหมายและความเข้าใจทางอารมณ์ ความรู้สึก คำประเภทนี้อาจเป็นเสียงที่เกิดจากอารมณ์ หรือเป็นคำที่เลียนเสียงธรรมชาติก็ได้ เช่น

วิภาทรวนร่อน หลังจากที่ดินพริกไทยไปอีกหนึ่งเม็ดให้มันเคี้ยวร่อนร่อนร่อนเล่นอยู่ในปาก (ลูกรัก 1, 39)

กึ่งก้านและใบของมันแลดูเพียวขาวยังกับรูปเขียน (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 99)

วิหารรู้สึกวาทัวเนาโหวงเหวอง พื้นโคลงเคลงและบุบยวบชอบกล หลอนอยากให้การศรีวิภวิญเสียดี้ มันเข้าไปกึ่งก้องก้องอยู่ในหูจนนึกอยากจะกรีดร้องให้สาแก่ใจ (ทะเลาะอ้อม 2, 369)

กับโกเมศ วิภาตจึงทำลุ่มเสียงกระพັกระเพียค (ลูกรัก 1, 29)

"คิดถึงทองประกายจะหายไป" คุณมิตรว่า ความหลังพรุ้งพรุ้งเต็มหัวใจ (ทองประกายแสด 2, 7)

แต่แล้วไม่ว่าหลอนจะคิดอย่างไรก็ตาม นกยูงคั่นนั้นก็หักกรวยค้อย ๆ เอนลงและฟาดลงบนพื้น (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 17)

สตรีสาวคนนั้นขับรถสปอร์ตคันเล็กสีสด แจ๊ดจนแสนยับยันท่า (กึ่งฟ้า 2, 277)

กึ่งจำปีไหววยวบยานำเอาก้อนหอมแรงจนเข้าจมูก (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 165)

น่าแปลกที่ว่าในยามนี้ เขาไม่น่าจะมีความสุขได้เลย ทว่ามันแวบ ๆ อยู่ในหัวใจของเขาอย่างประหลาด (อิติพิศ 2, 668)

หลอนยกขึ้นค้มดู ก็ปรากฏว่ามันหอมหวลไม่ไฉ่เล่น มีกลิ่นจนร่า ๆ เข้าจมูกกลิ่นเหมือนส้ม (พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ 1, 525)

หลอนยังเป็นสาว ผิวคล้ำ ยับยันทาสวย มีรอยนตสมัยใหม่เพียวขาวมากอยู่คนหนึ่ง (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 141)

ตากลองฉุนปราดขึ้นสมอง (สายบ่หยุดเส้นห้า 1, 517)

กริ่งโศรศัพทกรืออยู่ไกลหู (กึ่งฟ้า 1, 128)

เขาจะเล่นกีตาร์คลาสสิกให้ฟังด้วยท่วงทำนองอันพริ้งพราย

(พระจันทร์สีน้ำเงิน 2, 829)

กรือออร่องให้ใหญ่ ซึ่งดูเหมือนจะยั่วให้แกวตาเคื้อคปุค ๆ

(อิทธิพล 1, 157)

หลอนหันกลับจากหน้าต่าง เลื่อนน้ำหอมกลิ่นเบาหวิว (กึ่งฟ้า 1, 153)

ผู้หญิงคนนั้นคุยภาษาอังกฤษกับฝรั่งอ้วนที่นั่งติดกันด้วยเสียงหวานใส

(กึ่งฟ้า 1, 361)

หลอนลุกขึ้นจะไปห้องน้ำ รู้สึกว่าพื้นยุบฮวบโคลงเคลง (อิทธิพล

2, 626)

รสเหล้าราวราเผ็ดร้อนตั้งแต่ปลายลิ้นลงไปจนถึงกระเพาะ

(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 357)

คอกนกยูงสีนิลฉิมบานเต็มต้น (เรื่องของเกด 1, 456)

หลอนทอดตาเหยียบไปบนทรายนุ่ม ๆ (ทะเลฤดูร้อน 2, 305)

การใช้คำที่เป็นสื่อสร้างความเข้าใจทั้งทางด้านภาพ อารมณ์แสดงและอารมณ์ความรู้สึกให้เด่นชัดยิ่งขึ้น เป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งในการใช้ภาษาของสุวรรณี สุคนธา และการที่เชอนิยมใช้คำที่เป็นสื่อสร้างความเข้าใจในงานเขียนของเธอเสมอ ๆ จึงนับว่าลักษณะนี้เป็นส่วนหนึ่งของท่วงทำนองแต่งของเธอ

1.4 คำซ้อน สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้คำซ้อนในส่วนวนภาษาของเธอมากจนสังเกตได้ บรรจบ พันธุเมธา¹ อธิบายไว้ว่าคำซ้อนคือคำที่มีคำเดียวสองคำ ซึ่งมีความหมายหรือเสียงคล้ายกันใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนกันแล้ว

จะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่าความหมายเดิมมากนัก หรือความหมายของคำซ้อน ปรากฏเด่นอยู่ที่คำใดคำเดียว ส่วนอีกคำหนึ่งถึงจะไม่มี ความหมาย ปรากฏแต่ก็ช่วยเน้นความหมายยิ่งขึ้น คำซ้อนนั้นนอกจากจะมีคำเพียงสองคำซ้อนกันโดยทั่วไป แล้ว ยังมีคำซ้อนสี่คำหรือหกคำ หรือคำซ้อนสองคู่อีกด้วย สำหรับคำซ้อนสี่คำจะมีสัมผัสกลางคำ แยกออกมาเป็นสองคู่ไม่ได้ เช่น ยาคติมีจน ส่วนคำซ้อนสองคู่จะแยกออกได้เป็นคู่ ๆ เช่น ปากหวานกันเปรี้ยว อคหัดบอคนอน เป็นต้น

ในนวนิยายของสุวรรณี สุคนธา มีการใช้ทั้งคำซ้อนความหมายและคำซ้อนเสียง แต่สังเกตได้ว่าสุวรรณี สุคนธา นิยมใช้คำซ้อนเสียงและคำซ้อนสองคู่มาก จึงมีผลให้สำนวน ภาษาของเชลลละสลวยคล่องจองน่าอ่านยิ่งขึ้น

1.4.1 คำซ้อนเสียง สุวรรณี สุคนธา ใช้คำซ้อนเสียงบ่อยครั้ง

และจะมีคำซ้อนเสียงบางคำที่เขานิยมใช้มาก คือจะปรากฏซ้ำ ๆ กันในนวนิยายแทบทุกเรื่อง คำซ้อนนั้นคือเน้าผม สุ่มเสียง เสียดคมเสียดคาย ส่วนคำซ้อนอื่น ๆ ก็มิใช่อันยู่ทั่วไป ดังตัวอย่างเช่น กลิ่นบุหรี่ยังลอยล่องอยู่ทั่วร่างและยังติดอยู่ตามเน้าผม

(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 224)

หลอนหลบตาลงแลดูพื้น ผมเน้าของหลอนเหมือนจะเป็นอังกะตัง

มันขยุ้มติดกันเป็นแผ่น (อิทธิพิศ 1, 22)

เน้าผมของสุภาคาสวนหนึ่งเปื้อนอาเจียนของตัวเอง (ทะเลาะอ้อม

2, 275)

"นาย...จะวันอะไรนั่นนะใจ." สุ่มเสียงบุรพาคันเคื่องอย่างปิดไม่มิด

(เก้าอี้ขาวในห้องแดง 1, 434)

ลาวัรีหัวเราะ สุ่มเสียงของหลอนก็มีกังวานและรื่นเริง

(เก้าอี้ขาวในห้องแดง 1, 146)

"ไหนว่าจะซื้อหมอนไปแต่งบ้านใจอะ" นัทพูขึ้นด้วยสุ่มเสียงเป็น

เจ้าข้าวเจ้าของ (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 79)

นายอินสอนถามขึ้น สุ่มเสียงมีแววของความน้อยใจชัดเจน

(เก้าอี้ขาวในห้องแดง 2, 66)

"เอาไครมาด้วยนะ" เจ้าของคำถามพยายามจะให้ส้มเสี้ยวแข่งกร้าว
(คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 311)

สีหน้าของหล่อนคงจะกังวลอย่างเคย ฟังส้มเสี้ยวของหล่อนดูก็ได้
(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 213)

"นี่ใช่ไหมคะทัพนิมสยาม" มัลลิกาเอ่ยขึ้น ส้มเสี้ยวของหล่อนชั่วและ
มีสำเนียงไพเราะ ดังคู่มือจิต....อยู่บาง (สร้อยดาว 1, 84)

บางกรั้ววิฬารก็จะใจส้มเสี้ยวแบบคุณหญิงศรีคาราโดยไม่ได้ตั้งใจ
(ทะเลาะอ้อม 2, 261)

คนสมัยนี้เราอาจจะไม่ถือสาเกี่ยวกับเรื่องพรหมจรรย์สักเท่าไร เขาเป็น
คนโบว์ราโบราณไปเสียแล้ว (เก้าอี้ขาวในห้องแดง 2, 237)

หนังสือหน้าท้าวราเรียนสร้อยดาวไม่เคยเอาใจใส่ดูแล
(คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 135)

บุษบัตจะระแวงระวังคนของหล่อนเสมอ (สามเงา หน้า 49)
แต่เรื่องอะไรที่ทองดีจะพูดจริงใจ เมื่อใครก็รอบรู้โกหกโกหก
กันทั้งนั้น (ทองประกายแสด 1, 558)

อาทิตย์เข้าห้องใกล้ ๆ กันอย่างไม่เต็มใจเท่าไรนัก เขาถูกชะตา
กับโบว์ราโบราณเสียที่ไหน (สามเงา 1, 42)

เขาไม่อยากเสียไมตรีกับหญิงใด มันให้เสียคนเสียกายไปหมด
(คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 286)

เขาน่าจะคืนเจ้าของที่มาตามหา คุณหาทางเสียคนเสียกายนัก
(สามเงา 1, 197)

มาบ้านยายครั้งไร แม่เก็บสมบัติบ้าเหล่านี้ทิ้งได้ทีละมาก ๆ และตากับ
ยายก็เกรงใจแม่ ปลอยให้แม่เก็บ.... แต่ก็มองตามอย่างเสียคนเสียกาย (พระจันทร์สีน้ำเงิน
1, 196)

แก้วตาล่องกระจกสำรวจตัวเองมากขึ้น นานขึ้น แล้วก็ให้เสียคนเสียกาย
วัยสาวที่ล่วงไปอย่างรวดเร็ว (จิตใต้พิภพ 1, 196)

ฉันอยากจะบอกกับเชอนักว่า ความสวยงามเมื่อใครได้มาเป็นสมบัติก็ยอม
จะหวงแหนและเสียคนเสียกายเมื่อมันจะจากไป (เดือนดับที่สิบหา 2, 168)

1.4.2 คำข้อนสองคู่ คือคำข้อสี่คำหรือหกคำ และสามารถแยกออก
ได้เป็นคู่ ๆ สุวรรณี สุคนธา ใช้คำข้อประเภทนี้มากพอสมควร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วิหารยังไม่หายกลใจ หัวอกหัวใจสะทกสะเทือนไหวหวั่นไปหมด
(ทะเลสาบ 1, 372)

...แม่ทองดีเคียดแค้นด้วยก็ยังทำเป็นไม่รู้ไม่รู้เสียยังงั้นแหละ
(ทองประกายแสด 2, 363)

หมาตัวเล็กตัวน้อยวิ่งตามพันแข้งพันขาเหมือนแมว (ลูกรัก 1, 28)
บุรพาทินอยู่ตรงประตู มองเข้ามาด้วยสีหน้าเห็นอกเห็นใจอย่างลึกซึ้ง
(เก๋อ๊อขาวในห้องแดง 1, 49)

ตะวันฉายออกนักรัชนไม้ได้ ทำทางคนแบกออกตกใจเอาจริงเอาจัง
ไม่น่าจะเป็นเรื่องเป็นราวถึงเพียงนี้เลย (เก๋อ๊อขาวในห้องแดง 1, 205)

ยุคลเกาะอ่างล้างหน้า ยืนโงนเงน น้ำหน้าตาไหลพรากเต็มหน้า
(คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 48)

พรึ่นั้นถึงกับทำหน้าออกอึดด้วยความไม่ชอบใจ (คนเรึงเมือง 1, 78)
เขาทำสุมเสียงเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ (เรื่องของเกด 1, 509)
แม่ลูกสาวของเขาคงไม่ได้นอนหลับทำไม่รู้ไม่รู้ในบ้าน ปล่อยให้เรา
เดินหัวปักหัวเหวี่ยงอยู่อย่างนี้หรือกระ (กิ้งพ้า 1, 108)

คนขายบ้านเอาอกเอาใจแหมมาก (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 388)
น้ำเทพหายไปตามลอควัน หลังจากที่ได้รับปากรับคำกับแม่คืบดี
(พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 442)

หล่อนช่างน่ารักน่าใคร่ไปเสียทุกอิริยาบถสมกับที่เป็นนางเดินแบบเสื้อ
เสียจริง ๆ (แม่ศรีบางกอก , 114)

แม้สาวศรีจะเคยชินกับการแต่งตัวน้อยหม่นน้อยมานานมากก็ตาม...
(แม่ศรีบางกอก , 268)

แม้จะเขียนที่ออกนอกตัว น้ำคำที่เพ่งจะแห้งเมื่อสักครู่นี้จึงกันออกมาอีก

(จามร 2, 159)

จามรเข้ามานั่งในห้องดังเดิม อกสั้นขวัญแขวนไปหมด (จามร 2, 161)

เขายังเคยนึกแปลกใจที่ที่จามรจะเล่าอะไรให้แม่ฟังอย่าง เปิดอกเปิดใจ
(คืนนี้ไปมีพระจันทร์ 1, 130)

สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้คำค่อนข้างเสียงมากในงานเขียนของเธอ คำประเภทยักจะช่วย
บอกความหมายของกันและกันในตัว ช่วยสร้างและเน้นความรู้สึกให้ผู้อ่านได้มากกว่าคำโดด ๆ
และช่วยให้ภาษาไพเราะน่าฟังขึ้น

1.5 คำสร้างใหม่

สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ถ้อยคำและสำนวนสร้างใหม่ที่ไม่คำนึงถึงความถูกต้อง
ตามแบบแผนทางหลักภาษามาก เช่น ใช้วิธีการสร้างคำใหม่ด้วยการตัดแปลงหรือตัดคำจาก
คำที่มีอยู่เดิม การนำคำมาใช้ผิดหน้าที่หรือการเรียงลำดับถ้อยคำในประโยคผิดตำแหน่ง
ตามแบบแผนทางหลักภาษา แต่การใช้ภาษาเช่นนี้สามารถสื่อความหมาย ให้ความรู้สึกและ
เร้าอารมณ์ผู้อ่านได้ตามที่เธอต้องการ ลักษณะการใช้ภาษาแบบนี้เป็นที่ยอมรับกันในงานเขียน
ประเภทรบเร่โดยทั่วไป และเข้าใจกันว่านักเขียนผู้เป็นต้นแบบคือ อิศรา อนันท์กุล¹
แต่ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการใช้ภาษาแบบนี้คือ 'รงค์ วงษ์สวรรค์' ส่วน สุวรรณี สุคนธา
ก็เป็นนักเขียนสตรีที่นิยมใช้ภาษาลักษณะนี้มากกว่านักเขียนสตรีผู้อื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.5.1 การใช้คำใหม่ซึ่งสร้างจากการตัดแปลงหรือตัดคำที่มีอยู่เดิม

เช่น

หล่อนเปิดกระเป๋ากะเทาะครั้นบัดมาใบหนึ่ง กระตันให้บาร์เด็นเดอร์
หน้าใจนั้น (ทองประกายแสด 2, 364)

ดูหล่อนจะปรีวิที่อยู่ได้เพราะการมดตัวเดียวแท้ ๆ ถ้าไม่ได้ลงมือ
กระทำก็ขอให้ได้พูด สับดีให้สนุกปาก (กิ่งฟ้า 1, 211)

บ้านของหล่อนที่บ้านนอกมีดอกนกยูงบานสะพรั่งอยู่ติดถนน หล่อนเคย
เก็บกลีบดอก สะอ้านมาแซมผม (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 17)

¹ชลธิรา กลัคอยู่ การใช้ภาษา หน้า 215

รถเมล์กระโถกกระรันทพาเอาคนโดยสารผ่านไปอย่างรวดเร็ว

(เก้าอี้ขาวในห้องแดง 1, 36)

แม่อาวก่อนรับเดินสะบั้งตะโปกกรายเข้าไปหา (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์

1, 300)

แลดูหลอนสะโอดสาอางเกินกว่าที่จะเคยทำงานอย่างนั้น

(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 186)

บุตริคนเล็กของคุณรอยขึ้นแท่นกับคอกบัวแดงที่บานเลลิดแลารับแสงตะวัน

(คนเรึงเมือง 2, 420)

ไม่ว่าผู้หญิงคนใด ก็ไม่ทำให้หมอบประสาลุ่มลึกในเสน่ห์อย่างพริ้ง

(คนเรึงเมือง 1, 375)

หลอนถูกยกเป็นได้เป็นวีรสตรี เนื่องจากอาญาเหตุไต่เถียงรุ่นพี่ได้

(คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 12)

นึกถึงคำสั่งของเจ้านายทางโนน ซึ่งได้กล่าวยกเป็นเขาก่อนที่จะ

เดินทางมาว่า เขาเป็นตัวแทนของโลกต่อโลก (แม่ศรีบางกอก, 224)

โสพันซ์แต่งตัวเสื้อขาว เมินหน้าไปทางอื่นที่ไม่ใช่มารศรีที่ระทออยู่บนเตียง

(ทะเลญอิม 1, 200)

วิหารหน้าสร้อยลงนิตหนึ่ง (ทะเลญอิม 1, 323)

หลอนปักวันอันเหม็นสะเอียนให้พันทนา (ทะเลญอิม 1, 319)

หลอนแลดูสูงสะโอดขึ้นกว่าเดิมทั้งที่หลอนเป็นคนสูงมากอยู่แล้ว

(ทะเลญอิม 1, 398)

บรรดาครูสาวแก่ทั้งหลายเกรงว่าลูกศิษย์จะลืมวิชาความรู้เสียหมดเลย

ประเคการบ้านไว้มากมาย (ทะเลญอิม 2, 295)

เพื่อนำรันทช่วยกันอุ้มกลับบ้านอย่างหุลักหุลี (พระจันทร์สีน้ำเงิน 2, 350)

...เพราะในตอนย่าสนธิยาเท่านั้นจึงจะเห็นคอกบานแอรม

(กึ่งฟ้า 1, 441)

สร้างให้จะต้องมาวางท่อสายไฟก่อน ไม่งั้นก็รอนถึงจะต้องทุบผนังทิ้งกัน
เป็นไกล (พระจันทร์สีน้ำเงิน 2, 818)

สาวศรีภักดิ์ เขยกลืนกาเหว่า (แม่ศรีบางกอก , 245)

1.5.2 การใช้คำนิพนธ์ หรือคำที่ไม่ควรใช้ด้วยกัน เช่น คำว่า
พุ่มพ่าย ซึ่งแปลว่า น้ำตาอาบหน้า ควรจะใช้เป็นคำขยายการร้องไห้ แต่ สุวรรณี สุคนธา
นำมาใช้กับการแต่งตัว เช่น "ศรีอ่อนเปิดประตูออกไปพบแถวตาแต่งตัวสะสวย หรืหรืพุ่มพ่าย
กวยกางเกงขามานแบบนางในอาเริ่ม"¹ เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้ภาษาแบบนี้ เช่น

อาทิตย์นั่งประจำที่ นิ่งเหมือน หอนโจ ทำเอาเขาชนลูกเกรียว

(สามเงา 1, 50)

อาทิตย์เห็นน้องชาว เรียวโล่งโล่ง และชายกระโปรงสั้นมากสีชมพู

(สามเงา 1, 230)

พลับพลึงกอใหญ่แย้มบาน โล่งลิ้นหอม ๆ อย่างที่เขาเคยชอบ

(สามเงา 1, 257)

อมพิศขายคาที่มีใบระกาแขวนอยู่ เสียงกิ่งจิ้งจิ่ง (สามเงา 1, 40)

ริมฝีปากของเขาช่าง รอนรน และ รณจวนใจ เสียนี้กระไร

(ทองประกายแสด 2, 12)

ไฉน เสียงกริ่ง ให้เปิดประตู แหวกออกมา จากเสียงคนตรีอันอีกทีก

(พระจันทร์สีน้ำเงิน , 14)

เราออกมายืนอยู่ท่ามกลาง ความรอนคลั่ง บนทางเดินเท้า

(ดอกไม้นใบแฉก , 247)

คนบ้านนี้ทำงานเร็วกว่าคนในเมืองหลวง บางคน รักษาความ

ไวจนเงาและฟ้าม (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 127)

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง อิตถีเพศ เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 258

หลอนลุกขึ้นเปิดไฟ อากาศร้อนจน ไม่น่าจะนอนเสียเลยในคืนนี้
(ความรักครั้งสุดท้าย 1, 13)

หลอนผู้เฒ่าแกมลงมามองรส นุ่งใส่ รังลายคอกหมื่นเหม เสื้อยกทรง
ตัวเดียว มหนาอกหนาใจ แนจนคน (ความรักครั้งสุดท้าย 2, 576)

หลอนลงนอน เอื้อม ขึ้นไป จับ วิทยุที่มีข่าวรบกันหนวกหู
(ทะเลาะอ้อม 2, 374)

คำพูดของนังปรักเข้าไป เขย้าม ในธรรมซึ่งไม่มีใครจะมีของพริ้ง
(คนเรึงเมือง 1, 154)

หนูนางหึงเปียใน กายนัยน์ตา อันโตเบอเริ่ม (พระจันทร์สีน้ำเงิน 1, 98)
ฝนหยุดตกบละแฉกเริ่มอบอุ่น ใบเมเปิล เขยำน้าฝนพร่างพริ้ว
(กิ่งฟ้า 1, 447)

ทองก็ เปลื้อง เนื้อตัวใจแจ่ม (ทองประกายแสง 1, 151)
ความลุ่มของสร้อยคาวนั้น เจียน นัยน์ตา (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 8)
ความเศร้า อด ๆ แวบเข้ามาสู่หัวใจ (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 323)
หลอนก็ กอด อย่างดูเทือก (ความรักครั้งสุดท้าย 1, 355)
เมสส์เหินทะมึนคำลงมาพร้อมกับลมแรง เป่า ไป ไม่ กรูกราว ร่วงจาก
กิ่งก้านสู่พื้น (คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ 1, 253)

สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้สำนวนภาษาแปลกใหม่ โดยการดัดแปลงหรือดัด
คำเดิม และใช้คำผิดหน้าที่ ซึ่งลักษณะภาษาเช่นนี้แม้จะไม่ถูกต้องตามหลักภาษา แต่ก็สามารถ
สื่อความหมายและเร้าอารมณ์ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี การใช้ภาษาลักษณะเช่นนี้ทำให้นวนิยาย
ของ สุวรรณี สุคนธา มีความแปลกใหม่ มีชีวิตชีวาอ่านยิ่งขึ้น

1.6 ภาษาเรียบง่าย สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้สำนวนภาษาเรียบง่าย
คำที่เธอใช้มักจะเป็นคำง่าย ๆ สั้น ๆ แต่ให้ความหมายชัดเจน ความเรียบง่ายของภาษา
ที่ใช้เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งในงานเขียนของ สุวรรณี สุคนธา เพราะผู้อ่านสามารถเข้าใจ
เรื่องได้ง่ายและเร็ว ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะติดตามเรื่อง ตัวอย่างการใช้สำนวน
ภาษาที่เรียบง่าย ชวนอ่าน เช่น

คืนนั้นแสนวุ่นกับไปนอนในเมือง รุ่งขึ้นเขานั่งรถเที่ยวแรกที่ออกจากเมือง มีแต่แม่ค้าและคนทำงานอีกสองสามคน รถว่างเปล่าและวิ่งเร็วจนเหมือนลอยไปบนถนน

เขาพบศรีอรอนตามลำพัง หลอนแต่งตัวอย่างธรรมดาด้วยผ้าถุงป้าย แต่แสนวังซก็ยังเห็นว่าหลอนสวยเสียยิ่งกว่าอยู่ในชุดอื่นใด¹

หลอนเป็นคนชอบฝัน เมื่อสมัยที่ยังไม่ได้แต่งงาน หลอนวาดภาพเจ้าบ่าวในฝันเสียหยุ เรือนหอก็เพื่องมาก ขนาดมีสระว่ายนํ้าและบ้านทองท่าสี่ฟ้าวามกลางคอก-กุหลาบแดง เจ้าบ่าวของหลอนจะต้องสูงสง่า โก้และมีเคราเขียวราวกับหลุดออกมาจากในหนังยังงั้น

แต่ความเป็นจริง เจ้าบ่าวของหลอนคือผู้ชายธรรมดาคนหนึ่ง ไม่หล่อ ไม่สูง หูมาก และอย่าว่าแต่เคราเลย หนวดก็ไม่มีค้ำเข้าไป²

✓กว่าจะหมดลูกค้าประจำของคืนนั้น ทองคี้ก็แทบจะหาวแล้วหาวอีก นัยน์ตาก็ค่อยแต่จะดูเวลา เข้มนาฬิกาช่างหมุนไปเร็วเหลือเกิน ใกล้จะถึงเวลานักแล้วสิน

เตียนั่งอยู่มุมสุดของร้าน นับเงินในลิ้นชักแล้วได้ เป็นความสุขของเตียนึกอย่างหนึ่งที่ได้นับเงิน เตียนั่งนับนับ พับรีด ดูบล่าธนบัตรเหล่านั้นราวกับไม่แน่ใจเลยว่าธนบัตรนั้นเป็นของที่เตียนำมาได้ เตียนอบธนบัตรใบใหม่ ๆ เมื่อได้มากก็จะเก็บเงียบ จะเอาออกใช้แต่ละใบก็ต้องดูอีกว่าเป็นธนบัตรฉบับเก่าที่สุด³

ฉันเคยนึกเล่น ๆ ว่า เวลาสัมภาษณ์นางงามน่าจะสัมภาษณ์เรื่องที่เรารู้อย่างเช่นถ้าจะถามว่ารู้ภาษาอังกฤษหรือเปล่า พูดได้ไหม ก็เปลี่ยนเป็นถามเสียว่าวิธีปลูกกระเทียมทำอย่างไร หอยทำอะไรคงจะดีกว่า เพราะสิ่งแวดล้อมของเราไม่เหมือนกัน เราเป็นคนบ้านนอก เราดำรงชีวิตอย่างคนบ้านนอก เราจะเรียนภาษาเอาไว้นักกับใคร เราพูดของ พูดลาว พูดเขียงใหม่ก็เหลือจะพอ จะเรียน

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง อิทธิพิศ เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 374

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 25

³ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทองประกายแสง เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 3-4

ฝรั่งไว้ต้อนรับใครในเมื่อเราอยู่ในสิ่งแวดล้อมอย่างนี้

"โอ้เร็วจริงแม่คนนี่" แม่ของเกดเอื้อมมือจะไปอุ้มเชยชมหลานสาว แต่ก็ต้อง
เก้อเพราะประสงคฺ์ถูกขึ้น ทำเป็นเคินเข้าไปเรียกสาวใช้ โดยอุ้มแม่หนูติดไปด้วย
เกดหน้าเสีย หลอนรู้ว่าเขารักลูก ไม่อยากจะได้ลูกติดโรคภัยจากคุณยาย แต่
ทำไมเขาจึงต้องหักท้าวหน้าใจของแม่ควยเล่า แม่ของเกดก็ดูเหมือนจะเข้าใจ แต่
ความที่ไค่ฉานโลกมานาน แม่จึงเฉยเสีย²

สุขุมตื่นก่อน เนื่องด้วยว่าไม่มีอะไรทักถึงท้องตลอดวัน เขาจึงตื่นขึ้นมากด้วย
ความระโหย หิวแสบท้องเจียนจะขาดใจ

ขยับตัวลุก หน้ามืดไม่มีแรง เหลือบเห็นกำจรรนอนรากับคนตายอยู่ใกล้ ๆ
กรนเสียงกึ่งสนั่น

บ้านกำจรรไม่ค่ออยาก ผลไม้มีเต็มตู้เย็นขนาดใหญ่ สุขุมโกยใส่ถาด กินรอง
ท้องก่อน เขาไม่สนใจสายตาของแม่สาวไร่ที่เขี้ยวคว่า พุคมากนั้ก จะยู่ให้เพื่อน
ปล้ำเสียหรอคะ

จะเห็นได้ว่าภาษาที่ สุวรรณี สุนทร ใจมีลักษณะเรียบง่าย เพราะเธอเลือกใช้
คำสามัญ ซึ่งเป็นคำที่ชาวบ้านทั่วไปใช้ในชีวิตประจำวัน สุวรรณี ไม่นิยมใช้คำศัพท์ยาก ๆ
และการเรียบเรียงถ้อยคำของเธอไม่ซับซ้อน ลักษณะของประโยคส่วนใหญ่เป็นเอกัตถประโยค
ง่ายและสั้น จึงสะดวกในการอ่านและทำความเข้าใจ

1.7 สำนวนเยาะ สุวรรณี สุนทร านิยมใช้สำนวนเยาะ ประชดประชัน
และเสียดสีสังคม ในงานเขียนของเธอโดยแสดงออกทางบทสนทนาหรือความคิดคำบึ้งของ
ตัวละคร ตัวอย่างเช่น

"คนกรุงเทพฯ" ที่ไปอยู่นานพอที่จะเห็นชีวิตประจำวันของพวกเขาเราออกปากว่า
"เมืองคนขยัน"

¹ สุวรรณี สุนทร ิทัย เดือนกัณฑ์สมททา เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 43

² สุวรรณี สุนทร ิทัย เรื่องของเกด เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 517

³ สุวรรณี สุนทร ิทัย ทะเลาะอิม เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 62

จริงอย่างที่เขาวา ผู้หญิงแม่บ้านของพวกเราไม่ตั้งสโมสร ไม่รวมกลุ่ม สงเคราะห์อะไรต่ออะไร แต่ใช้เวลาว่างทอผ้า เย็บผ้า นวม ไปไร่ ขณะเดียวกันนั้นก็เลี้ยงลูกไปด้วย และเราจะไปพบปะกันทั่วทุกวันพระ¹

"ฉันเบนหน้าหนี รอบ ๆ โຕะเรามีคนนั่งก็จริง แต่ไม่มีผู้ใดสนใจเราเลย บางทีอาจจะเป็ลวพัฒนาธรรมของคณสมััยใหม่ละกรรมัง ที่ต่างคนต่างก็ไม่สนใจซึ่งกันและกัน ก็คืออยู่สำหรับคนที่จะทำคามชั่วได้โดยไม่พักละอายผู้ใด"²

"ที่ตรงนั้นไฟคอนข้างมืด อันเป็นปกติของร้านอาหารยุคนี้ จะว่าไปก็เข้าสมัย คือครั้งที่ได้ประหยัดไฟฟ้าตามคำเชิญชวนของรัฐบาล"³

"กลางสนามอันกว้างขวางจัดเป็นฟลอร์สำหรับเต้นรำ ต้นไม้ประคามีในบริเวณ วิทยาลัยถูกประดับประดาด้วยไฟหลากสี ส่วนกลางฟลอร์นั้นไฟคอนข้างมืด เพื่อคนหน้าบางจะได้ใช้ความสลัวเป็นที่ค้ำอวย นึกจะเต้นรำหรือจะทำยังงใดก็ได้ตามใจชอบ"⁴

สมัยสองพันห้าร้อยหกสิบสาม ถนนหนทางรอบ ๆ บางกอกเป็นถนนไฮเวย์ ระบบเสียเงิน เอกชนเป็นผู้รับเหมา ทำถนนเหล่านี้ เก็บเงินจากคนใช้ถนน และอีกไม่นาน ถนนสายนี้ก็จะตกเป็นของรัฐบาล ค่ายว่ามีสัญญาจะเก็บเงินค่าถนนในระยะสิบปีเท่านั้น แสงแดดเป็นผู้ทำนายว่า ถนนเหล่านี้เมื่อตกเป็นของรัฐบาล ถนนก็จะชำรุดเสียหายเช่นเดียวกับถนนอื่น ๆ ในเมืองบางกอก⁵

"เมื่อเข้าหมู่บ้าน" กนพุกออายุรุ่นราวคราวเดียวกับฉัน แต่หล่อนใช้คำว่า "หมู่บ้าน" อย่างสบายปาก อาจเป็นเพราะความเคยชินก็ได้

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เดือนดับที่สมททา เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 54-55

² ดู หน้า 141

³ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เก้าอี้ขาวในห้องแดง เล่ม 1 โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)

หน้า

⁴ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 12-13

⁵ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง แมศรีบางกอก โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) หน้า 214

บางกนั้ใช้คำว่า หนู ไปจนแกก็มีถ้าพูดกับคนที่อายุแก่กว่าตน ดังนั้นฉันจึงมักจะ
เห็นหนูอายุสี่สิบอยู่เสมอ¹

"หน้าที่ของกรมประมงเขา" นายตำรวจพูดขึ้น "เขาดูแลมันอย่างจริงจังก็
เมื่อมันสูญพันธุ์ไปแล้ว หรือเกือบ ๆ ไป"²

"ลูกอ้วนมันจะคิดป ยังไม่มืงานทำเลย"

"ไปที่กรมซี จะทำให้สักตำแหน่งหนึ่ง อ้อ ตามหน่วยเถอะว่า ได้มันจะคิดป
มันวิชาเอกอะไรกันนะ"³

การไร้สำนวนเขาะ เลียดสี่ประตุดประชันแบบหิบบกมทยอกของ สุวรรณี สุคนธา
ซึ่งปรากฏเสมอในนวนิยายแทบทุกเรื่องของเธอ มีส่วนทำให้งานเขียนของเธอมีลักษณะ
เฉพาะตนและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านสนใจและสังเกตท่วงทำนองแต่งของเธอได้

2. การสร้างประโยค

วิธีเรียบเรียงคำเข้าเป็นประโยคก็เป็นสิ่งที่นักเขียนแต่ละคนมีเป็นลักษณะเฉพาะตัว
นักเขียนบางกนนิยมประโยคสั้น กระตัดรัด แต่บางกนก็นิยมประโยคยาว มีข้อความมาขยาย
ความซึ้งกันและกันในกลุ่มประโยคนั้น ๆ ดังนั้นลักษณะประโยคจึงเป็นส่วนหนึ่งของท่วงทำนอง
แต่ง ซึ่งเราสามารถวิเคราะห์ได้ว่านักเขียนคนใดมีท่วงทำนองแต่งเป็นอย่างไร ศาสตราจารย์
กุหลาบ มัลลิกะมาส⁴ ได้แบ่งแบบประโยคต่าง ๆ ที่นักเขียนใช้ไว้ 4 แบบ คือ

1. ประโยคสั้น ได้แก่ประโยคเอกัตถประโยค เช่น ประโยคที่ปรากฏในกิลาจารย์
ตามกก เป็นต้น

2. ประโยคยาวขึ้น ได้แก่ ประโยคอเนกัตถประโยค หรือสังกรประโยค ซึ่งเป็น
ประโยคยาวที่ขยายความแก่กันในกลุ่มประโยค

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง กลิ่นคับที่ลมพา เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 434

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เขาชื่อกานต์ โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) หน้า 308

³ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เจ้าอีขาวในทองแดง เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง)

หน้า 247

⁴ กุหลาบ มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 101 - 102

3. ประโยคยาวแบบโวหาร คือ ประโยคที่จะต้องกล่าวรายละเอียดอย่าง ๓ ไปจนจบประโยค จึงจะมีเนื้อความสมบูรณ์เป็นที่เข้าใจ หรือเป็นประโยคคำถามที่รู้คำตอบที่อยู่แล้วและไม่ต้องการคำตอบอีก หรือมีฉะนั้นก็เป็นแบบประโยคที่พูดให้ตีความหมายเสียก่อน ไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา

4. ประโยคบาโรก เป็นประโยคที่มีโครงสร้างซาคูลหรือลักษณะคูลานาน อาจเพิ่มพูนทวีขึ้น ๆ กลืนกลายเนื้อความจากประโยคหนึ่งขยายไปสู่อีกประโยคหนึ่ง หรือเป็นประโยคสั้น มีคำเดียว โดยไม่คำนึงถึงความผิดถูกทางไวยากรณ์ แต่ต้องการให้ประทับใจ แปลกใจผู้อ่าน อาจใช้คำผิดแปลกคัดคำเติมคำ แต่ก็ยังทำให้อ่านได้เข้าใจดี

โดยปกตินักเขียนทั่วไปมักจะใช้รูปประโยคหลาย ๆ แบบรวมกัน แต่เมื่ออ่านอย่างพิถีพิถันจะเห็นว่านักเขียนแต่ละคนจะใช้ประโยคแบบใดแบบหนึ่งมากกว่าประโยคแบบอื่น ๆ ดังเช่นที่ กรรณิการ์ ฤทธิเดช¹ ได้วิเคราะห์ท่วงท่าของการแต่งเรื่องสั้นของยาขอบว่า ยาขอบเป็นนักประพันธ์ที่นิยมสร้างประโยคซับซ้อนเต็มไปด้วยคำขยายและคำที่ลูกขยาย ประโยคของยาขอบจึงเป็นประโยคยาวมากกว่าประโยคแบบอื่น

ส่วนท่วงท่าของการสร้างประโยคของ สุวรรณี สุคนธา นั้น ผลจากการวิเคราะห์พบว่า สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้รูปประโยคสั้นมากกว่าประโยคยาว นวนิยายหลายเรื่องของเธอ เช่น เรื่องของเกด กิ่งฟ้า เขารัถกานต์ แม่ศรีบางกอก ดอกไม้ในป่าแคด แก้วสีขาว ในห้องแดง จามร ทะเลอาอัม อิตถีเพศ ลูกรัก คีนี่ไม่มีพระจันทร์ ค่ายปึกของรัก ความรักครั้งสุดท้าย มักใช้ประโยคสั้นกระชับรัดกุม มีประธานและกริยาชัดเจนแทบทุกประโยค สลับไปกับประโยคยาวซึ่งมีลักษณะเป็นประโยคซับซ้อนบ้างเล็กน้อย ดังตัวอย่างจากข้อความต่อไปนี้

ยาหันไปก่อนเจ้ายอด ยาค้อนจริงๆ เกดยังจำได้กึ่งห้าค้อนของยา ยาสะบัดหน้า
นิด ๆ รวากับสาว เมื่อสาว ๆ ยาคองจรีจะก้านแหวนพราวที่เคียว เกดนึกในใจ²

นือรถูกเลี้ยงมาดี หล่อนจึงดูวบสะพรั่งเกินกว่าอายุจริง ผิวของหล่อนขาวผ่อง
เพราะเลือดพ่อ ผิวหน้าของหล่อนเรียบตึงและสลิด ดังนั้นในวันสิบแปด นือรจึงแลดู

¹กรรณิการ์ ฤทธิเดช วิเคราะห์เรื่องสั้นของยาขอบ หน้า 283 - 308

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เรื่องของเกด เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 39

สะดวกด้วยนิพพรม รูปโฉมและท่าทางไม่เกรงใครอย่างลูกคนมีเงินทั่วไป¹

• ชิคเชื้อเกินบางคนเสีย เลี้ยวตรงหัวมุมแล้วยืนอยู่ตรงนั้นกรูหนึ่ง แหมไม่มีเจ้าของนั่งเสียให้อย่างเงื่องหงอย มันเงยขึ้นมองเขาแล้ว ร้องแง้วราวกับจะอุทธรณ์ เขาผ่านมันไปอย่างไมแยแส²

สาวศรีรักไหลพลาญอุทยาน หลอนเรียกหาพระเจ้าเสียเรื่อย ทั้งที่นับถือศาสนาพุทธ การนับถือศาสนาพุทธของสาวศรีก็ได้แต่ชื่อว่านับถือไปกระนั้นเอง หลอนไม่รู้เลยว่าคิดหาคืออะไร หลอนไม่เคยตกบาตร ไม่เคยห้ามบุญเพราะเวลาของคนบางกอกมันน้อยเกินไปกว่าจะหันหน้าเข้าหาศาสนา คนแก่ ๆ ไป ๆ ...

• เราพบหน้าโสพรรณที่หน้าห้องฉุกเฉิน หลอนนัยน์ตาแดงกำ หน้าขาวซีด เชื้อผ้าชุดงานเลี้ยงเหมือนถูกขยี้ขย่ำปะสีแดง หลอนนั่งนิ่งเหมือนหุ่นขี้ผึ้ง ป้านั่งรอใกล้ๆ กับหน้าโสพรรณ เหมือนจะเป็นผู้คอยร่วมทุกข์ ทั้งที่ป้าไม่เห็นด้วยกับการแต่งงานคราวนี้เลย⁴

วิภาคมารับในตอนเย็น เขาแต่งตัวเก๋ยมเรียบเหมือนเคย วิภาตเป็นอีกคนหนึ่งที่รับแพชั่นเข้ามาแต่งตามตลอดเวลา สมัยกางเกงมีกระดุม มีกระเป๋าะ วิภาตก็ไม่รีรอที่จะใช้ ยิ่งได้ไ้เป็นคนแรกด้วยแล้ว เขาจะยิ่งภูมิใจ นึกกับโกเมศที่จะต้องคอยให้แพชั่นนั้นคุ้นชินตาคนเสียก่อน เขาถึงจะกล้าใช้⁵

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 8

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง)

หน้า 227

³ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง แม่ศรีบางกอก โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) หน้า 107

⁴ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ดอกไม้ในป่าแคด เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 317

⁵ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ลูกรัก เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 182

จากตัวอย่างประโยคที่ยกมา จะเห็นได้ว่า สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ประโยคสั้น ๆ มีประธานและกริยาชัดเจน ทำให้อ่านง่ายเข้าใจง่าย แต่ในนวนิยายบางเรื่องของเธอก็มีการบรรยายและพรรณนาความมาก ๆ เช่น เรื่องพระจันทร์สีน้ำเงิน สายบัพทศุคเสป็ดตาย คนเร่เมือง และทองประกายแสด เธอจะใช้รูปประโยคสั้น สลับกับประโยคยาว ซึ่งได้แก่อเนกัตถประโยคและสังกรประโยคมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อความไพเราะสละสลวยของภาษาและเพื่อการสื่อความหมาย อารมณ์และความรู้สึกได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ดังที่ประทีป วาติกทินกรกล่าวไว้ว่า "ประโยคสั้น ๆ นั้นอ่านหรือฟังเข้าใจได้ง่าย แต่มีความหมายน้อย และไม่สละสลวย ส่วนประโยคยาวเข้าใจได้ยากกว่า แต่ก็แสดงความหมายได้มากและรู้สึกสละสลวยกว่า"¹

ตัวอย่างการใช้ประโยคสั้นสลับประโยคยาวขึ้นของ สุวรรณี สุคนธา เช่น

ออกจากบ้านเช้ากว่าทุกวัน เพราะเป็นวันที่รวมจะต้องขึ้นรถเมล์ไปโรงเรียนเอง บางหนรวมก็อยากเป็นอิสระ แต่บางตรังรวมก็เบื่อและนึกอยากได้แม่ขับรถไปส่งถึงประตูโรงเรียน หรือจะขับเข้าไปข้างในเลยก็ยิ่งดี เพื่อน ๆ จะใคร่รู้ว่า รวมนั้นไม่ใช่คนที่ยากจน รถมก็มีอีกทั้งมีแม่ที่รักและเอาใจใส่รวม ถึงจะห่างพ่อก็ตาม²

พริ้งแก่งตัวอย่างเร่ร่อน ที่คอยยังเหี่ยวบน พริ้งแก่งด้วยการไล่เลือกคอกตั้งสูง ข้ายังพันผ้าพันคอด้วยแพรบาง ไม่ลืมปะหน้าด้วยรองพื้นเช่นเคย พริ้งไม่ยั้งมือที่จะทำแก้มได้แดงจัดราวกับลูกท้อ แต่ข้างเป็นผลท่อน่าสงสารอะไรเช่นนั้นก็ไม่รู้ เพราะเป็นท่อนที่เหี่ยวบนไปทั่ว ข้ายังมีรอยแผลเป็นอันน่าเกลียดน่ากลัวบนอีกด้วย³

¹ประทีป วาติกทินกร การใช้ภาษา หน้า 42 - 43

²สุวรรณี สุคนธาเหียง พระจันทร์สีน้ำเงิน เล่ม 1 โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) หน้า 31

³สุวรรณี สุคนธาเหียง คนเร่เมือง เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 528

ฉันท์ทุกข์ร่างดินสอในมือ พลังคิดในใจชั้น ๆ ว่า ชาตินี้คงไม่มีทางทำอะไร
ฝากฝีมือไว้อย่างท่าน เพราะเขาไม่ใช่จันทรียะ และประคบกับคนสมัยนี้ไม่เห็น
ความสำคัญของสถาปนิกนัก เพราะท่านเจ้าของเงินไม่เคยปล่อยให้ตามความคิด
ของสถาปนิกเลย นอกจากสั่งว่าตรงนั้นเอาแบบนี้ ตรงนี้เอาแบบโน้น จึงไม่แปลก
ที่จะเห็นอาคารหัวมงกุฎท้ายมังกรอยู่มากมาย โดยเฉพาะอาคารส่วนราชการ¹

เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะรูปประโยคส่วนใหญ่ของ สุวรรณี สุคนธา เป็นประโยค
เอกัตถ์ประโยค แต่ สุวรรณี มักจะละประธานของประโยคไว้ถ้ากลุ่มประโยคนั้นมีความ
ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เช่น

หลอนนั่งลงที่โคนต้นตะโก นัยน์ตาแลออกไปยังท้องทุ่ง พระอาทิตย์เข้มขึ้นที่
ขอบฟ้า ทิวไม้ตะเคียนไกลออกไปปรากฏชัดขึ้นทุกที

ไฉนเสียงเรียกมาจากบ้าน หลอนจึงเดินกลับ ซ้ำหลังมีหมาเดินตามเป็น
พรวน พลังส่งเสียงแกลงแกลง เพื่อจะได้เข้าใกล้นายของคนที่มากที่สุด

ตักน้ำในโอ่งด้วยที่ตักน้ำทำด้วยกะลามะพร้าวต่อตามด้วย ไม้ยาว ไม่ต้องก้ม
ลงไปตักน้ำให้เสียเวลา²

เกิดทำหน้ามอย สู้ยากกับหนูไว่ว่าจะเย็บกระตึงเพื่อ แม่ของหนูไม่มีเวลาว่าง
และไม่มีฝีมืออย่างแม่ เกิดก็รับอาสาเสียเงินที่จะทำกระตึงให้ แม่แม่ก็ต้องเย็บ
เสียเสียอีกแล้ว เกิดจะไปบอกหนูได้อย่างไร เกิดไม่ขอให้ใครผิดหวังเพราะเกิด
เลย

กวาดใบตองตามพี่แม่สั่ง ใจก็ไม่อยากจะไปเสียแล้ว แม่แม่เสียแรงไปคุย
ไว่ว่าเกิดจะทำกระตึงให้สวยกว่าใคร ๆ ไปฝากหนูด้วย พี่เกิดจะพูดกับหนูว่า
อย่างไรหนูจึงจะไม่พอใจ

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สายมยุคลแสนห้าย โดยสุวรรณี (นามแฝง)

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง จามร เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 36

ลงบันไดไปนั่งอยู่ที่บันไดชั้นสุดท้าย แกว่งเท้าเล่นพลางตรัสตรอง ที่จริงมันหนูลูก
ก็อยู่ถัดไปนี่เอง...¹

การที่ประโยคขาดประธาน มีผลให้ลักษณะของประโยคสั้น สั้น ขาดความต่อเนื่อง และไม่ค่อยสละสลวยเท่าที่ควร ลักษณะประโยคเช่นนี้จะปรากฏในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา เป็นบางแห่ง

3. การบรรยายและการพรรณนาความ

การบรรยายและการพรรณนาความจัดเป็นส่วนหนึ่งของท่วงทำนองแต่ง สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์² อธิบายว่า บรรยายโวหารคือการเขียนแบบอธิบายหรือเล่าเรื่องที่ใคร่รู้เห็นมาอย่างถ่องแท้ ส่วนพรรณนาโวหารคือ การเขียนทำนองรำพันกล่าวถึงสิ่งที่พบเห็นอย่างพิสดาร และมักแทรกความรู้สึกของผู้เขียนไว้ด้วย นิยมใช้เพื่อเขียนให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกหรือเกิดจินตภาพ การแต่งนวนิยายจำเป็นต้องมีการบรรยายและการพรรณนาเพื่อช่วยในการดำเนินเรื่อง นักประพันธ์บางท่านนิยมใช้การบรรยายและการพรรณนามาก แต่มิชอบนิยมนำไปใช้ทดแทนเพื่อช่วยดำเนินเรื่องมากกว่าที่จะใช้การบรรยายและการพรรณนา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถและความถนัดของนักประพันธ์แต่ละคน

สุวรรณี สุคนธา เป็นนักประพันธ์ที่นิยมใช้การบรรยายหรือพรรณนาความ เพื่อช่วยการดำเนินเรื่องมากกว่าที่จะใช้ทดแทนของตัวละคร นวนิยายแทบทุกเรื่องของเธอนิยมนำการบรรยายและการพรรณนามาก ทั้งนี้เพราะผู้แต่งต้องการถ่ายทอดและแสดงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ พฤติกรรม อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ตลอดจนบรรยายภาพและฉากให้ชัดเจนแจ่มแจ้ง ท่วงทำนองการแต่งเช่นนี้มีผลให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ทั้งยังเกิดจินตภาพได้ตรงกับที่ผู้ประพันธ์ต้องการด้วย

3.1 การบรรยายความ สุวรรณี สุคนธา มีความสามารถในการบรรยายความได้ละเอียด ชัดเจน ผู้อ่านจะได้รับรู้รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร อารมณ์ความรู้สึก และฉากไปพร้อมกันเสมอ เช่น ในเรื่อง "ค่ายปีกของรัก" สุวรรณีบรรยาย

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เรื่องของเกด เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 54

² สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ หลักการเขียนเรียงความและการเขียนกลอน หน้า 43-44

พฤติกรรมของตัวละครและฉากด้วยภาษาที่ง่าย ๆ กระชับรัดกุม และชัดเจน ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงเวลา สถานที่ และสภาพอารมณ์ของตัวละครไปพร้อมกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

* รถมอเตอร์ไซด์กระสวยอยู่ในรถ แดงหรือก็แต่คร่อนเร่แรงราวกับจะเผาทุกสิ่งทุกอย่างให้หมดไหม้เป็นจุลไป ไม่มีร่มไม้หรืออาคาร คีตกพอจะให้เป็นที่อาศัย เขาแลดูนาฬิกาไม่หยุดหย่อน รอเวลาเพียงที่จะมาถึง

ในที่สุดรถก็หนไม่ได้ลี้ภัยต่อไป เขาเปิดประตูก้าวลงจากรถ นึกรำคาญที่อากาศเปลี่ยนกลับไปกลับมาระหว่างหนาวกับร้อนได้อย่างแปลกประหลาด อีกสองสามวันนี้อาจจะหนาวจัดอีกก็ได้

* รถมอเตอร์ไซด์ประทุทางออกอย่างใจจรจัด มีพนักงานทยอยกันออกมาจากที่นั่น แต่ก็ไม่ไร้พอรุ่ง แลแดด ๆ ฤดูเหมื่อจะเ้าไปเสียหมด เพราะแต่งเครื่องแบบคล้ายคลึงกันบ้างก็สีทาสให้แกร่ง ซึ่งคลานออกมาว่า ๆ

จนเขานึกหนักต่วงนั้นแล้ว ทอรุ่งจึงได้ปรากฏตัว หล่อนมิได้เดินมาตามลำพังอย่างที่เขานึกอยากให้เป็น หากแต่เคียงข้างมากับสตรีในวัยเดียวกันสามสี่คน แต่งหน้าจัดจนทำให้เขานึกถึงหน้ากากละครโนของญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามหล่อนสงวยเหมือนดอกไม้ สีสดฉาดที่เค็ดมารวมกันไว้นั้นแจกกันอันเดียวกัน

ในเรื่อง "ลายมหยุดเจดีย์หาย" สุวรรณี บรรยายฉากพร้อมไปกับบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตัวละครอย่างละเอียดชัดเจน ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพและได้รู้ถึงภูมิหลังของตัวละครอันเป็นส่วนหนึ่งของกลวิธีกาเลา เรื่องแบบจิตประหวัดด้วย เช่น

แสงแดดทอเป็นลำเข้ามาทางหน้าต่าง เสียงรถราจากถนนกับเสียงแตรที่กระชั้น ๆ ทำความเค็ดร้อนให้แก่โฉมฉันทจนเหลือที่จะนอนซมที่เกียจทนนิ่งอยู่ได้ ทั้งที่ตั้งใจไว้แล้วว่าจะนอนเสียให้คุ้มกับหกว้นของอาทิตย์ที่ตองเร่รอนให้พ้นเวลาทำงาน บ้านใกล้ซอยใหญ่เป็นอย่างนี้ หล่อนนอนใจอย่างรำคาญ พลิกกลับตัวไ้เมามนเพียงกว้างใหญ่ อ่อนนุ่มยวมด้วยสปริง ถ้าเป็นบ้านที่สาธรร หล่อนจะไม่ได้ยืนรำเปียงใด ๆ ถ้าหลับไป

1 สุวรรณี สุกนธ์แต่ง ควยปิกของรัก เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง)

นอนห้องโถงถนนที่สุด กำแพงตึกของบ้านโอฬาร จะช่วยกรองเสียงน่านาชนิกติดกับบ้านหลังนี้ หลอนกวาดสายตาไปรอบ ๆ ห้องของหลอนกว้างไม่มาก เติงตั้งตึกหน้าทาง เครื่องเรือนราคาไม่แพง แบบเก๋ที่หลอนซื้อหาเอามาชนิก "พอสมกับบ้าน" นึกไปถึงเครื่องนอนและเตียงคู่อันวิจิตรที่บ้านเก่าแล้วหลอนแสนเสียสย เมื่อคิดไปถึงว่าคนอื่นจะมาตะตองและใช้มัน จะทะนุถนอมเครื่องเรือนเก่าแก่ ราคาสูงอย่างเราเคยรักหรือไม่ใครจะไปรู้ นึกแล้วก็พาลโกรธพี่ชายที่ห้าตัวเจ้าสำราญไม่ยอมกลับเมืองไทย "อยากเป็นฝรั่งก็เงินเสียให้รู้แล้วไป จะได้ไม่ต้องส่งเงินไปให้ หากินเอาที่โน่นก็แล้วกัน" หลอนบ่นเอากับคุณป้า เมื่อถึงคราวที่จะต้องส่งจดหมายส่งเงินไปให้พี่ชายที่ทองอยู่แถบสแกนดิเนเวีย ไม่ยอมกลับจนแล้วจนรอด¹

ส่วนเรื่อง "พระจันทร์สีน้ำเงิน" สุวรรณี สุนทรา บรรยายพฤติกรรมของตัวละครให้ผู้อ่านรับรู้ด้วยภาษาที่เรียบง่ายและชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่หนูน้ารอมอยู่ครู่หนึ่ง ก่อนจะหันกลับไปดูหน้าตัวเองในกระจก แม่กำลังรองพื้นอย่างประณีต เมื่อเปิดจุกรงพื้นชนิดเหลวออกมาได้กลิ่นเครื่องสำอางรยรินหอมเหมือนดอกไม้ แม่สำรวจดูความเรียบร้อยอีกครู่หนึ่งก่อนจะลงมือทำอย่างอื่น ๆ ให้น้ำซึ่งไม่ลายนั่น... พอดูไคขึ้นบ้าง

รอมไม่ค่อยมองดูแม่มากนัก นึกกับลูกผู้หญิงที่ชอบนั่งดูแม่แต่งหน้าครั้งละนาน ๆ บางครั้งก็ถึงกับเอาอย่าง แต่ก็แต่งเล่นไปอย่างนั้นเอง รอมมักจะนึกรำคาญ... แก้มมันใสทุกครั้งทีพี่สาว... หรือน้องคนถัดจากรอมไปจะทำตัวเป็นสาว ๆ ทั้งที่ยังไม่สาวจริงสักหน่อย²

สุวรรณี สุนทรา มักจะสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวลงในการบรรยาย ทำให้การบรรยายของเขามีลักษณะเป็นกันเอง และชวนอ่านยิ่งขึ้น เช่นในเรื่อง "เรื่องของเกด" เขอบรรยายไว้ว่า

¹สุวรรณี สุนทราเพียง สกยบทยุคแสนห้า โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 241-242

²สุวรรณี สุนทราเพียง พระจันทร์สีน้ำเงิน เล่ม 1 โดยสุวรรณี สุนทรา (นามแฝง)

คูเมืองเก่านั้นยาวขนานกับกำแพงเมือง ต้นสาบเสือขึ้นสองฟากข้าง มีทางเดินเล็ก ๆ ผ่านไประหว่างกลุ่มสาบเสือนั้น เกดชอบเก็บใบสาบเสื่อมาต้มเล่น กลิ่นของมันฉุนอยู่ระหว่างหอมกับเหม็น คบกลีชาวเป็นพุ่มนิต ๆ เมื่อยามบานเกสรกระจายออกไปราวกับปุยฝ้าย หว้างกลุ่มสาบเสือ บางหย่อมมีต้นเข็มขาวที่เรียกกันว่าเข็มป่า ดอกหอมไม่เหมือนกับเข็มที่มีสีขาวกับจะทดแทนที่ดอกของมันไม่มีสีสันจึงให้คุณค่าชนิดอื่นแก่มัน

กำแพงเมืองถูกถนนสองสายตัดผ่าน จึงกลายเป็นสี่แยกไปโดยปริยาย แต่สองแยกเป็นทางเดินเท้า อีกยี่สิบปีต่อมาทางเดินเท้านั้นก็กลายเป็นถนนลาดยางมะตอย สีเทาหนาฉาบลงไปบนอิฐเก่าแก่โบราณเพื่อใช้เป็นทางสัญจร คนสมัยใหม่นี้ก็แปลกจะเดินที่อื่นก็ไม่ได้ จะต้องมาเดินบนแนวกำแพงเมืองราวกับจะเหยียบจมูกปูยา ตาหวดโกตรเงาที่พากเพียรสร้างมา พวกโบราณคดีอีกร้อยหรือสองร้อยปีข้างหน้าจะชุกค้นพบไหมหนอว่า ณ ที่นี้บรรพบุรุษของเราเคยใช้เป็นที่พักกันชั่วคราว¹

หรือในเรื่อง "คืนนี้ไม่มีพระจันทร์" สุวรรณี ได้สอดแทรกความคิดเห็นของตนไว้ใน
การบรรยายควย เช่น

เพราะว่าฉันโตขึ้นมาเล็กน้อย เราจึงถูกขนานนามจากเพื่อนในจังหวัดว่าฮิปปี ถ้าหากว่าได้เห็นเพื่อนร่วมเรียนของเขา พวกนี้คงไม่รู้จะเรียกว่าฮิปปีหรืออะไรดี คิ้วว่าบางคนไวยาวจนประบ่า น้าเห็นใจอาจารย์เหมือนกันที่พวกนี้ไม่ยอมอยู่ในระเบียบเสียเลย

ข้างานก็ยังไม่มีใครจะส่ง เมื่อถึงเวลาจนเจียนเต็มทีนั่นแหละถึงจะเร่งมือหา มรุ่งถามค่า จนไม่ได้หลับนอนเพื่อเร่งแบบ

ตลอดเวลาเหล่านั้นก็ลอยชายจับหูึง หรือไม่กี่ว่าสุรา มิได้หยุดหย่อน ไม่รู้ว่าบ้านเมืองต่อไปจะโปรดหรือเปล่า ในเมื่อขนาดนักศึกษายังประพฤติดน เช่นนี้ ถือว่าถ้าใครกินเหล้าไม่เป็นจะต้องถึงกับอับอายชาวพาราที่เดียว²

¹ สุวรรณี สุกนธ์เที่ยง เรื่องของเกด เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 18 - 19

² สุวรรณี สุกนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 125

และ บางครั้ง สุวรรณี สุคนธา จะใช้สำนวนเยาะเย้ย เสียดสี หรือประชดประชัน ในการบรรยาย เช่น ในเรื่อง "สายบุญคนเสียดาย" สุวรรณี กล่าวไว้ว่า

นึกขึ้นได้ถึงอาคารทรงไทยขึ้นมา เขาก็ถึงแกหัวเราะค่อย ๆ ออกมาคนเดียว
เมื่อนึกถึง "แบบไทย" หลายอาคารในกรุงเทพฯหลังจากเขากลับ

ใครจะออกแบบสิ่งก่อสร้างข้างสนามหลวงด้านท่าพระจันทร์ไปแล้ว ถ้ามันไม่
พังหลายลงไปอีกหาร้อยปีข้างหน้า พวกโบราณคดีรุ่นหลังอาจจะมาสำรวจหาเหตุผล
ว่าตัวอาคารนี้หลุดตัวลงไปไหนในดินเท่าไร รูปร่างถึงไค้คุณนักกรากับร่างอันอุญของเจก
ชายหนุ่ม เขาเสียติดดินอย่างนี้โดยที่มันไม่ได้หลุดลงไปแม้แต่ตอน

อีกอาคารหนึ่งก็น่าขายหน้าพอ ๆ กัน โดยทรงแบบไทยเสียจนกลายเป็นอาคาร
ห้วงกุกฏห้ายมังกรไปเลย น่าขายหน้าสถาบันกไทยนัก เสียแรงที่มีมหาวิทยาลัยสองแห่ง
ที่สอนวิชาสถาปัตยกรรม¹

หรือในเรื่อง "คืนนี้ไม่มีพระจันทร์" สุวรรณี ใช้สำนวนเสียดสีการแต่งกายของวัยรุ่น
ไว้ว่า

ยอกขายนายเปียกนุ่งกางเกงสีเขียว มีลายเป็นทางยาวสีแดง หนุ่มสมัยนี้ เขา
ต้องแต่งตัวถึงใจยังงี้แหละ ไม่งั้นก็เซยไม่เอาไหน²

และในเรื่อง "ทะเลาะอิม" สุวรรณี ใช้สำนวนเสียดสีรสนิยมของเด็กวัยรุ่นไว้ดังนี้

หล่อนมองกระจกที่ส่องให้เห็นตลอดตัว ได้เสื้อมาใหม่ คัดด้วยผ้ายักมีลายเป็น
ขงอเมริกัน มีดาวตึกอยู่ตรงเคียวตรงกลางหน้าอก เสื้อนั้นเก็บขายไว้ในกางเกง
ชอบค่ามาก มีใช้ไ้ผูกโยงตรงเป้า นัยว่าเป็นกางเกงแบบล่าสุดจากนักออกแบบแฟชั่น
ของประเทศไหนไม่รู้ แต่ไม่ใช่ประเทศไทยแน่นอน เด็กวัยรุ่นนี้เกียติทุกสิ่งที่เป็น
ไทย เริ่มหันมาตั้งแต่หนังไทย เพลงไทย ไปจนถึงเรื่องใหญ่ ๆ ต้องฝรั่งเท่านั้นจึงโก
เรียกว่าถ้าเลือกเกิดได้ก็เห็นจะเลือกพ่อแม่เป็นฝรั่งจึงจะพอใจ³

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สายบุญคนเสียดาย โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 41

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 66

³สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทะเลาะอิม เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 135-136

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเห็นได้ว่า สุวรรณี สุคนธา มีความสามารถในการไวภาพ ง่าย ๆ สั้น ๆ ตรงไปตรงมา และมักจะแสดงความคิดเห็นส่วนตัวพร้อมทั้งสอดแทรกสำนวน เลียดสีประชดประชันลงในการบรรยายเสมอ เป็นเหตุให้ผู้อ่านสามารถรู้จักบุคลิกบางอย่าง ของเธอได้

3.2 การพรรณนาความ สุวรรณี สุคนธา จะใช้การพรรณนาความเมื่อต้องการถ่ายทอดความงาม และความละเอียดอ่อนของสิ่งต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติ วัตถุสิ่งของ หรือภาวะอารมณ์ของตัวละคร เธอมีความสามารถในการถ่ายทอดรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน โดยใช้สำนวนภาษาสื่อภาพที่มีชีวิต มีรายละเอียดทั้งในด้านสีสันและแสง ตลอดจนใช้ภาษาที่สื่อให้ได้ยินเสียงมากระทบโสตประสาทพร้อมทั้งให้รสหวานสัมผัสรวมทั้งให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพอารมณ์ของตัวละครด้วย

3.2.1 การพรรณนาโดยใช้รายละเอียดในด้านสีสันและแสง เป็นส่วนหนึ่งของท่วงทำนองการเขียนที่ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพ และเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ได้แจ่มชัดขึ้น สุวรรณี สุคนธา มีลักษณะเด่นมากในการใช้ภาษาย่อยทอดรายละเอียดต่าง ๆ ของสีและแสงอันเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของความงาม เธอจะให้ความสำคัญกับการพรรณนาถึงสิ่งเหล่านี้มาก และจะพรรณนาอย่างถี่ถ้วนเพื่อให้ได้รายละเอียดและความรู้สึกแท้จริงมากที่สุด ดังเช่นการพรรณนาถึงความงามของตัวละครในนวนิยายเรื่อง "สายบุญคนเสน่หา" สุวรรณี สุคนธา จะเก็บรายละเอียดทั้งแสง สี รูปร่าง มาถ่ายทอดให้ผู้อ่านเห็นภาพและได้อารมณ์คล้อยตามไปด้วย ดังนี้

หลอนทอดตาดูสรรพสิ่งแวควอ้อมรอบข้าง ด้วยนัยน์ตาชั้นคม โอ้ ทะเล เกิดมาก็เพิ่งเคยจะได้เห็น ทองฟ้าที่นี้ดูกว้างไกลจนดูอ้างว้าง ยิ่งทะเลสีมรกตลึบ ๆ สุกตาอีกเล่า มันมิให้เจ้าหลอนดูตัวกระจ่างจอยรอยเป็นดวงหุ้ที่ติดอยู่บนหาดทราย จริงแล้วหลอนก็เป็นรูสีหนึ่งในดวงมณูญ์โลกเท่านั้นเองกระไรจะทุกข์ไปใยถึงความเดือดร้อนเล็กน้อยของตนเอง

บัดนี้เจ้าทะเลเปลี่ยนสีจากมรกตเป็นน้ำเงินอ่อน เมื่อพระอาทิตย์ลับจากเมฆใหญ่ ละลอกขาวเงินเป็นประกายระยิบเหมือนผ้าไหม ทะเลสวยอย่างนี้เองนี่หนอ ช่างโง่

เงาเสียนี่กระไรที่เพิ่งเคยได้เห็น กรุงเทพฯ กับทะเลไม่ไกลกันนักสำหรับคนอื่น แต่สำหรับทองกร มันช่างไกลเสียสุดหล้า¹

และอีกตัวอย่างหนึ่ง คือ

พระอาทิตย์ส่องแสงอยู่คานข้างของหลอน ทั้งนั้นคานที่เขาเฝ้ามองดูอยู่จึงเป็น คานที่ถูกมังก้วยเงาเล็กน้อย หลอนใส่เสื้อสีน้ำเงินใส แสงจากอาทิตย์และทะเลช่วย สะท้อนสีเสื้อขึ้นไปยังนัยน์ตา ไต้คาง และบางส่วนของแก้มให้เป็นสีน้ำเงินอ่อน นัยน์ ตาของหลอนเพ่งไปยังทะเลเบื้องหน้า เพ่งไปยังความว่างเปล่าด้วยนัยน์ตา สะท้อน สีระยิบระยับดูราวกับบอกำเนิดของสี

หลอนดูราวกับหลับทั้งที่ลืมตาตื่นอยู่ ตะวันส่องแสงสีกุหลาบมาประทับที่โหนกแก้ม และบางส่วนของริมฝีปากที่โค้งมนจนแลดูเหมือนกลีบดอกไม้วอดหอบเอากลิ่นสด จากทะเลมาถึงประสาทสัมผัสของเขา แต่สำหรับหลอน ลมนั้นช่วยพัฒนายาวของเจ้า หลอนดูไปทางหลัง และริบบางส่วนของผมปอยหนึ่งระมาไหว ๆ อยู่ข้างแก้ม²

ส่วนตัวอย่างอื่น ๆ ที่แสดงถึงความประณีตและความละเอียดอ่อนที่ สุวรรณี สุคนธา มีต่อเรื่องสี และแสง เช่น

เขาเก็บเปลือกหอยสีม่วงแบบบาง ต้องเขามือมิฉะนั้นจะเปราะ อดแปลกใจไม่ ได้ที่มันทนความรุนแรงของทะเลได้ น้ำทะเลคงจะกรุณาต่อมันกระมัง เปลือกหอยลาย สีน้ำตาลอมพื้นขาวลายคล้ายเหมือนลายของอีปัสสนีย์โบราณ เปลือกหอยสีชมพูอ่อน และหอยแครงถูกน้ำทะเลซัดจนกลายเป็นสีขาว³

บ้านของหลอนที่บ้านบอกเคยมีดอกนกยูงบานสะพรั่งอยู่ชิดถนน หลอนเคยเก็บ กลีบดอกสะอานมาแซม ในกลีบนกยูงจะมีกลีบหนึ่งที่สวย เป็นราชินีของดอก หลอน เคยเก็บเอามาพินิจพิจารณาแล้วก็ให้สงสัยว่า ใครหนอช่างเป็นผู้ออกแบบได้สวยงาม

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สายบุญแสนหทัย โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 369

² คุ หน้า 650 - 651

³ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 265

นามหัตถ์จรรย แม้กระทั่งดอกเหี่ยวที่คลุมสลับ และใบสลายอ่อนริก ๆ เมื่อถูกลมไทย ก็ดูจะเป็นที่ทองถาวรของผืนดินเสียเกิน¹

* ต้นพวงมณีโน้นขึ้นเบียดกันแน่น แลดูเหมือนเชือกกันน้ำสีเขียวอ่อน มีระยะทาง ยาวไปจนจรดทุ่งน้ำและเลี้ยวลับไปจนแลไม่เห็น ต้นไม้ริมฝั่งแม้จะเป็นสีเขียวด้วยกัน ก็จริงอยู่ แต่เป็นเขียวคนละชนิด สีของมันคึกและกลืนกันอยู่ในที่²

ผักน้ำชนิดหนึ่งทอดยอกลอนประอยู่กับผิวน้ำ ละเวงรู้สึกราวจะอะไรไปสักอย่าง หนึ่ง... ไม่มีแมลงปออย่างทุกวันนี้เอง นี้น้ำพากันไปอยู่เสียที่ไหนหมด แมลงปอก สวย ๆ เหล่านั้น ปีกบางใสของมันราวกับดอกไม้ที่บินได้ มีสีสารพันสีฉูดฉาดกับเมฆ ที่อยู่ตรงชายฟ้าเวลานี้³

* ทุ่งโล่งสองฟากข้างทางทุ่งโคกลีบ หนูนารอบทุ่งหญ้าที่มีใบสีเขียวเป็นมัน ไม่ใช่ ้นขาว... มันเขียวกว่านั้น และดูเป็นมันเหมือนฉาใหม่

ดอกบัวเล็ก ๆ สองข้างทางนารัก มีดอกสีชวานี้อ ๆ สีม่วงขึ้นปนอยู่กับดอกไม้ ชนิดหนึ่งที่มีดอกสีเหลืองอ่อน แม้ชัชมอไม่เร็ว แต่ไม่ช้า รอมันอยู่ใกล้กับหนูนายละมดคำ ข้างหลัง พี่น้อยนั่งกับแม่ และหลบหน้าเริ่มร้องเพลง พี่น้อยชอบร้องเพลง... ก็ เหมือน ๆ พวกเราทุกคน รวมทั้งแม่ด้วย⁴

ยามที่คนมะพร้าวสีแดงที่ป่าเรียกว่ามะพร้าวสีไฟ เกดชอบดูจันทมะพร้าวสีส้มอ่อน ๆ ลูกอ่อนของมะพร้าวคนนี้เป็นที่น่าพิสมัยสำหรับเกดยิ่งนัก มะพร้าวเล็กที่ร่วงจากต้นใด ก็ไม่ว่าอย่างใด มันก็เป็นสีชมพูอมน้ำตาลอมส้ม orton เป็นสีน้ำตาลแกมเขียว มะพร้าว

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 17

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 141

³ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เกาะอีขาวในทองแดง เล่ม 2 โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)

⁴ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง พระจันทร์สีน้ำเงิน เล่ม 1 โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)

คนนี้สวยที่สุดในสายนางเอก¹

3.2.2 การพรรณนาโดยให้รายละเอียดในคำเสียงและรส การพรรณนาความใหญ่โตอันได้รับรายละเอียดเกี่ยวกับเสียง รส และกลิ่น ก็เป็นลักษณะการใช้ภาษาอีกประการหนึ่งของ สุวรรณี สุคนธา ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมและคล้อยตามจินตนาการของเธอไปโดยเสมอ

ตัวอย่างการให้รายละเอียดในคำเสียง เช่น

ในฤดูฝน ฝนมักจะตกคลอกลิ่น เกดนอนฟังฝนกระทบหลังคาสังกะสีดังกราว ๆ บางทีก็ดังเพี้ยน บางทีก็เน่าหูก ถ้าบ้านเกดมุ่งหลังคาด้วยหน้าต่างจะไม่ดังเท่านี้ เกดเคยไปนั่งที่บานใหญ่ ฝนที่ตกกระทบหน้าต่างที่มุ่งหลังคางังเสียงนุ่มนวล ไม่หนักหูก อย่างบ้านเกด เป็นแถวบ้านที่ไหลลงมาตามชายคาเท่านั้น ที่จะมีเศษซากคาปนอยู่ด้วย ทำให้น้ำฝนไม่สะอาดและน้ำก็เป็นสีเหลือง²

นกกาเหว่าร้องอยู่บนยอดไม้ มันร้องคำแรกด้วยเสียงต่ำ กา... ทอกระยะไปเล็กน้อยแล้วจึง เวา... เสียงแหลม รวากับจะประกาศชื่อของมันเอง กา... เวา... กา... เวา... ทอไปเรื่อยจะไม่ได้ยินเสียงอีกต่อไปแล้ว³

ทิวากรึกเอื้อมเก็บดอกไม้กลีบบางเหลืองลออ มันซ่อนตัวอยู่ตามสันดินในทรงอ่อนหิน ทรงใจกว้างเอนเป็นวงสีน้ำตาลเข้มติดกับเหลืองนวล

ได้ยินเสียงน้ำตกวันมาไกล ๆ นกร้องอยู่ตามกลุ่มพุ่มหญ้า เมื่อแลเห็นคนก็ตกใจเอนขึ้นบนกระเจิง ส่งเสียงร้องแหลมกรีกกลงในอากาศ⁴

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เรื่องของเกด เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 14

²ก. หน้า 90

³สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง จามร เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 35

⁴สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ก้นไม้พระเจ้าจันทร์ เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง)

ตัวอย่างการให้รายละเอียดในคำค้น เช่น

...เปิดเล้าออกเปิดสับกว่าตัววิ่งแย่งกันออกจากเล้าพร้อมทั้งส่งเสียง เกกไช้
ไม่คำประคูละไว้ แล้วพวกเขาก็เข้าไปข้างใน กลิ่นขี้เป็ดและกลิ่นอับ ๆ โขยมาเข้าจมูก
กลิ่นอย่างนี้เเกะระดักใจเสมอ หลอนมีจมูกไวผิวกนธรรมชาติสามัญ จำได้แม้กระทั่ง
กลิ่นดินหลังฝนตกใหม่ กลิ่นข้างในห้องหุง กลิ่นโคลน ทุกกลิ่นล้วนแต่เตือนให้หลอนนึก
ถึงความหนาวสุดที่ตนได้รับในสมัยเด็ก¹

ตัวอย่างการให้รายละเอียดในคำกรส เช่น

แะเวียนเก็บฝรังขึ้นกักมือไปพอแรง ลูกของมันหวานกรอบ ถ้าไม่สุกมากเกิน
ไปจนมีกลิ่นเหม็น ทุกวันนี้เเกะระราฝรังขึ้นก้อย่างแต่ก่อนอีกไม่ได้แล้ว เพราะคนไม่นิยม
มีพันธุ์ฝรังอื่น ๆ เข้ามายืนที่ ลูกโต เนื้อหนา เม็ดน้อย ดังนั้นฝรังขึ้นกจึงกลายเป็น
อดีตไปเช่นเดียวกับพุทราเปรี้ยวหวานลูกนิก ๆ ตามชายทุ่ง เพราะความนิยมหัน
มาทางพุทราลูกโตเท่าไข่ไก่ หวานกรอบราวกับแอปเปิ้ลเมืองนอก²

3.2.3 การพรรณนาโดยใช้รายละเอียดเกี่ยวกับความรู้สึกและสภาพ

อารมณ์ สุวรรณี สุคนธา มีความสามารถในการใช้ภาษาพรรณนาสภาพอารมณ์ความรู้สึกของตัว
ละครโคละเอียกชักเจน โทนาวจัดใจบูธานให้ร่วมรับรู้และกลอสตามอารมณ์ตัวละครได้เป็น
อย่างดี ดังตัวอย่างเช่นตอนหนึ่งในเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" :

แล้วหลอนก็นอนลง พยายามให้หลับทั้ง ๆ ที่ตัวเองปล่อยใจให้นึกถึงเขาในความ
คิดเต็มไปด้วยเขา

ทำไมหนอคำว่าเหวมนึงโคตรรุนแรงขนาดนี้ ยิ่งอยุ่คนเดียวปล่อยความนึกคิดให้ว่าง
เปล่าไม่ได้ทำงาน ความว่าเหวเปล่าเปลี่ยวของหลอนก็ทวีขึ้นทุกทีในที่สุดหลอนก็ร้องไห้
น้ำตาไม่รู้ว่ามาจากไหนหลังไหลราวกับน้ำตาฟ้า

¹สุวรรณี สุคนธ์เตี๋ยม เรื่องของเกก เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 42

²ก. หน้า 123

คิดไปว่าต่อไปเรื่องนี้จะไม่มีเขาต่อไปอีกแล้ว หัวใจก็แทบคลั่งเพราะความอาดูร
 หลอนเกลียวเพราะ เพราะความรักเหลว ๆ หลอนพุกเลน ๆ อยู่เสมอว่า คนที่มีความ
 รักคือสมองซากศพที่สัมผัสอยู่ หรือเท่ากับว่าไม่มีสิ่งที่จะยังเกิด หลอนเองจะไม่มันเป็น
 อย่างนั้น แต่กลับเป็นตัวเอง เหมือนคนเกลียวน้ำไม่เปื้อนผลัดลงไปในสายน้ำเขียว
 ช่วยตัวเองไม่ได้อย่างใดอย่างนั้น จะยอมจมน้ำตาย หรือจะว่ายเข้าไปเกาะไม้ที่
 กำลังลอยมาเอา...¹

หรือการพรรณนากาบาในเรื่อง "เกาอี้ชาวในทองแดง"

สาวตรีนอนล้มคลาไ้ง ๆ อยู่บนเตียงมากกว่าชั่วโมงแล้ว หลอนรู้สึกสบายใจที่ได้
 ที่เกียจ อาการอย่างนี้เกิดขึ้นเป็นประจำตั้งแต่หลอนกลับออกมาจากโรงพยาบาล
 กว่าได้

หลอนหมดความกระตือรือร้นที่จะรีบออกไปทำงานเหมือนเมื่อครั้งเรียนจบมา
 ใหม่ ๆ สาวตรีไม่สนใจตัวเองนอกจากระบบราชการ ที่ทำให้หลอนซาลงไปกว่า
 ที่เคยเป็นอยู่แล้ว มันไม่มีความหมายอะไรเลยกับชีวิตของสาวตรี แม้กระทั่งเงินเดือน
 ที่ได้รับมา หลอนไปทำงานเพื่อจะให้ใครรู้ว่า สาวตรีก็ทำงานกับเขาเหมือนกัน ไม่
 ใช้คนไร้ประโยชน์เสียเลยที่เดียว

ชุดแต่งงานของหลอนและคุณนิศเลสา งดงามเหมือนเจ้าสาวที่เคยเห็นในภาพ
 ฝัน มากกว่าที่อะไรคนจริง ๆ สาวตรีก็นอนอยู่เกือบตลอดคืน หลอนจับความรู้สึกของตน
 เองได้ไม่แน่ชัดนักกว่า หลอนไม่ถามสุหรือไม่ว่าจะใคร่สมหวัง

บุรพามาไม่ใช่รักที่มันพูดได้ไต่กันอยู่เรื่อย ๆ ถึงเรื่องหนูตกถังข้าวสาร หรือ
 อะไร ๆ ที่คล้ายกันเท่านั้น หัวใจสาวตรีอยากจะลาออกจากความเป็นลูกเสนาบดี
 เสียเหลือเกิน ถัดไปเราน้ำคาก็พาสให้ลอบออกมาคือ ๆ หลอนปล่อยให้ตัวเองร้องไห้
 ความสลายอยู่คนเดียว และสาวตรีรู้สึกสบายใจขึ้นได้จริง ๆ²

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 400

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เกาอี้ชาวในทองแดง เล่ม 2 โดยสุวรรณี (นามแฝง)

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ จะเห็นว่า สุวรรณี สุคนธา เอาใจใส่กับรายละเอียด เล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับความงามทุกด้าน และการพัฒนาความของนักประพันธ์ผู้นี้มักจะ พัฒนารายละเอียดในด้านรูป รส กลิ่น เสียง ตลอดจนสภาพอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละคร พร้อมกันไปเสมอ เมื่อจะถ่ายทอดความรู้สึกอันละเอียดอ่อนเหล่านั้นอย่างชัดเจนด้วยภาษา ง่าย ๆ บางครั้งก็มีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพสมดังเจตนาของผู้แต่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉันตื่นก่อนใคร ๆ ในรุ่งขึ้นแห่งวันโกสลาหล่น ทิวทุกหนทุกแห่งยังมีกลิ่น
ท้องฟ้าสีขาวจาง ๆ บอกสัญญาว่าพระอาทิตย์กำลังจะขึ้นมาทำลายความขมขื่นให้
สิ้นไป ฉันได้ยินเสียงนกร้องเสียงใสระรื่น มันอยู่ในพุ่มพุ่มใกล้บ้านเรานี่เอง นำ
แปลกที่เสียงของมันทำให้เรานึกถึงสิ่งสุนทรและละเมียดละไม อย่างน้อยฉันก็รับมัย
ใจขึ้นบ้าง

หญิงยังเปื่อยชิ้นน้ำค้าง มันเย็นและระคายฝ่าเท้าเมื่อฉันถอดรองเท้าเดิน
เหยียบย่ำมันไป น่าขบใจป่าที่ยังปล่อยให้ที่ว่างส่วนใหญ่ตรงนี้ยังเป็นทุ่งรกร้าง คับ
กลางระหว่างบ้านของเรากับสระวายน้ำทันสมัย ตัวเด็กชาวโพลันแลคานาเกลียดเหมือน
ยักษ์ความหมายใครครองพื้นโลกอย่างเห็นวแน่นอน ฉันนึกสงสัยสารพันคันตรงนั้นค่าที่มันคง
รองรับสิ่งก่อสร้างอันน่ารัง แต่คนเรายังภูมิใจสิ่งก่อสร้างที่มีรูปพรรณสัณฐานดูไม่ได้
เพราะสิ่งเหล่านั้นใช้เงินมนุษย์นิยมเงิน

สว่างขึ้นมากแล้ว แดดเห็นต้นไม้ใบหญ้าไถ่กระจำจ สีสเททั่วไปกลายเป็นเขียว
ขาว และสิ่งอื่น ๆ อัดเจนไม่รวาง คอกพงสีขาวและเพายืนอย่างสง่าสูงกว่า
พงหญ้าากอื่น ๆ ฉันเคยเห็นคอกไม้ชนิดนี้ในนาข้าวสีเขียว ชาวนาตงเกลียดมัน
อย่างยิ่ง แต่ฉันชอบและคิดว่ามันคือคนครึ่งหงทองทุ่งเมื่อไกรตัวลุ่ม¹

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คอกไม้ในป่าแคค เล่ม 2 โดยสุวรรณี สุคนธา
(นามแฝง) หน้า 88 - 89

เกษตรเหลือของของมารักกันใหญ่ไปเลยเป็นสายในละอองหมอกของเดือน
กุมภาพันธ์ ก็ลื่นลื่นหวานไปไกลจนฝั่งทองออกทำงานตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ส่อง
แสง ทองฟ้าขาวด้วยแสงเดือนรัก ๆ ไกลขึ้นรับกันเป็นทอดจากหมู่บ้านที่ไกลออกไป
ไป เสียงนั้นได้ยินแล้ว ๆ แล้วกระชั้นถี่เข้าจนพอเล่าพันธุ์สมถองไถงทอดำหน้าที่
นอกเวลา

ลูกเล่าพากันไต่คอนไปมาไม่อยู่นิ่ง เมื่อได้ยินเสียงพ่อเล่า บางทีส่งเสียง
กอกแกกกระพือไป บางตัวเมี่ยมลูกอ่อนกกลูกด้วยเสียงอ่อนเครืออยู่ในคอ¹

ลักษณะการใช้ภาษาอย่างง่าย ๆ สั้น ชัดเจน และให้อารมณ์ ตลอดจน
ความประณีต ในการบรรยายและพรรณนาความเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้งานเขียนของ
สุวรรณี สุคนธา ได้รับความนิยมจากผู้อ่านจำนวนมาก

¹สุวรรณี สุคนธ์เพียง เรื่องของเกด เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง)

วิเคราะห์กลวิธีการแต่งนวนิยายของสุวรรณี สุคนธา

ความหมายของกลวิธีการแต่ง (Techniques)

วรรณกรรมประเภทเรื่องเล่า อันได้แก่ นิทาน เรื่องสั้นและนวนิยายนั้น จะเป็นที่ยอมรับหรือเป็นที่นิยมของผู้อ่านหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบองค์ประกอบอย่างหนึ่ง คือกลวิธีการแต่งของผู้ประพันธ์ กล่าวคือ มัลลิกะมาส กล่าวไว้ว่า "กลวิธีในการแต่งวรรณคดีเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เรื่องมีคุณค่าในทางวรรณคดี กลวิธีเป็นความสามารถและเป็นฝีมือของผู้แต่ง"¹

คำว่า กลวิธีการแต่ง (Techniques) นี้ มีผู้หลายท่านได้อธิบายไว้ดังนี้ เช่น ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวว่า "กลวิธีในการแต่งเรื่อง คือการทำอย่างไรจึงจะให้เรื่องดำเนินไปตามโครงเรื่อง (plot) ที่ผูกไว้ ทั้งในแง่ทัศนะ ความคิดเห็นและอารมณ์รู้สึก"²

วิมลศิริ ร่มสุข³ อธิบายว่า กลวิธี (Techniques) คือกลวิธีการประพันธ์ที่นักเขียนพยายามสร้างขึ้น เพื่อให้งานเขียนของตนมีลักษณะเด่น แปลก และมีคุณค่า ได้แก่

1. กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง
2. กลวิธีการเปิดเรื่อง
3. กลวิธีการดำเนินเรื่อง
4. กลวิธีในการเล่าเรื่อง
5. กลวิธีสร้างตัวละคร
6. กลวิธีการจบเรื่อง

¹ มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 116

² ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ "หัวใจวรรณคดีไทย" ใน วรรณไวทยาการ หน้า 76

³ วิมลศิริ ร่มสุข "แนวการอ่านและวิจารณ์วรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี" วรรณสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน 4 : 15 มิถุนายน - กันยายน 2522

ชลธีรา กลัค้อย¹ อธิบายความหมายของกลวิธีการแต่งไว้ว่า เทคนิคหรือ
กลวิธีการแต่งถือเป็นแนวการเขียนอย่างหนึ่งที่ผู้แต่งจงใจไว้ เพื่อเสนองานเขียนของตน
ให้ปรากฏออกมาเป็นรูปแบบหรือลักษณะต่าง ๆ การกำหนดโครงสร้างของเรื่องด้วยการ
วางเค้าโครงเรื่อง การลำดับเรื่องราว วิธีการดำเนินเรื่องจากเริ่มต้นไปสู่จุดจบ การกำหนด
ลักษณะตัวละครและการประกอบตัวละคร การสร้างฉากหรือการกำหนดเวลา สถานที่ บรรยากาศ
วิธีการเสนอแนวคิดหรือการวางจุดมุ่งหมายต่าง ๆ

กุหลาบ มัลลิกะมาส² กล่าวถึงเรื่องกลวิธีในการแต่งว่า กลวิธีมีหลายแบบ
และจะมีมากขึ้นไปเสมอตามเท่าที่ศิลปะการแต่งเจริญก้าวหน้าไป และกลวิธีการแต่ง
ที่นิยมใช้ในวรรณคดีทั่วไป มีดังนี้

1. กลวิธีเกี่ยวกับผู้เล่าเรื่อง ผู้แต่งอาจเลือกผู้เล่าเรื่องโดยวิธีต่อไปนี้
 - 1.1 ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเอง
 - 1.2 ตัวละครในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องของตนเอง
 - 1.3 ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่า
 - 1.4 ผู้แต่งเลือกผู้เล่าเรื่องหลายแบบประสมกัน
2. กลวิธีเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องรวมถึงฉาก ผู้แต่งอาจใช้ได้หลายวิธี เช่น
 - 2.1 เล่าเรื่องตามลำดับปฏิทิน
 - 2.2 เล่าเรื่องย้อนต้น (Flash back) เรื่องอาจเปิดขึ้นในตอนใด
ของเรื่องก็ได้ แต่มีวิธีการเล่าย้อนต้น สลับไปมากับเรื่องในปัจจุบัน
 - 2.3 เล่าเหตุการณ์เกิดต่างสถานที่ สลับกันไปมา
 - 2.4 การผูกเรื่องให้น่าสนใจ ด้วยการสร้างความใคร่รู้เรื่องต่อไป
 - 2.5 การสร้างความขัดแย้งในการดำเนินเรื่อง
 - 2.6 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโครงเรื่องใหญ่กับโครงเรื่องย่อย
 - 2.7 การใช้เหตุบังเอิญหรือเหตุประจวบ

¹ชลธีรา กลัค้อย การใช้ภาษา หน้า 211 - 212

²กุหลาบ มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 116 - 122

2.8 การสื่อความคิดตามโลกทัศน์ของผู้แต่งอย่างแจ่มแจ้ง มีสาระสำคัญของเรื่องที่ชัดเจน

2.9 การคลี่คลายสาระสำคัญของเรื่องไปตามลำดับชั้นต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพจนจบเรื่อง

2.10 การใช้สัญลักษณ์ และบุคลาธิษฐาน

2.11 การจบอย่างประทับใจ

3. กลวิธีเกี่ยวกับการสร้างตัวละครในเรื่อง

3.1 ประเพณีให้ความสำคัญแก่ตัวละคร ถือตัวละครเป็นจุดศูนย์กลางของเรื่อง

3.2 ประเพณีเน้นเนื้อเรื่อง ตัวละครมีบทบาทไปตามเนื้อเรื่อง

3.3 การใช้กลวิธีกระแสดิจประหวัด เป็นการใช้ความคิดของตัวละครเป็นเนื้อเรื่อง

3.4 กลวิธีในการสร้างตัวละครให้สมจริง โดยใช้แนวจิตวิทยาและความเป็นจริงในชีวิต

3.5 กลวิธีในการสร้างตัวละครแบบเหนือจริง มีลักษณะเกินจากปกติของมนุษย์

3.6 กลวิธีในการบรรยายตัวละครแบบร่างภาพ (sketch) บรรยายลักษณะและเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวละครอย่างละเอียดหลายแง่มุม แต่ไม่มีการดำเนินเรื่องแต่อย่างใดในตอนนั้น

3.7 กลวิธีในการบรรยายแบบแนะ เป็นวิธีตรงกันข้ามกับแบบร่างภาพ การบรรยายแบบแนะนี้ผู้อ่านจะเข้าใจและรู้จักตัวละครได้เอง

การศึกษาการวิจารณ์การแต่งนั้น วิภา กองกะนันท์¹ กล่าวว่าพิจารณาได้จากเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

¹วิภา กองกะนันท์ วรรณคดีศึกษา หน้า 75

1. วัตถุดิบ (material)
2. แนวเรื่อง (theme)
3. การสร้างตัวละคร (characterization)
4. พล็อต (plot)
5. การสร้างฉาก (setting)
6. วิธีเสนอผลงาน (presentation)
7. กรรมวิธีเบ็คเทิล

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า กลวิธีการแต่ง (Techniques) ก็คือวิธีการที่นักเขียนแต่ละคนนำมาใช้ในการสร้างงานประพันธ์ของตนให้มีความและน่าสนใจมากกว่าการบอกเล่าตามธรรมดา เช่น กลวิธีเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง การดำเนินเรื่องและฉาก การสร้างตัวละคร และบทสนทนา

กลวิธีการแตงนวนิยายของสุวรรณี สุคนธา

1. กลวิธีการเล่าเรื่อง

การแตงนวนิยาย ผู้แตงมีวิธีเลือกผู้เล่าเรื่องได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น ผู้แตงเป็นผู้เล่าเอง ให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้เล่า หรือผู้แตงกำหนดให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่องเป็นผู้เล่า และผู้แตงอาจจะเลือกผู้เล่าเรื่องหลายแบบประสมกัน

จากการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแตงนวนิยายของสุวรรณี สุคนธา พบว่าสุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องหลายวิธีประสมกัน แต่วิธีที่นิยมมากที่สุดคือวิธีให้ผู้แตงเป็นผู้เล่าเรื่องเอง วิธีการเล่าเรื่องที่ใช้อย่างมากคือการให้ตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่อง นอกจากนี้ สุวรรณี สุคนธา ยังใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบกระแสดิจประหวัดปะปนไปกับวิธีการเล่าเรื่องแบบอื่น ๆ อีกด้วย ดังจะยกมากล่าวตามหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ผู้แตงเป็นผู้เล่าเรื่อง สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้วิธีให้ผู้แตงเป็นผู้เล่าเรื่องเอง ผู้แตงอยู่ในฐานะที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่างทั้งเหตุการณ์และความรู้สึกนึกคิดภายในใจของตัวละครแต่ละตัว ซึ่งกลวิธีการเล่าเรื่องแบบนี้ ทองสุข เกตุโรจน์ กล่าวว่า

เป็นกลวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในวงวรรณกรรมไทยหรือวงวรรณกรรม
ต่างประเทศ ผู้ประพันธ์สามารถเล่าเรื่องของตัวละครได้ทุกตัว ไม่ว่าตัวละครนั้น ๆ
จะคิดอะไร รู้สึกอย่างไร และทำอะไร ทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ผู้ประพันธ์อาจจะ
เปิดเผยความคิดความอ่านของตัวละครทั้งหมดก็ได้ หรือปิดบังความคิดความอ่าน
นั้นไว้บางส่วน หรือจะปิดบังไว้สักชั่วระยะหนึ่งแล้วค่อยเผยเมื่อถึงเวลาต้องการ
ก็ได้ ยิ่งกว่านั้น บางคราวผู้ประพันธ์อาจจะสอดแทรกคำพูดของคนเข้ามา หรือ
อาจให้ความเห็นเกี่ยวกับความประพฤติของตัวละครบางตัวก็ได้ โดยเฉพาะใน
วรรณกรรมสมัยก่อน ๆ¹

นวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ที่ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบนี้คือเรื่อง สร้อยสวาท
ทองประกายแสด คนเริงเมือง อิตถีเพศ ทะเลอาบิม สายบงหยกเสน่ห์หาย กิ่งฟ้า จามร
เรื่องของเกด ลูกรัก ความรักครั้งสุดท้าย คืบนี้ไม่มีพระจันทร์ พระจันทร์สีน้ำเงิน แม่ศรีบางกอก
สามเงา แก้วสีขาวในทองแดง

ตัวอย่างการใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยให้ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่องเอง เช่น
ดวงดาวท่าหอยยอยลงมาเหมือนนอยุ่ตรงยอดไม้ ปีนขึ้นไปเก็บเอาก็ก้อยม
จะได้ บั้นทองนี้ก็จริง ๆ ขณะที่แฉกของฟ้า หลอนนั่งอยู่ที่ชานเจดีย์
ซึ่งมีเก้าอี้หนึ่ง เก้าอี้นอนนั่งสบายรวมกันอยู่เป็นหมู่ จิราศรี นั่งอยู่ไต่ริมคันใหญ่
ควยเกรงน้ำค้างจะทำให้เป็นหวัด

สิ่งหนึ่งครั้งนอนครั้งอยู่บนเก้าอี้ยาว เขามักจะชำเลืองดูนับทองบ้อย ๆ
ในเงาสลัวของแสงดาวอย่างนี้ เขาได้เห็นกรอบหน้าของหลอนไม่สู้จะชัดเจนนัก
นับทองมันผุดขึ้นไปสูง แลเห็นคางและลำคอซึ่งสิ่งขรณิกชั้นอยู่เหมือนกัน คำที่ดู
คอของหลอนยาวกว่าผู้หญิงคนอื่น ๆ หรืออาจจะเป็นเพราะไหล่ของหลอนลาดระหง
หรือไม่ก็คอเสื้อที่ควานลงมาเกือบจะถึงนั้นก็ได้อันทำให้เห็นไปอย่างนั้น

¹ทองสุข เกตุโรจน์ การเขียนแบบร่างสรรค์ หน้า 2

จิราศรึกำลังคิดถึงพระ คิดถึงงานใหญ่ โครงการใหม่ที่เขาจะทำให้มัน
เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา สำหรับจิราศรึกงานเดินแพ้นั้นแต่ละครั้งไม่ใช่ของง่าย ๆ
ไม่ใช่ว่ามีห้องเสื้อของตัวเองแล้ว จะหยิบเอาเสื้อของลูกคามาใส่เดินแพ้นั้น
เสื้อแต่ละตัวของเขาส่งออกแบบขึ้นเพื่อการเดินในงานนั้นโดยเฉพาะ

มังกรแห่งหน้าชั้นลูกค้า นึกอยากจะเก็บมาใส่กระเป๋าลเล่นสักกำมือหนึ่ง
เขาเลยทำลายความเงียบขึ้นว่า...¹

เนื่องด้วยเป็นวันหยุด นางแบบสาวน้อยของเราจึงไม่รีบร้อนที่จะไปให้ทัน
เวลาอย่างทุกวัน ก็วัตรประจำวันที่ต้องกระทำก่อนไปทำงานได้แก่ซักผ้าเล็ก ๆ
น้อย ๆ หุงหาอาหารไว้แต่เช้า ตกถึงเย็นถ้าไม่ซีก็เลยเดินไปนกก้อนอาหาร
ง่าย ๆ จะอะไรนกก้อน หล่อนตัวคนเดียวกับแมวสีตัวเล็ก ๆ เท่านั้นเอง
ต่อวันหยุดก็พี่ชายจึงจะมาสมทบด้วย แต่ระยะนี้พี่มีงานชุกเนื่องจากจวนสอบ
ถึงวันนั้นหล่อนจึงอยู่อย่างโดดเดี่ยว²

บางครั้งการเล่าเรื่องของ สุวรรณี สุคนธา ไต่สอctrกความเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับ
พฤติกรรมของตัวละคร และวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคมปัจจุบันคามทัศนะของเธอเองด้วย
ถึงตัวอย่าง เช่น

หล่อนสั่งเปียร์ก้อนอาหาร และมีใครรู้สึกเกอเขินเคยแค้นน้อยเมื่อคน
เดินโตะนำชวคเมียร์มาวาง

วิฟารเห็นเป็นของโก่เสียด้วยซ้ำ

ผู้ใหญ่ทำอะไรได้ วิฟารและเก็กุ่นวิฟารก็จะทำให้ได้เหมือนหรือให้ง่กว่า
ก็จะชอบใจมากขึ้น

เมื่อผู้ใหญ่เห็นการเข้าไนท์คลับ จิบนักรอง ก็มสุรายาเมาเป็นของโก่
เก็กก็ยอมจะเห็นโก่ตามไปค้าย วัตรอยเท้าผู้ใหญ่ทุกก้าว

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สร้อยสวาท เล่ม 1 โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)
หน้า 450 - 451

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สายบุญยศเสนห์หาย โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 250

ผู้ใหญ่หัวหงอกเข้^๑อาบอบนวดได้ เด็กวัยรุ่นก็ยอมจะเข้าได้เช่นเดียวกัน
ใครเล่าจะเป็นผู้คอยห้ามมิให้เห็นงามตามกันไป หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับ
เขียนถึงมากของคนกลางคืนเหล่านี้ด้วยความนิยมยกย่อง ไม่ว่าจะกระดิกตัว
ไปทางไหนก็จะเป็นข่าว เพราะฉะนั้นก็อย่าแปลกใจที่เด็กวัยรุ่นอ่านเที่ยว
ในทึบลับ เข้าโรงนวดเป็นของปกติธรรมดา^๑

คืนนี้ห้องที่สามกระโปรงสั้น สั้นมากแล้วยังไม่พอ ยังหวานน้อย ๆ อีกด้วย
ไม่ต้องถึงขั้นทรอก เพียงขยับตัวเท่านั้นก็เห็นซุ่มสมบัติโดยไม่ต้องคิดลายแทง
หรือปริศนาอักษรไขว้แต่อย่างใด

ผู้ชายจะทิ้งลูกทิ้งเมียก็ตรงนี้เอง
ยอมฉ้อราษฎ์บังหลวงถ้าไม่มีเงินในกระเป๋^๒า ยอมคดโกงทุกวิถีทางเพื่อ
จะได้สมญานามว่าเป็น "คนกลางคืน"

ผู้ชายสมัยนี้ใครไม่รู้จักหัวพาร์ตเนอร์ หรือไม่รู้จักโรงอาบอบนวด ความ
เป็นชายชาตรีก็ดูจะหย่อนลงไป นอกจากนั้นยังจะกลายเป็นคนครึ่งเสียอีกด้วย
คนสมัยใหม่เห็นผิดเป็นชอบกันอย่างนี้เอง บ้านเมืองจึงทรุดโทรมลงไปทุกที^๒

...กึ่งฟ้าจะกินอะไรก็สั่งเลย อร่อยทุกอย่างที่นี่ กินไปดูเรือแพไป ชีวิต
ง่าย ๆ ขำและสบาย"... อาหารน่าม่าวางเต็มโต๊ะ มากเกินปริมาณของ
สองคนจะกิน แต่ก็^๓เป็นธรรมเนียมเสียแล้วที่จะต้องสั่งอาหารให้เหลือ และก็
ไม่มีผู้ใดเห็นแปลกในการฟุ่มเฟือยอย่างนี้^๓

"จิ้งหะนี่เขาสำหรับคู่รัก"

"ใครบอกละ" เพื่อนชายแย้ง

^๑ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทะเลอาบิ เล่ม ๑ โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 408

^๒ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทองประกายแสด เล่ม ๒ โดยสุวรรณี (นามแฝง)

^๓ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง กึ่งฟ้า เล่ม ๑ โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 272

"ฉันบอกนี่แหละ" สร้อยคารว่าเรียบ ๆ "ไปเหอะ ฉันยังไม่อยากให้นายบอกนี่นะ"

เด็กสมัยใหม่เขาพูดจาด้วยสำนวนทันสมัยอย่างนี้ เด็กสาว ๆ อาจจะพูดคำว่าบอก จวบได้สะกดปากโดยเฉพาะเด็กสาวที่ชื่อ สร้อยคาร¹

นวนิยายส่วนมากของ สุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยทำให้ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่องเอง และการเล่าเรื่องวิธีนี้ สุวรรณี สุคนธา มักจะสอดแทรกความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนตัวปะปนไปเรื่อยเสมอ จนผู้อ่านสังเกตได้ว่าลักษณะเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งในกลวิธีการแต่งของ สุวรรณี สุคนธา

1.2 ตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่า นอกจากจะกำหนดให้ผู้ประพันธ์เป็นผู้เล่าเรื่องเองแล้ว สุวรรณี สุคนธา ยังใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยกำหนดให้ตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องแสดงถึงเหตุการณ์และข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง นวนิยายที่ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบนี้คือเรื่อง เดือนกับที่สุมหา และ ดอกไม้ในป่าแคว สุวรรณี สุคนธา กำหนดให้ตัวละครสำคัญของเรื่อง คือ วงตะวัน และทองไพล่า เป็นผู้เล่าเรื่องทั้งหมด โดยใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า ฉัน ดังตัวอย่างเช่น

ในวันนั้น พี่เวียงกำลังมาจากป่าซาง พิธีหมั้นทำกันเงียบ ๆ ในบ้านที่ฉันพัก

ฝ่ายคุณพันธุศักดิ์ก็มีคุณแม่ของเขา ส่วนฉันมีพี่เวียงคำเท่านั้นเอง เรามีพยานรู้เห็นฝ่ายละคน

คุณแม่คุณพันธุศักดิ์ทำทางเรียบรอย ไม่แสดงท่าทางอย่างคุณหญิง คุณนายที่ร่ำรวยบางคน ท่านไม่ไ้สวมเครื่องถนิมพิมพาทม์ใด ๆ ที่ส่อว่าร่ำรวย แม้แต่แหวนสังกะสีก็ไม่มีติดนิ้ว ฉันว่าภาพท่านไว้ฉันทนคิดว่าจะประทับใจเพชรแพรวพราวอย่างเถาเถยทั้งหลาย ท่านเพียงแต่นั่งผ้าไหมสีเทาคุณสวมเสื้อลูกไม้สีขาวบางลวดลายละเอียดเท่านั้นเอง²

¹สุวรรณี สุคนธาแต่ง ฉันไม่มีพระจันทร์ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 14

²สุวรรณี สุคนธาแต่ง เดือนกับที่สุมหา เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

เราอยู่ที่บ้านโบราณหลังนั้นนานแสนนาน เวลาผ่านไปแต่ละเดือน แต่ละปี โดยที่ฉันมักจะคิดหาความหมายไม่ได้...ฉันคิดว่าตัวฉันเกิดมาเพื่ออะไร ฉันเป็นผลพลอยได้ของพ่อกับแม่เท่านั้นหรือ หรือว่ามีสิ่งอื่นที่ลึกซึ้งกว่านั้น ป้าไม่แกล้งขณะที่ฉันโกซึ้น ธรรมชาติของการเติบโตไม่ว่ามนุษย์ คนไม้ หรือสัตว์ จะเป็นไปอย่างพอเหมาะพอดีเสมอ เขาจะคอย ๆ เติบโตขึ้น พร้อมกันไปทุกส่วน ไม่ใช่เฉพาะแขน ขา หรือลำตัว หรือส่วนใดส่วนหนึ่ง ฉันมักจะสองกระຈกบอย ๆ อคินยมนินก็ตัวเองไม่ได้¹

กลวิธีการให้ตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้ลึกซึ้งและละเอียดถี่ถ้วน ยิ่งกว่าการให้ผู้แต่งเล่าเรื่องเอง และนอกจากจะให้ตัวละครเล่าเรื่องเองแล้ว บางครั้ง สุวรรณี สุคนธา ยังใช้วิธีการให้ตัวละครเล่าเรื่องโดยผ่านทางจดหมายด้วย ดังตัวอย่าง เช่น

...เขาดามถึงเธออีกตามเคย ฉันบอกว่าเธอเข้าทำงานแล้วตามที่เธอเล่า เขาทำท่าโล่งใจ แต่ก็ถูกระวนกระวาย (ฉันสงสัยเกี่ยวกับท่าทางคนเก่งใหม่) อาจจะเป็นเพราะคิดถึงเธอมากก็ได้ กิ่งฟ้า...อย่าเพิ่งฉีกจดหมายฉันทิ้งล่ะ ฉันเขียนไปเรื่อยเรื่อยอย่างนั้นเองแหละอย่าถือสาเลย

เขายกฉันว่าเขาจะกลับเมืองไทย แต่ยังไม่รู้ว่าจะเป็นเมื่อไร อาจจะทันทีที่เขาปลื้มตัวจากอันนั้นไฉไลมั่ง หรือไม่ก็เขามียเงินทองไม่พอที่จะบิน ได้อย่างอิสระ...²

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คอกไม้ในป่าแคด เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง กิ่งฟ้า เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 371

...เมื่อวานนี้ ฉันพยายามจะโทรศัพท์ทางไกลถึงคุณโอ และหลังจาก
ที่ได้ใช้ความพยายาม (ของเจ้าหน้าที่องค์การโทรศัพท์) ก็พบว่าคุณโอ
ยังไม่กลับบ้าน...คุณพว...ไม่ใช่วานะคะ เธอคงสงสัยว่าคนที่ชื่อ
ตะวันฉายนี้เป็นใครและสำคัญอย่างไรถึงกับทำให้ฉันต้องนั่งคอยโทรศัพท์
ได้นานนับชั่วโมง คุณพวาคันนี้เธอเป็นนายเหมือง แก่ทางปีกมีไ้เขา
เรียกกันว่านายหัว ถ้าฟังเป็นภาษาทางโน้นแล้วเพราะดีเหมือนกัน...¹

... บางทีผมอาจจะมีอาการแบบเด็ก ๆ อยู่ในสมองที่ไม่ยอมรับ
ความจริงได้ คุณมาทั้ง ๆ ที่รู้ว่าคุณมีลูกอยู่แล้ว แต่ก็หลอกตัวเองอยู่เรื่อย
เพราะตอนที่เรายูควัยกัน คุณเหมือนจะมีตัวคุณคนเดียว มีอยู่ครั้งหนึ่งใน
ตอนปิดเทอม ลูกคุณกลับมาอยู่ควย ผมไปหา... หวังว่าคุณคงจำได้
และพยายามจะจับคุณขณะที่ลูกคุณหลับ คุณพวว่า "อ๋านะ นี่คือน้าลูก
ฉันนะ" ครั้งนั้นผมชะงักและเสียใจไปนานว่า เด็กนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ข้อที่
จะรังสิ่งที่คุณบอกว่ารักได้ทั้งที่ยังหลับ ถ้าขณะที่ตื่นอยู่คงจะมีอิทธิพลต่อ
ที่คุณจะยอมทุกอย่างได้ ถ้าแกขอมาครั้งนี้ก็เหมือนกัน ที่ผมคิดว่าเพราะ
ความรู้สึกของคุณเองที่เขียนมาว่ารักลูกมากเหลือเกินนั้น ผมจึงแน่ใจได้ว่า
ผมไม่ได้ชอบลูกคุณเลย...²

1.3 กลวิธีกระแสจิตประหวัด เป็นการเล่าเรื่องอีกแบบหนึ่งที่ สุวรรณี
สุคนธา ได้ประสมกับวิธีการเล่าเรื่องแบบต่าง ๆ ภูหลาย มัลลิกะมาส กล่าวว่า "กระแส
จิตประหวัด (Stream of consciousness) คือบุรุษที่ 1 เล่าเรื่องตนเองโดยปรากฏ
เป็นรูปกระแสความคิดประหวัดไปถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ"³ สุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธี

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เก้าอี้ขาวในห้องแดง เล่ม 1 โดย สุวรรณี
สุคนธา (นามแฝง) หน้า 161

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 2 โดย สุวรรณี
(นามแฝง) หน้า 737 - 738

³ภูหลาย มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 116

กระแสดิจประหวัดบ่อยครั้งในนวนิยายหลายเรื่องของเธอ เช่น สายบ่หยุกเสน่ห์ห้าย
ความรักครั้งสุดท้าย พระจันทร์สีน้ำเงิน และเขารื้อกานต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

-ตัวอย่างกลวิธีการเอาแบบกระแสดิจประหวัดในนวนิยาย เรื่อง สายบ่หยุกเสน่ห์ห้าย¹
ตอนที่รจนะสนทนากับทองกร เด็กสาวผู้มีอาชีพเป็นนางแบบภาพวาดในสถานศึกษาแห่งหนึ่ง
รจนะถามถึงพ่อแม่ของทองกร ทำให้ทองกรหวนคิดไปถึงชีวิตในวัยเด็กของตน สุวรรณี
สุคนธา ใช้เนื้อที่ถึง 15 หน้ากระดาษเพื่อแสดงความคิดและเหตุการณ์ในอดีตของทองกร
ซึ่งมีผลใหญ่อานไคทราบความเป็นมาและรู้จักตัวละครได้ชัดเจนขึ้น

ในนวนิยายเรื่องความรักครั้งสุดท้าย มีตัวอย่างกลวิธีการเอาแบบจิตประหวัด
เช่น

หลอนนอนนึกอย่างนี้เป็นประจำ นึกกับชีวิตสมัยเพียบพร้อมด้วยลูกพี่ หลอน
เข้านอนแต่หัวค่ำ หลังจากภารกิจประจำวันของแม่บ้านที่ดีและตื่นเช้าเพื่อเตรียม
อาหาร ชีวิตข้างวนเวียนและซ้ำซากจำเจ แต่มีความอบอุ่น นึกกับปัจจุบันนี้ที่
หลอนใช้ชีวิตอย่างอิสระแต่โดดเดี่ยว หลอนมักถามตัวเองอยู่บ่อย ๆ ว่า ที่
ประพฤตินอนอยู่ทุกวันนี้หลอนพอใจแล้วหรือ

...ก็ใครเล่าจะพอใจกับสิ่งที่มันเป็นอยู่

หลอนเคยท้อราสารการ แต่ในตำแหน่งเล็ก ๆ ไม่ค่อยรับผิดชอบมากเท่ากับที่
เงินเดือนน้อย หลอนทำงานตั้งแต่ก้าวออกจากมหาวิทยาลัย ทำอยู่แห่งเดียว
ไม่เคยโยกย้ายเป็นเวลาถึงสิบปี สิบปีกับการต้องตื่นแต่เช้า คุแลบ้านทำอาหาร
และรีบเร่งไปทำงานด้วยในขณะที่บางคนบางที่หลอนยังนึกขึ้นตัวเองที่เร่งรีบ
ทำทุกสิ่งทุกอย่าง เร่งรถเมล์ เร่งแท็กซี่ เร่งลูก ๆ ให้ตื่นแต่เช้า เสร็จแล้ว
มานั่งเกาะโต๊ะทำงานออกแบบตัวหนังสือหรือแบบโฆษณาชนิดไหนๆ บางวันไม่มี
อะไรทำเลยด้วยซ้ำ กราวไควว่าเวลาทำงานคือพักผ่อน แต่เวลากลับไปถึงบ้าน
คือเวลาทำงาน

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สายบ่หยุกเสน่ห์ห้าย โดย สุวรรณี (นามแฝง)

เมื่อถึงสิ้นเดือน ถ้าใช้จ่ายเกินเข้ามาอีก แยกเอาเงินเดือนจำนวนน้อยไปเสีย
หมดสิ้น สามส่วนของสองเงินเดือนมากกว่าแต่ถึงกระนั้น ครอบครัวก็ยังดี
ตอน ๆ เพราะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย

นึกถึงภาพตัวเองในชุดขาวราชนิกุล เห็นหน้าทำครัวเครียดอยู่ในตลาดตอนเย็น
หลังจากงานเลิกแล้ว รสเทบอยากร้องไห้ หลอนต้องใช้หัวใจอย่างหนักว่าทำ
อย่างไรถึงจะได้เงินน้อยที่สุด มันยากเสียยิ่งกว่าเขียนรูปใหญ่ตอน
จวนจะจบมหาวิทยาลัยเสียอีก...¹

✧ ในนวนิยายเรื่อง "พระจันทร์สีน้ำเงิน" มีตัวอย่างการเล่าเรื่องแบบจิตประหลาด
หลายตอนด้วยกัน เช่น ตอนที่แม่ของรอมจะไปถ่ายรูปเพื่อทำพาสปอร์ตไปอเมริกา รอมจำได้
ว่าแม่เคยจะไปอเมริกามากครั้งหนึ่งแล้ว แต่ก็ไม่ไป แม่ไม่ได้บอกเหตุผลแก่รอม แต่รอม
ก็รู้และเข้าใจ รอมก็ไปถึงสภาพครอบครัวของตนเองที่พอกับแม่ไม่พอกันเป็นปี ๆ และมี
เรื่องผิดใจกันตลอดเวลา รอมนึกถึงภาพที่พ่อแม่ทะเลาะกัน พ่อไล่ตีแม่ไปรอบ ๆ บ้าน
บางวันแม่กลับจากทำงาน พ่อก็จะเยาะเย้ยว่าแม่ไปหากิน ทำให้แม่โกรธและโต้ตอบกลับ
ไปอย่างเผ็ดร้อน พ่อไม่กล้าให้เงินแม่เลย แม่จึงต้องช่วยตัวเองและลูก ๆ และต่อมาก็มีคน
มารักแม่ ส่วนพ่อก็มีเมียใหม่ แม่เตรียมตัวจะไปอเมริกาในช่วงนั้น เพราะคนรักของแม่
เรียนอยู่ที่นั่น แต่แล้วก็เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้แม่และลูก ๆ ต้องออกจากบ้านพ่อ แม่พารอม
และน้อง ๆ ไปอาศัยเพื่อนรุ่นน้องอยู่พักหนึ่งแล้วจึงหาบ้านเช่าได้ แม่ดูแล้วยอยู่กับลูก ๆ จน
กระทั่งคนรักของแม่เลิกกันไป แล้วแม่ก็เริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนรุ่นน้องคนใหม่ชื่อวัน
วันวันไปเรียนต่อที่อเมริกา แม่เตรียมตัวจะไปอเมริกาเป็นครั้งที่สอง² ความคิดของรอม
ที่นึกย้อนไปถึงอดีตของตนและครอบครัวใช้เนื้อที่ถึง 298 หน้า ผู้อ่านจะได้ทราบรายละเอียด
และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับรอมและน้อง ๆ ตั้งแต่ยังอยู่ที่บ้านของพ่อ จนกระทั่งปัจจุบัน
คือแม่เตรียมตัวจะไปอเมริกาอีกครั้งได้อย่างละเอียด

✧ ส่วนในเรื่อง "เขาชื่ออานต์" ก็มีกลวิธีการเล่าเรื่องแบบจิตประหลาด ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 23 - 25

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง พระจันทร์สีน้ำเงิน เล่ม 1 โดย สุวรรณี สุคนธา
(นามแฝง) หน้า 45 - 343

เขายังจำได้ถึงเมื่อครั้งที่ยังเล็ก เขาอยู่ในหมู่บ้านที่ถูกร้อมครวล์วน
ยากจน ทางไกลความเจริญ เมื่อเจ็บป่วยก็ลงฟุ้งเวทมนต์ หมอผีไป
ตามยถากรรม หมอหลวงนั้นหรืออย่าหวังเลยในยามค่ำคืน สดาก
อนามัยหรือที่เรียกกันว่าสุทธาอาศัยทางไกลบ้านเขาไม่ต่ำกว่าสามสิบล
กิโลเมตร มันก็เป็นระยะทางน้อยและสั้นไม่ถึงครึ่งชั่วโมง หากว่าเดินทาง
ด้วยรถยนต์และมีถนนผ่านหมู่บ้านเขา แก้วพาทนะของหมู่บ้านใช้กันแต่เกวียน
เพื่อความเหมาะสมกับถนนที่อย่าเรียกว่าเป็นถนนจะดีกว่า

คนที่ไม่เข้าใจสภาพยากจนทางบ้าน เขาพากันพูดว่า "เพราะคน
อีสานเป็นคนขี้เกียจ งอมืองอเท้า ขณะที่คนภาคอื่นทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำ
เช่นคนภาคเหนือ เป็นต้น"

คนพูดเป็นนักเรียนแพทย์อยู่ในหอพักเดียวกันกับเขา เป็นชาวเหนือ
ที่มั่งคั่งจากการทอผ้าขาย

เขาหนีความจากที่นั่น ไม่ปรารถนาจะเถียงและโต้ตอบความรู้สึกที่
อัดแน่นอยู่ในหัวใจนั้นมากมายเกินกว่าที่เขาจะพูดได้

ภาพตัวเองนั่งเกวียนมาที่บ้าน เพื่อมายังสุทธาตามประจำอำเภอ
ยังติดอยู่ในความทรงจำ เขาพยายามจะลบให้เลือนหายไป คูเหมือน
มันจะยิ่งโลดแล่นออกมาแทนเราอยู่ในมโนภาพ¹

๘. ~~นวนิยายของ~~ สุวรรณี สุคนธา มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่อ่าน น่าสนใจ
เพราะเธอใช้กลวิธีการเล่าเรื่องหลายอย่างประสมกัน แต่วิธีที่นิยมใช้กันมาก
ที่สุดคือ ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่องเอง รองลงมาคือวิธีให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่า
ของตนเอง ส่วนกลวิธีการเล่าเรื่องแบบกระแสดิจประหวัดนั้น จะมีประสมอยู่กับ
กลวิธีการเล่าเรื่องแบบอื่น ๆ

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เขาสีอกานต์ โดยสุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)

2. กลวิธีการดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่องเป็นกลวิธีการแต่งที่สำคัญในการที่จะทำให้เรื่องคลี่คลายและดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ผู้แต่งต้องการ กลวิธีการดำเนินเรื่องที่นิยมใช้กันทั่วไปมีหลายแบบ เช่น การดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง การดำเนินเรื่องย้อนกลับไประยะก่อนหน้า เรื่องในปัจจุบัน การดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับกันไปมาหรือ การดำเนินเรื่องโดยการสร้างความไม่รู้เรื่องต่อไป

จากการศึกษาการดำเนินเรื่องในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ปรากฏว่า สุวรรณี สุคนธาใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องหลายวิธีผสมกัน แก่วิธีที่เธอนิยมใช้มากที่สุดคือการดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ รองลงมาคือกลวิธีการดำเนินเรื่องย้อนกลับ นอกจากนี้ สุวรรณี สุคนธา ยังนิยมใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องโดยการสร้างความไม่รู้เรื่องต่อไปกับกลวิธีการดำเนินเรื่องแบบอื่น ๆ อีกด้วย เช่น

2.1 การดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ คือการเริ่มเรื่องจากจุดเริ่มต้นก่อน แล้วจึงดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง สุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องแบบนี้กับนวนิยายของเธอหลายเรื่องคือ เรื่องของเกด แก้วขาวในห้องแดง กิ่งฟ้า จามร ทองประกายแสด คนเร่เมือง พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ ดอกไม้ในป่าแคบ เดือนดับ ที่สับสน กล้วยปิ้งของรัก แม่ศรีบางกอก สามเงา สร้อยสวาท ทะเลอาอิม คื่นนี้ไม่มีพระจันทร์ ลุงรัก

ตัวอย่างการดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ในนวนิยายเรื่อง "เดือนดับที่สับสน" สุวรรณี เริ่มเรื่องตั้งแต่ตัวเอกของเรื่องคือ วงตะวัน ถูกส่งเข้าประกวดนางงามถิ่นไทยงาม มีเวียงคำและสุริยันเป็นผู้สนับสนุน เมื่อได้เป็นนางงามถิ่นไทยงามแล้ว มีบริษัทเครื่องสำอางที่กรุงเทพฯ ใต้ออกให้วงตะวันเข้าประกวดนางสาวไทย ในระหว่างการประกวดนางสาวไทย วงตะวันมีความสัมพันธ์กับ พันธุ์ศักดิ์ ผู้อำนวยการบริษัทที่ส่งเธอเข้าประกวด แต่เมื่อวงตะวันได้รับตำแหน่งนางสาวไทยแล้ว พันธุ์ศักดิ์ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต สุริยันขอแต่งงานกับวงตะวัน ต่อมาสุริยันไม่มีความสัมพันธ์กับเวียงคำ ทำให้วงตะวันเสียใจ ในตอนนี้สุริยันและวงตะวันได้รับนายทิศเข้ามาเป็นคนขับรถในบ้าน นายทิศคือโอกาสที่สุริยันไม่อยู่บ้านเขาปลูกปลาวังตะวัน วงตะวันมีความทุกข์ใจที่ต้องเสียตัวให้ชายอื่น แต่ใน

ขณะเดียวกัน เขาก็รู้สึกสะใจ คิดว่าเป็นการสาสมกับการที่สามีนอกใจ ต่อมาเมื่อสุริยันรู้ความจริงว่า วงกะวันเคยเป็นของพันธุ์ศักดิ์มาก่อน ความร้าวฉานในครอบครัวก็มีมากยิ่งขึ้น ช่วงสุดท้ายของเรื่อง วงกะวัน สุริยัน เวียงคำ และนายชิตไปเที่ยวทะเลที่หัวหิน คนที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตของวงกะวันทั้งสามคนประสบอุบัติเหตุเรือหายไปในทะเล วงกะวัน จึงกลับไปใช้ชีวิตโดดเดี่ยวที่สมหาอันเป็นบ้านเกิดของเธอ

ส่วนนวนิยายเรื่องต่าง ๆ ที่ได้อ่านมาข้างต้นนั้น สุวรรณี สุคนธา มักจะเริ่มเรื่องทั้งแก๊วละครอยู่ในวัยเด็ก แล้วจึงดำเนินเรื่องไปสู่วัยหนุ่มสาว หรือมีฉันทันทีเริ่มจากจุดเริ่มต้นเรื่อง แล้วค่อย ๆ ดำเนินเรื่องไปตามลำดับเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก่อนดังไปจนกระทั่งถึงจุดจบของเรื่อง กลวิธีการดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์นี้มีผลให้เนื้อเรื่องไม่สับสนย้อนกลับ ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว จึงเป็นกลวิธีที่นักประพันธ์ส่วนมากนิยมใช้

✱ 2.2 การดำเนินเรื่องย้อนต้น (Flash back) คือวิธีการดำเนินเรื่อง โดยที่ผู้แต่งเปิดเรื่องขึ้นในตอนใดตอนหนึ่งของเรื่อง แล้วเล่าย้อนต้นสลับไปมากับเรื่องในปัจจุบัน สุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องย้อนต้นในนวนิยายเรื่อง เขาชื่อกานต์ และพระจันทร์สีน้ำเงิน

✱ นวนิยายเรื่อง เขาชื่อกานต์ ขึ้นต้นเรื่องด้วยการแต่งงานของหมอกานต์กับหลุ่ย ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง แล้วย้อนกลับไปสู่เรื่องในอดีตเมื่อคู่แต่งงานนี้เริ่มรู้จักกัน แล้ววนกลับมาสู่ชีวิตปัจจุบัน แล้วจึงเล่าเหตุการณ์ภายหลังการแต่งงานต่อไปจนกระทั่งหมอกานต์ถูกยิงตาย อันเป็นจุดจบของเรื่อง

ส่วนเรื่องพระจันทร์สีน้ำเงิน เริ่มเรื่องด้วยแม่ของรอมเตรียมตัวจะไปอเมริกา แล้วจึงย้อนกลับไปกล่าวถึงความเป็นมาของครอบครัวของรอม เมื่อครั้งพ่อกับแม่ยังไม่ได้หย่ากัน จนกระทั่งแม่พาลูก ๆ ออกจากบ้านพ่อ แล้วจึงวนมาหาเหตุการณ์ปัจจุบัน จากนั้นก็เล่าเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์จนถึงจุดจบของเรื่อง

สุวรรณี สุคนธา ยังใช้กลวิธีการเล่าเรื่องย้อนต้นสลับไปมากับเรื่องปัจจุบัน สอดแทรกในบางตอนของนวนิยายบางเรื่องของเธอ คือ พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ ความรักครั้งสุดท้าย คินนี่ไม่มีพระจันทร์ สายบัพยอกเสน่ห์หาย

ตัวอย่างการวิเคราะห์การดำเนินเรื่องย้อนหลังกลับไปมากับเรื่องปัจจุบันในนวนิยายเรื่องพรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ¹ สุวรรณี เริ่มเรื่องจากจุดเริ่มต้นของเรื่อง คือให้นิธ ทั้งเป็นตัวละครเอกกับรอรอแม็ค ในขณะที่เดียวกันก็เอาถึงความเป็นมาของนิธ สลับกับการบรรยายสภาพอากาศที่ใกล้ค่ำ เป็นเริ่มตก นิธจึงตัดสินใจนั่งแท็กซี่กลับบ้าน ผู้แต่งย้อนกล่าวถึงบทสนทนาของนิธกับพ่อตอนที่นิธจะเข้ามาเรียนกวดวิชาในกรุงเทพ ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านรู้จักพื้นเพและลักษณะของตัวละครได้ชัดเจนขึ้น จนกระทั่งคนขับแท็กซี่ทำอุบายว่ารถเสีย และใช้ยาหลบโปะหน้านิธจนหมดสติ สุวรรณี จะเหตุการณ์ตอนนี้ไว้แล้วกลับไปกล่าวถึงตัวละครอื่นต่อไปเป็นการทิ้งเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความใคร่รู้ต่อไป

ส่วนในเรื่องความรักครั้งสุดท้าย² ตอนที่พัทเดินกลับบ้านหลังจากไปหารสมาแล้วในระหว่างเดินกลับ สุวรรณี ย้อนกลับไปกล่าวถึงบทสนทนาของพัทกับรส ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้รู้รายละเอียดของตัวละครทั้งสองได้ดีขึ้น

ในเรื่องคืนนี้ไม่มีพระจันทร์³ ตอนที่สร้อยดาวขับรถไปหานัท ซึ่งเป็นคนที่เธอหลงรัก สุวรรณี ได้ย้อนกล่าวถึงจุดเริ่มต้นที่สร้อยดาวกับนัทได้รู้จักกันในงานรับน้องใหม่อย่างละเอียดแล้วจึงย้อนกลับมาสู่เหตุการณ์ปัจจุบันต่อไป

ในเรื่องสายบัพยุกเสน่ห์หาย⁴ ตอนที่รจนจะสนทนากับทองกร เกี่ยวกับเรื่องครอบครัว ทองกรหวนคิดไปถึงอดีตของตน สุวรรณี จึงย้อนกล่าวถึงมารดาของทองกร ซึ่งถูกฆาตกรรม ทิ้งให้ลูกเล็ก ๆ 2 คนคือ จอยและหมึก (ทองกร) ต้องเผชิญชีวิตลำเค็ญต่อไปตามลำพัง จากนั้นจึงย้อนกลับมากล่าวถึงเหตุการณ์ปัจจุบันอีก

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 1 - 13

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 320 - 332

³สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 1 - 17

⁴สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สายบัพยุกเสน่ห์หาย โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 258 - 272

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่า สุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธีการ
ดำเนินเรื่องแบบย้อนต้นได้อย่างแนบเนียนและเหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่าย
ไม่สับสนและได้พบความแปลกใหม่ในการดำเนินเรื่องด้วย

2.3 การดำเนินเรื่องโดยการสร้างความไม่รู้เรื่องต่อไป ความไม่รู้เรื่อง
(suspense) คือการคาดคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป เป็นสิ่งสร้างความไม่แน่ใจหรือเร้า
ความสนใจของผู้อ่าน ทำให้ใคร่ติดตามเรื่องต่อไปจนกว่าจะได้รับคำอธิบาย¹ สุวรรณี
สุคนธา มักจะใช้กลวิธีสร้างความไม่รู้เรื่องให้เกิดแก่ผู้อ่าน โดยใช้วิธีการละเหตุการณ์
สำคัญ ๆ ในเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความกระวนกระวายไม่รู้เรื่องต่อไป และใช้วิธีการเล่าเรื่อง
แบบเป็นกลางให้มีการคาดคะเน

2.3.1 การละเหตุการณ์สำคัญบางตอนของเรื่อง สุวรรณี สุคนธา
จะทำให้ผู้อ่านเกิดความไม่รู้เรื่องโดยการดำเนินเรื่องไปจนถึงจุดสำคัญ หรือตอนเหตุการณ์
คัมภีร์ แล้วเธอจะทิ้งเหตุการณ์นั้นไว้โดยที่ยังไม่ได้แก้ปัญหา หรือหาข้อยุติของเหตุการณ์นั้น ๆ
เธอจะไปกล่าวถึงเหตุการณ์อื่นหรือกล่าวถึงตัวละครอื่น ๆ ต่อไป เป็นการทิ้งเรื่องให้ผู้อ่าน
เกิดความไม่รู้ว่า จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดตามมา ช่วงระยะเวลาที่ผู้อ่านเกิดความรู้สึก
กระวนกระวายอยากทราบสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น ถือเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งของนักประพันธ์ สุวรรณี
สุคนธา ใช้กลวิธีนี้สอดแทรกไปกับวิธีการดำเนินเรื่องแบบอื่น ดังปรากฏในนวนิยาย เรื่อง
พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ แก้วอีขาวในห้องแดง และคืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เป็นต้น

ตัวอย่างการสร้างความรู้สึกรู้สึกโดยการละเหตุการณ์สำคัญในนวนิยายเรื่อง
พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ² เช่น ตอนที่นอร์ซันรดน้ำผักกับบ้าน แต่คนขับแท็กซี่คิดไม่เข้าใจยาสูบ
โปะหน้า นอร์จนหมดสติ สุวรรณี ทิ้งเหตุการณ์ตอนนี้ไว้แล้วไปกล่าวถึงเหตุการณ์อื่นต่อไป
ทำให้ผู้อ่านอยากรู้ว่า จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับนอร์อีกบ้าง

¹ กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 105

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

ในเรื่อง เกาอี้ขาวในห้องแดง¹ ตอนที่ อินทรคุณผละออกจากบ้านด้วยความไม่พอใจ เขาขับรถจักรยานของคนมาคลั่งมาจนเกือบจะถึงบ้านอยู่แล้ว แต่เกิดอุบัติเหตุรถเสียหลักพลิกคว่ำ สุวรรณี หักเพตุการณ์ไว้คนเดียว แล้วหันไปกล่าวถึงตัวละครอื่นแทน ทำให้ผู้อ่านเกิดความกระวนกระวายใจใกรู้ว่า อินทรจะเป็นอันตรายหรือเสียชีวิตหรือไม่

ในเรื่อง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์² ตอนที่สร้อยดาวไปหาพี่ที่บ้านพัก แต่พี่ไม่อยู่ สร้อยดาวจึงถือวิสาสะบนท้องของพี่และโคกบรูปของพี่วาทะจดหมายของผู้หญิงอื่นที่เขียนถึงพี่ สร้อยดาวเกิดความลังเลใจถึงรูปของพี่วาทะ จะเหตุการณ์ตอนนี้ไว้เพียงแค่นี้ แล้วหันไปกล่าวถึงพี่ซึ่งกำลังท้องเหี่ยวอยู่กับเพื่อน ๆ

การละเหตุการณ์ไว้โดยที่ผู้แต่งยังไม่คลี่คลายหรือแก้ปัญหาให้กระจ่าง ทำให้ผู้อ่านเกิดความใกรู้เหตุการณ์ต่อไปอีก กลวิธีเช่นนี้จะดึงดูดผู้อ่านให้สนใจที่จะอ่านต่อไป

2.5.2 การเล่าเรื่องแบบเป็นลางโหม้การคาดคะเน ซึ่งทำให้ผู้อ่านคาดคะเนได้ว่าคงจะมีเหตุการณ์อะไรสักอย่างเกิดขึ้นต่อไป เป็นการดึงดูดความสนใจใกรู้ให้อยากติดตามเรื่องต่อไป สุวรรณี สุคนธา วัชวลวีเช่นนี้บ่อยครั้ง โดยแสดงออกทางคำพูด การกระทำของตัวละครหรือจากการเล่าเรื่องของผู้แต่งเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"บางทีบ่อย ๆ ถ้ามีวิชาไม่สำคัญนัก จะลาครูไปหาหมอ แล้วกลับบ้าน"

จามรบอกกับคำกวน แดกาจามรบรูวามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นแก้หลอน
ในวันนั้น หลอนก็ยืนกีดจะเฝ้าอยู่ตามถนน หรือนั่งอยู่ที่โรงเรียนจนได้เวลา
เลิกเรียนมากกว่า³

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เกาอี้ขาวในห้องแดง เล่ม 2 โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) หน้า 312

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 27

³สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง จามร เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 228 - 229

"ผมไม่มีวันรักใคร่อีกแล้ว นอกจากคุณหญิงคนเดียว"
คำสัญญาของผัวทำให้หญิงปลื้มเป็นยิ่งนัก หารู้ตัวไม่ว่า คำสัญญานี้จะทำ
ให้หญิงลำบากใจในภายหลัง¹

"ดูซิ... ฉันจะมีลูกอีกไหม"
หมอมองดูแม่อยู่ครู่หนึ่ง และขมื่อไปคูประกอบ
"คุณมีลูกสามคน"
"อะ ฉันมีอยู่แล้วสิ"
"สามคน" หมออุยขึ้นยัน
"เอะ" แม่มองมายังพวกเรา "อีกคนหายไปได้อย่างไรล่ะ เออ... แปลกนี้
หมออุยไม่แมนแล้วละจะ"
"ลายมือคุณบอกว่ายังงั้น"²

... ชาคสาวศรีคนเดียวคงไม่กระไรนักหรอก หลอนคิดต่อไปอีก บางที
เขาอาจจะไม่ได้สังเกตด้วยซ้ำว่าหลอนไม่ได้ไป หลอนไม่รู้ว่หลอนเองมีความ
หมายสำหรับบริษัทและเขาเพียงไร³

เขาตายแล้ว... ฉันทุ่มทอดตัวลงบนเตียงทั้งเลื้อย ในเวลานี้ฉันรู้สึกว่
มีความทุกข์ทรมานหัวใจจนไม่อาจจะทนได้ แต่ต่อมาภายหลังนั้นต้องเผชิญความทุกข์
มากกว่านี้ มาในรูปแบบ ๆ จนกระทั่งหัวใจของฉันทนสาชินกับความทุกข์เข้าทุกที⁴

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คนเร่ร่อนเมือง เล่ม 1 โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)
หน้า 323

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง พระจันทร์สีน้ำเงิน เล่ม 1 โดย สุวรรณี สุคนธา
(นามแฝง) หน้า 176

³ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง แม่ศรีบางกอก โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)
หน้า 221

⁴ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เคียนคัมที่สบทา เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 122

...แม้ว่า เกตจะโต จนเรียกได้ว่าขาลากคินแล้วก็ตาม เกตไม่เคยเดินมาที่ กองไฟเอง อาจจะไปรับแล้วพาเกตมานั่ง ก่อนจะลงจากบ้าน แม่บังคับให้เกตสวม หมวกใบหนาเตอะ เกตใส่หมวกใบนี้จนอายุแปดหรือเก้าขวบ

ญาติและพ่อกับแม่ถนอมเกตราวกับไข่ในหิน เหมือนกับจะรู้ว่าชีวิตของเกตต่อไป ข้างหน้าจะไม่มีใครทะนุถนอมเกตเลย¹

ผลจากการวิเคราะห์นวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ปรากฏว่า สุวรรณี สุคนธา ใช้วิธีการเล่าแบบเป็นฉากให้มีการคาดคะเนมากกว่าวิธีการสร้างความใคร่รู้โดยการละเหตุการณ์ คั่นเต้นไว้ให้ผู้อ่านเกิดความกระวนกระวายใคร่รู้เรื่องต่อไป และสรุปได้ว่า สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์มากที่สุด รองลงมาคือกลวิธีการดำเนินเรื่องแบบย้อนต้น และใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องโดยการสร้างความใคร่รู้สอดแทรกไปกับวิธีการดำเนินเรื่องแบบต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วด้วย

3. กลวิธีการสร้างฉาก

ฉาก หมายถึง สถานที่ และเวลาที่เรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น² จัดเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการแต่งนวนิยาย เพราะโดยทั่วไปผู้เขียนนวนิยายมักพยายามจะทำเรื่องให้ตนแต่งขึ้นให้ดูคล้ายเป็นเรื่องจริงให้มากที่สุด และการใช้เวลาและสถานที่ที่จริงเป็นอุบายอย่างหนึ่งที่ทำให้เรื่องสมมุติขึ้นดูคล้ายเป็นเรื่องจริง³

3.1 การสร้างฉาก โดยทั่วไปผู้แต่งสามารถสร้างฉากได้หลายวิธี เช่น

1. ค่ายการใช้คำบรรยายของผู้แต่ง
2. ค่ายการใช้ภาษาถิ่นของตัวละคร

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เรื่องของเกต เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

หน้า 33

² กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 110

³ วิภา กงกะนันทน์ วรรณคดีศึกษา หน้า 69

3. ค่ายการกล่าวถึงประเพณีของท้องถิ่นให้ทราบว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นในสมัยใด และที่ไหน

4. ค่ายการใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์¹

ผลจากการศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างฉากในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ปรากฏว่า สุวรรณี สุคนธา นิยมสร้างฉากด้วยการบรรยาย และใช้ภาษาถิ่นของตัวละครบ้างเล็กน้อย ส่วนการสร้างฉากด้วยวิธีอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้นไม่ปรากฏ

3.1.1 การสร้างฉากด้วยการใช้คำบรรยายของผู้แต่ง สุวรรณี สุคนธา นิยมสร้างฉากด้วยวิธีบรรยายซึ่งผู้แต่งมักจะบรรยายเอง ฉากในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ส่วนมากเป็นฉากที่เป็นสถานที่ที่มีอยู่จริง การบรรยายฉากของเธอดัดเจน มีชีวิตชีวาและถูกต้องกับสภาพความเป็นจริง นวนิยายหลายเรื่องของเธอได้บรรยายฉากไว้อย่างละเอียดคือ บอกสถานที่ และเวลาอย่างชัดเจนด้วยภาษาที่ประณีตละเอียด ทั้งนี้เพื่อความสมจริงและเพื่อสร้างบรรยากาศดังตัวอย่างในเรื่อง "เรื่องของเถิด" สุวรรณี บรรยายฉากในยามก่อนรุ่งของคืนวันหนึ่งในเดือนกุมภาพันธ์ไว้ว่า

เกสรเหลืองทองของสารภีคันใหญ่โปรยเป็นสายในละอองหมอกของเดือนกุมภาพันธ์ กลิ่นหอมหวานไปไกลจนถึงท้องออกห่างจากตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ส่องแสง ท้องฟ้าหาควดยแสงเดือนซีด ๆ โกลนรับกันเป็นทอจจากหมู่บ้านที่ไกลออกไป เสียงนั้นได้ยินแล้ว ๆ แล้ว กระชั้นที่เข้าจนพอเจ้าพันธุ์ผสมทองโกลนคอกทำหน้าที่บอกเวลา

ลูกเจ้าพากันไต่คอนไปมาไม่ยั้งเมื่อได้ยินเสียงพอเจ้า บ้างก็ส่งเสียงกลอกแกกกระพือปีก นางตัวเมียเมื่อก่อนจะ เมื่อก่อนลูกด้วยเสียงอ่อนเครืออยู่ในคอ

อากาศหนาวดูจะทำให้เดือนเย็นเยียบ แสงอ่อนกราลลงบนหลังลาสังกะสี แลดูเป็นมัน สูงเลยจากบ้านเป็นคันไม้ใหญ่หลายชนิด ต้นมะตูมใบสีเขียวอ่อนงดงามเสมอทั้งปี ถัดไปเป็นมะม่วงพืชมะคันใหญ่เคยพบการเวกไปเป็นเป็นบริเวณของสารภีสองต้น อายุรวมสองร้อยปี มันยืนอยู่มานานจนเป็นไม้ใหญ่ที่สุดในละแวกนั้น

¹ทองสุข เกตุโรจน์ การเขียนแบบสร้างสรรค์ หน้า 55

เกษรเหลืองทองไปบรรยาย ยังแค่เกษรรองดอกที่บานวันนี้เท่านั้น ที่ยังคงอยู่กับกลีบดอกแข็งสีขาวใสเกาะติดกันเป็นพุ่มพวงบนกิ่งสีน้ำตาลตกราวกับผิวแก้วคนชรา

แสงเดือนอ่อนเย็นกราดไปทั่วบริเวณ ทุกหนแห่งเป็นสีเทากับสีขาว แสงเดือนช่วยย้อมสีใบไม้ ดอกไม้ หญ้า พื้นดินและทุกสิ่งทุกอย่างสลัวเทา ราวกับทั้งโลกเต็มไปด้วยความมืดมิดเศร้า พอมีแสงตะวันโลกจึงจะมีสีเขียวเต็มไปด้วยสีสดชื่นโล่งราตรีอันแสนเศร้าให้สิ้นไป¹

นอกจากการบรรยายฉากอย่างละเอียดด้วยภาษาที่มีท่วงทำนองแต่งเฉพาะตนของ สุวรรณี สุคนธา แล้ว บางครั้ง สุวรรณี สุคนธา จะใช้วิธีการบรรยายฉากอย่างสั้น ๆ ด้วยภาษาที่กระชับรัดกุมแทรกไปกับการดำเนินเรื่อง วิธีนี้จะใช้เมื่อเธอไม่ต้องการเน้นฉาก ไม่ต้องการบรรยายฉากจากฉาก แต่ต้องการเน้นเหตุการณ์หรือบทบาทของตัวละครมากกว่า จึงได้บรรยายฉากในลักษณะที่พอให้ผู้ผู้อ่านเห็นภาพคร่าว ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในห้องทำงานหรือวันหนึ่งห้องเรียนของนัทยามนี้ปลอดผู้คนด้วยว่าเป็นเวลาตึกโซ โคะเขียนแบบเป็นแถวเรียงกันอย่างไม่ได้ระเบียบอะไรนัก เป็นธรรมดาเสียอีกที่มันเป็นเช่นนี้ ถ้าหากว่ามันได้ระเบียบคงจะเป็นเรื่องแปลกสำหรับที่นี่

นั่นกำลังกัม ๆ เงย ๆ ลูบมนโคะ เขาใช้เวลาที่ควรจะทำงานไปทำอื่น... เจนว่าความหึงสร้อยดาวและควยูกุล ตามเดาใจพิชาหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานชิ้นสุดท้ายในปี เพราะฉะนั้นนี่ต้องใช้เวลาพักผ่อนเพื่อทำงาน ไม่เช่นนั้นเขาก็จะต้องใช้เวลาอีกปีหนึ่งแทนที่จะเป็นอีกเดือนหนึ่งข้างหน้า²

ถ้ามีใครผ่านไปทางปลายสวนกุหลาบ จะเห็นบ้านเล็ก ๆ หลังหนึ่ง ซึ่งตกแต่งอย่างดูฉูด ฉูดฉาด ๆ จะว่าเหมือนศาลเจ้าก็ได้ และผู้ที่นั่งอยู่ตรงหน้าบ้านเป็นประจำทุกวันก็มีใคร่ใคร่อื่นนอกจากพริ้ง บางวันพริ้งนั่งชาวหมขาว สวมประคำยาว

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เรื่องของเกด เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 3 - 4

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 178 - 179

ลือคำ ใบหน้านั้นไม่คงพุดถึง พริ้งมีคัมภีร์จนขาวอกเหมือนหน้ากาก

ใคร ๆ ในแคว้นนั้น ขึ้นหรีบกัณเฑียรทุกครอบครัวในฐานะบุตรพระเจ้าเข้าพิธี
ติดต่อกันจนตายไปแล้วกับมนุษย์ที่ยังเดินคืบหรืออะไร ๆ ทำนองนั้น¹

บ้านที่ทองดีอยู่เป็นบ้านสองชั้น ชั้นล่างแปะอยู่กับน้ำซึ่งอุดมไปด้วยน้ำเน่า
และขยะเหม็นซึ่งไม่มีทางระบายน้ำออก คนที่เวียนเค็มมีอยู่สามคนในบริเวณบ้านก็
พากันล้มตายเพราะทนความสกปรกไม่ได้ เจ้าของบ้านอยู่ชั้นล่างซึ่งมีห้องสามห้อง
แบ่งเป็นครัว อีกห้องหนึ่งเป็นห้องนอนและห้องนั่งเล่นกินข้าว รับแขกพร้อมไปใน
ตัวเสร็จ²

๓ ตลาดของลำเภอนี้เป็นห้องแถวโกโรโกโส หันหน้าเข้าหากันคานหลังติดแม่น้ำ
อีกด้านหนึ่งเป็นชุมชุกเรือและแอ่งน้ำสกปรกที่ไม่มีทางระบาย ห้องแถวที่ติดแม่น้ำ
นั้นเองเป็นที่ทิ้งขยะ และเศษของต่าง ๆ รวมทั้งส้วมซึม ก็ฝังหลุมไปใกล้แม่น้ำอีก
ด้วย³

๔ จากตัวอย่างที่ยกมา เห็นได้ว่า สุวรรณี สุกนชา นิยมสร้างฉากโดยวิธีการบรรยาย
ฉากอย่างละเอียดและบรรยายฉากอย่างสั้น ๆ แยกผู้อ่านแล้วเกิดมโนภาพชัดเจน และฉาก
ของเธอเป็นส่วนช่วยปรุงแต่งบรรยากาศของเรื่องให้มีชีวิตชีวาเป็นจริงเป็นจังขึ้น

¹ สุวรรณี สุกนชา เที่ยง คนเร่ร่อน เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 569

² สุวรรณี สุกนชา เที่ยง ทองประกายแสง เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 531 - 532

³ สุวรรณี สุกนชา เที่ยง เขาสือกานท์ โดย สุวรรณี สุกนชา (นามแฝง)
หน้า 112

3.1.2 การสร้างฉากด้วยการใช้ภาษาถิ่นของตัวละคร บางครั้ง สุวรรณี สุคนธา จะไม่บรรยายฉากโดยตรงว่าเป็นสถานที่ใด แต่จะใช้ภาษาของตัวละคร เป็นเครื่องชี้แนะ ดังเช่นในนวนิยายเรื่อง "เดือนดับที่สมทวา" ภาษาพูดของตัวละครนั้นได้ ผู้อ่านรู้ว่า ตัวละครเป็นชนชั้นใด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในสถานที่ใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"วันเป็นคนงาม งานมาก วันมีชื่อเสียงแล้วจะร่ำรวย มีเงิน มีคำ ไม่ต้องก้ม
หน้าก้มตาปลูกหอมให้คนอื่นยักไป"

ทางบ้านเราเรียกกระเชี่ยนว่าหอม

"เอาต้องยะอะหยังต้อง

นั้นตามด้วยภาษาที่เกยพูดมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย สำเนียงเช่นนี้เองที่คนเมืองใต้
คิดใจนึกว่า ทวงทำนองออกหวานไพเราะราวกับดนตรี

"บต้องยะอะหยัง เขาจะจัดการเอง"¹

และในเรื่อง "อีตักเพ็ค"

"บ้านคุณไหนนะ" เวียนชวนคุย

"..." หลอนบอกชื่ออำเภอ ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดใกล้เคียง "กำเคียวก็เมื่อ"²

หรือในเรื่อง "เรื่องของเกด"

"แมงวงหรือยัง" พอลถามย่า "กางมุ้งไหมก็ได้"

"ตามันแจ่งเสียแล้ว มุ้งก็มี ไม่คงวางขาหรง"

"จวนแจ่งแล้วย่า" เกดว่า "เกดก็ไม่วางเหมือนกัน"

คำว่าแจ่งใช้แทนคำว่าสว่างแล้ว ตามแจ่งก็คือทาสว่าง จวนแจ่งก็หมายถึงจวนรุ่ง
นั้นเอง³

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เดือนดับที่สมทวา เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 4 - 5

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง อีตักเพ็ค เล่ม 1 โดยสุวรรณี (นามแฝง) หน้า 42

การไว้วางนาถีนของตัวละคร เป็นทางหนึ่งที่จะแสดงฉากของนวนิยายแก้วขึ้น สุวรรณี สุกนทา ใช้น้อยมาก สุวรรณี สุกนทา นิยมใช้ฉากที่มีอยู่จริงหรือสร้างฉากให้เหมือนจริงโดยการบรรยายด้วยภาษาที่ประณีต ให้รายละเอียดที่ถูกต้องชัดเจน แสดงให้เห็นว่าเธอมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ เป็นอย่างคึกมากกว่าวิธีอื่น ๆ

3.2 จุดมุ่งหมายในการสร้างฉาก เนื่องจากการสร้างฉากของ สุวรรณี สุกนทา มีกระจัดกระจายตลอดเรื่องตามความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง ซึ่งนอกจากจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ เวลา ที่เหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว ยังช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ในด้านอื่นด้วย ดังนั้นจึงอาจพิจารณาจุดมุ่งหมายในการสร้างฉากของ สุวรรณี สุกนทา ได้ดังนี้ ✕

3.2.1 การสร้างฉากแสดงลักษณะภูมิประเทศ สภาพบ้านเมือง และสภาพความเป็นอยู่ของผู้นั้นในเวลานั้น ด้วยเหตุที่ สุวรรณี สุกนทา นิยมใช้ฉากที่มีอยู่จริง ทำให้เรื่องราวที่เขียนมีความสมจริงยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้ผู้อ่านได้รับรู้เกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ สภาพของบ้านเมือง และสภาพความเป็นอยู่ของผู้นั้นในสมัยนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในเรื่อง “ความรักครั้งสุดท้าย” สุวรรณี เสนอฉากบนภูกระดึงและบรรยายให้เห็นลักษณะอากาศและธรรมชาติบนภูไว้อย่างละเอียดชัดเจน เช่น

ดอกหยาดน้ำค้างจุจาวแพรวพราวขึ้นอยู่หว่างกอหญ้า ก้านสีเขียวอ่อนบางเบา ระเริงระเริง คอลงชนิดนี้ขึ้นเป็นแนวสายจนไม่รู้จะเปรียบอย่างไร จึงจะสมกับความงามที่ปรากฏอยู่ตรงหน้า และดูเย็น ๆ ก็คล้ายกับทางข้างเฝือกในคืนที่ไม่มีพระจันทร์ ดอกหยาดน้ำค้างนี้จะบานอยู่บนภูในฤดูหนาวเท่านั้น ในฤดูร้อนก็มีดอกอื่นทดแทนกันให้ ภูกระดึงมีเสน่ห์อยู่ทุกฤดูกาล

อากาศหนาวเย็นไปด้วยหมอก ทำให้บรรยากาศแลดูนุ่มไปหมดทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นที่สวนสาล้าง หุงหญ้าหรือแม้แต่ในพุ่มกุหลาบป่าที่ปราศจากดอก น้ำค้างและหมอก และอยู่ทั่วหุบผญา... หัวไปกระตังกสับดอกไม้ป่าดอกนิก ๆ ที่สวเขยงามมหัศจรรย์

ทางเดินเป็นทรายสีขาวเหมือนทรายจากทะเล มีความนุ่มความเย็นนั้นเดียวกัน
ทั้งที่บนภูนี้สูงจากระดับน้ำทะเลมากจนเกิดไม่ออกว่าทรายเป็นมาได้อย่างไร แต่เมื่อมัน
ไคอยู่ ณ ที่นี้แล้วก็เป็นการดี เพราะทำให้บนภูสวยยิ่งขึ้น

ลมพัดเย็นเฉียบ ทำให้หนาวไปตลอดทั้งหัวใจ¹

ในเรื่อง "สายมัลลิกเสนาหยา" สุวรรณี สร้างฉากริมคลองประปาบางซ่อน ซึ่งเป็น
สถานที่ ๆ มีอยู่จริง และบรรยายให้เห็นสภาพภูมิประเทศ และความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้น
ไว้ดังนี้

ระยะนั้นเป็นฤดูแล้ง คนขุนช้างบ้านออกคอกห้อยระย้าเหวี่ยงอร่ามเหมือน
พวงทอง คั้นนั้นเรานอนกันกลางแจ้ง บนเสื่อที่ปูด้วยใบไม้สดที่พ่อค้ามาได้ ทางมุ้ง
เข้ากับหลักที่คอกลงบนดิน มองทะลุมุ้งไปเห็นดาวพราวพราว ลมพัดเย็น สุกสบาย
เสียจนอยากจะอยู่นอกบ้านอย่างนี้ตลอดไป

รุ่งขึ้นพ่อตกลงไปซื้อไม้ พอไปแต่เช้ามืด เดินออกตรงทางรถไฟไปทะเลสาบ
บางซ่อน แลอยู่ทางนี้ลงมือก่อเตาหุงข้าวด้วยอิฐ ใช้น้ำจากในคอกที่แฉะซื้อตอนย้าย
บ้าน แฉะก้นน้ำจากคลองประปาที่ใสสะอาดแทบไม่ต้องแกว่งสารส้มก็ใช้ได้ แม่กำชับ
ให้จួយคูละนึ่ง ลงมือหุงกับข้าวจากอาหารที่เตรียมมา

เรากินกับบนหญาเรือนนุ่ม เขียวริมคลอง จ้อยสบายใจจนอยากร้องตะโกนแข่ง
กับเสียงอมตุง ที่นี้ไม่มีน้ำเหม็น ๆ ไม่มียุงบินเป็นกลุ่ม ยุงที่กลยบินตามลวดตลอดเวลา
ในกลางคืน เหมือนอยู่ในป่าไม้ไผ่อยู่ท่ามกลางความจอแจของเมืองหลวงที่ใครไม่รู้
บอกว่า เป็นเวนิสตะวันออก ที่นี้ไม่มีอะไรเหมือนเฮาฉีดยีนเก่า ไม่มีแม้แต่เพื่อนบ้าน
บ้านใกล้ที่สุดที่มองเห็นอยู่ระหว่างหมู่ไม้ที่เห็นไกลลิบในท้องนาที่บ้านเจ๊กสาวเผ็ก
ปากข้างโน้น²

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 431 - 432

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สายมัลลิกเสนาหยา โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 9 - 10

ในเรื่อง "เคื่อนคัมที่สบทา" สุวรรณี ใช้ฉากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และบรรยายให้เห็นสภาพบ้านเมืองและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนไว้ว่า

เขารุ่งขึ้นเราไปถึงประจวบตั้งแต่เช้า เพราะประจวบกับหัวหินไม่ไกลกันนัก เราออกเดินทางกันตั้งแต่เช้ามืด ประจวบคีรีขันธ์เป็นเมืองเล็กนิดเดียวพอ ๆ กับลำพูนซึ่งอยู่ใกล้กับบ้านสบทาของฉัน ร้านค้าและตลาด ถนนล้วนแคบเล็ก ไม่ใช่เมืองทางอากาศสองฝั่งหัวหิน ซึ่งเกิดได้จากผู้คนที่ไม่มีภาระกังวลโลภเจียวอยู่ที่หัวหิน มีแต่ชาวบ้านทำมาหากินอย่างธรรมดา¹

ในเรื่อง "กิ่งฟ้า" สุวรรณี กล่าวถึงเกาะคาปรี ซึ่งเป็นต่างประเทศ เพื่อได้บรรยายสภาพของท่าเรือเกาะคาปรีและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในแถบนั้นไว้อย่างชัดเจนว่า

เรือโดยสารที่บรรทุกคนมาจากฝั่งซอเรนโตจอดเทียบท่าเรือของเกาะคาปรี ผู้โดยสารสัญชาติต่าง ๆ พวกกันแย่งกันลงจากเรือราวกับว่าถ้าได้เหยียบแผ่นดินเกาะคาปรีเข้าถิ่นไปละก้อ จะขาดทุนอย่างไรอย่างนั้น

บ้างก็มาจากเมืองนิลานเหนือโน้น เพื่อจะมาค้าสินค้าเงินอันเลื่องชื่อ ในฤดูร้อนชาวเกาะหาเงินได้จากนักทัศนาจรมากมาย เพราะไม่ว่าเจ้าพะชาวอิตาเลียนเท่านั้นที่มาที่นี่ หากแต่ว่ามีนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลก ของที่ระลึกล้วนแต่ขายดีและแพงอย่างจดไม่ลง แต่กระนั้นยังมีคนซื้อทั้งที่ของเหล่านั้นแสนจะธรรมดาซื้อที่เมืองไหนก็ได้เช่นกัน เว้น หมวกฟางปีกใหญ่ สร้อยร้อยคำยหอย โปสการ์ดของเกาะคาปรีเท่านั้นที่จะหาซื้อจากที่อื่น... ที่เมืองอื่นไม่ได้ ภูมิประเทศของตำบลโคกขายกัน ๓ ตำบลนั้น

¹สุวรรณี สุนทรพิสัย เคื่อนคัมที่สบทา เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

ชาวเกาะร้องตะโกนให้ขึ้นเรือของคนด้วยเสียงอันดังเอ็ดอึง กิ่งฟ้าซึ่งกำลัง
เรียนภาษาอังกฤษเรียนอยู่อย่างขะมักเขม้นก็ยังไม่รู้ว่าเขาร้องอะไรบ้าง แต่ก็ให้
เดาเอาได้ว่า คงเป็นเรือเล็กที่รับคนไปยังบลูกรอคโคหรืออ่าวสีฟ้า¹

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ ผู้อ่านสามารถสร้างมโนภาพได้ชัดเจนตามเจตนารมณ์ของ
ผู้แต่ง เพราะ สุวรรณี สุคนธา ใช้ฉากที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน เช่น ภูกระดึง ริมคลองประปา
แถวบางซื่อ หรือใช้ฉากต่างประเทศ เช่น เกาะคาปรี เป็นต้น

3.2.2 การสร้างฉากให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอารมณ์ของ

ตัวละคร สุวรรณี สุคนธา มีความสามารถในการสร้างฉากได้เหมาะสมสอดคล้องกับ
บรรยากาศในเรื่องและอารมณ์ของตัวละครได้เป็นอย่างดี ซึ่งเรื่องนี้ ภูทิตมาศ²
กล่าวว่า การประเมินค่าในเรื่องฉากต้องคำนึงถึงความถูกต้องระหว่างเหตุการณ์และฉาก
อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของผู้แต่ง ผู้วิจารณ์ควรสนใจวิเคราะห์ฉากของเรื่อง
ในด้านการถูกต้องชัดเจน และในด้านกลวิธีของการใช้ฉากในการดำเนินเรื่องประกอบกัน

ตัวอย่างฉากที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอารมณ์ของตัวละคร เช่น

ในเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" สุวรรณีสร้างฉากทะเลในยามดึก ซึ่งมีบรรยากาศ
ที่เงียบเหงาวาวาวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับความรู้สึกของตัวละคร ซึ่งรู้สึกอ้างว้างเดียวดาย
และดำเนินเรื่องให้ตัวละครตัดสินใจจบชีวิตในบรรยากาศและฉากที่แสนเหงา

พลอนออกเดินช้า ๆ เหยียบย่ำพื้นทรายซึ่งแห้งสนิท ทะเลส่งเสียงกร่ำกรวย
เหมือนความทุกข์โศกในหัวใจ ทะเลก็เฝ้าเช่นเดียวกับที่พลอนเฝ้าร้านตัวเอง รสนึก

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง กิ่งฟ้า เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า

²ภูทิตมาศ วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 111

น้ำลดลงไปไกล อีกไม่นานเท่าไรมันก็จะขึ้นมาท่วมหาดที่หลอนเคินอยู่นี้
ทรายแน่นแข็ง อยู่ใต้เท้า พระจันทร์ลอยโดดเด่น เป็นคาราแห่งท้องฟ้าที่ปราศ
จากดาว ดาวทรายราวทอดยาวไปไกลจนมองไม่เห็นว่ามันสิ้นสุด ณ ที่ใด...
น้ำทะเลเย็นเยือกท่วมขึ้นมากกระทบขอเท้า หลอนเริ่มวิ่งจูงและสยายอย่างบอก
ไม่ถูก ขณะที่ทอดตัวลงนอนบนพื้นทราย ความตายไม่ได้มาใกล้เลยสักวินาที
พระจันทร์ลดลงมาสู่หลอน พลางยิ้มให้หลอนอย่างอ่อนหวาน ทะเลก็ซบมกล่อม
ให้หลอนเข้าสู่นิรา และอีกสักครู่ น้ำทะเลก็เซียวมรคตก็จะโอบอุ้มให้หลอนอยู่ใน
อ้อมแขน

สีหน้าของหลอนยังยิ้มทั้ง ๆ ที่หลับ ความสุขเป็นของหลอน ชั่วฉินจิวันตร
หลังจากที่ได้ไขว่คว้าหาเป็นเวลานาน ชีวิตของหลอนทั้งที่เคยดีมาในโลกก็
ว่าได้

ในเรื่อง "เดือนคัมภ์สพทา" สุวรรณี บรรยายถึงฉากพายุลูกกลางทะเล ทำให้
วางตะวันและขารทองเกิดความกลัวและเป็นห่วงสุริยัน เวียงคำและนายชิตที่ได้ออกไปเล่นเรือ
กลางทะเล ฉากนี้มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินเรื่องในช่วงต่อมา เพราะผู้ที่ออกไปเล่นเรือ
ทั้ง 3 คน ไม่มีโอกาสกลับมาอีกเลย

อากาศเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ลมก็แรงขึ้นพัดเอาคลื่นลูกแล้วลูกเล่า
ทยอยขึ้นมาซัดหาด เสียงสนดูลมหวีดหวิวราวกับคนร้องคร่ำครวญ... ขณะนั้น
พายุลูกแรกหันมา บ้านที่เราอยู่สันตะเหือนราวกับถูกจับโยก ฝนเริ่มซัดกราว ๆ
แกพักเดียวก็หายไปกับลม เดียวก็กราวใหม่

อากาศมีลมพัดอย่างรวดเร็วทั้งที่ยังไม่ค่ำ... ต้นไม้ใหญ่หลังบ้านหักกลางคัน
กิ่งฉีกขาดกระจุยกระจายราวกับมีมือมาจับฉีกออกจากกัน พายุแปรี้ยงหิตกันจน
แหว่งหูสะเทือน

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

สายไฟลงจะขาด เรานั่งกุมมือกันอยู่ในความมืด พายุพัดกระหน่ำโหมเป็น
ห้วง ๆ ทุกครั้งที่บ้านถูกพายุ ฉันคิดว่ามันจะปลิวไปเสียทุกครั้ง แต่ถึงฉันจะกลัว
อย่างไรก็คงจะยังดีกว่าคนที่อยู่ในเรือ ท่ามกลางลมพายุที่ปั่นป่วนอย่างนี้

นอกจากจะสร้างฉากให้สอดคล้องกับเรื่องและสัมพันธ์กับตัวละครแล้ว บางครั้งฉาก
ยังช่วยให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครได้ดียิ่งขึ้นด้วย เช่น ในเรื่อง "คืนนี้ไม่มีพระจันทร์" ผู้อ่าน
จะรู้จักบุคลิกของ พินา นัท และสร้อยดาวได้ดีขึ้นจากฉากต่อไปนี้

เรือแจวเล็กเลาะไปตามคลื่นอย่างเงี้ยวเงี้ยว ลึกไม่นานนักเรือลากสกีก็
แล่นฉวัดเฉวียนไป ท่าแม่น้ำที่เงี้ยวสงบให้รู้สึกกองไปด้วยเสียงเครื่องยนตร์
หลังเรือสกี สาวน้อยลำนางลอยบนผิวน้ำ เป็นสัญลักษณ์ของอารยธรรมใหม่ที่แพร่
เข้ามาอย่างรวดเร็ว และเข้าไปอยู่ในหัวใจของหนุ่มสาวสมัยใหม่ทุกคน

พินาและตามหลอนห่างไกลกับสิ่งเหล่านี้มากนัก พินาจะนั่งอยู่เสมอ ถ้าหาก
เห็นผู้หญิงสมัยใหม่โลดโผนต่าง ๆ เช่นว่าแข่งรถยนต์ หรือแม้แต่เล่นสกีน้ำ
นี่ก็เถอะ

เรือสกีลากจนเลยหัวคู้้ง ลึกครู่ก็วกกลับมาทางเดิม ทำให้แม่น้ำดั่งสนั่นไป
อีกครั้งหนึ่ง กว่าจะเงี้ยวเสียงไปทางโน้น

นัทไม่ไฉนเองเลย แต่เขาก็ตกคิดถึงสร้อยดาว หลอนเคยเล่นสกีและเคียว
เชิญจะให้เขานิยมชมชื่นตามหลอนไปด้วย ครั้นเขาปฏิเสธสร้อยดาวก็คำเห็นว่า
เขาคว่ากร²

หรือในเรื่อง "เรื่องของเกด" ผู้อ่านจะรู้จักเกดและภูมิหลังของเธอได้จากฉาก
ต่อไปนี้

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เดือนดับที่สมทวา เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 414 - 417

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 142 - 143

หลอนมาอยู่บนสถานที่ตั้งแต่เช้า ตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ขึ้น แม่เห็นเกิด
 ริมออกจากบ้านแต่ก็ไม่ได้พักทางอะไร ไม่พักทางเรื่องน้ำค้าง เรื่องหัวคิงแต่ถนัด
 นางที่แม่คงรู้แล้วกระมังว่า สิ่งที่ทำความทุกข์ให้แก่หัวใจของลูกสาวมันสำคัญ
 ยิ่งกว่าเรื่องเล็ก ๆ เหล่านั้น

รอสักกรุ๊ปประตูโบสถ์ก็จะเปิด เกดจะเข้าไปไหว้พระเหมือนเรนที่เคยกับ
 บ้านทุกครั้ง เกดจะสบายใจเมื่ออยู่ต่อหน้าพระที่ตนคุ้นชินมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย หลอน
 มักจะมาบรรยายความในใจให้พระฟังในใจ หลอนจะนึกถึงความทุกข์ นึกขอความ
 ผัน ขอให้คนสวย ขอให้รวยเป็นเศรษฐี เกดขออะไร ๆ มากมายเต็มที จนบาง
 ครั้งก็เกรงใจ ถึงกับลบความฝันของตนเสียบ้าง เพราะเกรงว่าพระพุทธรูปท่าน
 จะจำไม่ได้ว่าเกดขออะไรบ้าง...

คนที่พัฒนาโดยตรงประตูโบสถ์เพลงหวานของเกรียวกราวเป็นเชิงต้อนรับ
 เกดเคยเห็นคนที่พัฒนาคนนี้ตั้งแต่ยังเด็ก เกดไปไหน ๆ กลับมา ก็ยังเห็นแ
 นึ่งที่พัฒนาอยู่อย่างนี้ แดงไปมีความหะเยอหะยานและความหวังใจ ๆ แต่ก็
 รื่นเรင့်ดี ได้ลาทอมแทนเล็กน้อยจากคนที่มาไหว้พระเป็นเครื่องบังอืด

เกดหยุดได้เงิน แดงจับเงินเดินพันหลอนเป็นเชิงหักทลาย หลอนเดินเข้าไปใน
 โบสถ์ พุทธูปเขียน และนึกไปกว่าเดิมเมื่อหลอนกลับลงกราม หลอนก็อธิษฐานขอ
 เพียงสิ่งเดียว ใจขอมากมายดังเมื่อหลอนเป็นเด็ก

แต่หากขอสิ่งที่จะเป็นไปไม่ได้

หลอนขอให้หลอนมีความสุข¹

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่า สุวรรณี สุกนชา มีความสามารถในการ
 การสร้างฉากได้สมจริงด้วยภาษาที่เรียบง่ายและเหมาะสม นากต่าง ๆ ในนวนิยายของเธอ
 มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและอารมณ์ของตัวละครได้เป็นอย่างดี

¹ สุวรรณี สุกนชา เขียน เรื่องของเกด เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างตัวละคร

การเขียนนวนิยาย ตัวละครและเนื้อเรื่องเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ เพราะตัวละครจะเป็นผู้แสดงบทบาทในเนื้อเรื่อง ผู้แต่งจะเป็นผู้สร้างตัวละคร โดยกำหนดชื่อ รูปร่าง หน้าตา เพศ วัย นิสัยใจคอ บุคลิกภาพและบทบาทพฤติกรรมของตัวละครนั้น ๆ โดยทั่วไป นักประพันธ์จะมีแนวการสร้างตัวละครอย่างน้อย 4 แนว คือ

1. สร้างให้สมจริง
2. สร้างตามอุดมคติ
3. สร้างแบบเห็นจริง
4. สร้างโดยใช้ตัวละครแบบฉบับ

จากการศึกษานวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา พบว่า สุวรรณี สุคนธา ใช้แนวการสร้างตัวละคร 2 ประการ คือ การสร้างให้สมจริง และการสร้างแบบเห็นจริง แต่ส่วนใหญ่แล้วนวนิยายเกือบทุกเรื่องของเขามีตัวละครประเภทสมจริง ดังจะแยกกล่าวต่อไปนี้

4.1 การสร้างตัวละครให้สมจริง คือ ตัวละครมีลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกาย อารมณ์และปัญญา เมื่อเวลาและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป นอกจากนั้น ตัวละครยังมีลักษณะ เป็นบุคคลที่มีชีวิตจิตใจ มีอารมณ์ และมีกิเลสในส่วนที่ต่างกันในแต่ละคน อันเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมของตัวละครนั้นด้วย ตัวอย่างตัวละครที่มีลักษณะสมจริงของ สุวรรณี สุคนธา เช่น ศรีออนในเรื่อง "อดีตที่เพศ" ทองคำในเรื่อง "ทองประกายแสด" วงตะวันในเรื่อง "เดือนดับที่สับสน" รส ในเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" หรือ เกด ในเรื่อง "เรื่องของเกด"

"ศรีออน" ในเรื่อง "อดีตที่เพศ" เป็นเด็กบ้านนอกถูกพ่อแม่ขายให้นายหน้าค้าหญิง เพราะฐานะทางบ้านยากจนมาก เธอถูกขายต่อให้เจ้าของบาร์และใช้ชีวิตวัยเด็กอยู่ในโรงคอกมาแถวฯ ซึ่งเป็นผู้ตึงหากินในโรงแห่งนี้ได้ชวนศรีออนหนีไปอยู่กรุงเทพฯ แถวต่ายยังคงยึดอาชีพเดิม แต่แถวต่ายรักศรีออนมาก ไม่อยากให้ศรีออนดำเนินชีวิตแบบตน จึงพยายาม

ส่งเสียให้ศรีอ้อนได้เล่าเรียน แก้วตาตั้งความหวังไว้ว่าศรีอ้อนจะได้ดีตั้งความตั้งใจของตน แต่ศรีอ้อนไม่ชอบเรียนหนังสือ ผลการเรียนไม่ดี แก้วตาจึงจ้างครูผู้ชายมาสอนพิเศษที่บ้าน ความใกล้ชิดระหว่างครูหนุ่มกับลูกศิษย์สาว ทำให้ศรีอ้อนหลงรักครูและยอมทอศตวให้ครูหนุ่มง่าย ๆ การที่ศรีอ้อนไม่รักนวลสงวนตัวเหมือนกุลสตรีทั่วไปก็เพราะ "ศรีอ้อนมีชีวิตอยู่ในท้องตั้งแต่เด็กจนกระทั่งโตเป็นสาว ฉะนั้นหล่อนจึงไม่เห็นแปลก ถ้าตนเองจะมีความสัมพันธ์กับชายหนุ่มกับเขาบ้าง"¹ ศรีอ้อน มีความคิดว่า

ผิดหรือในเมื่อศรีอ้อนก็มีสิทธิที่จะแสวงหาความสุขส่วนตัวเหมือนแก้วตา เหมือนใคร ๆ ที่เอาเงินซื้อความสุขนั้น

ศรีอ้อนเคยเห็นเคยพบมาตั้งแต่เล็ก ๆ จนไม่เห็นว่าเป็นแปลก

เรื่องเพศเป็นของธรรมดาสำหรับศรีอ้อน หล่อนคุ้นชินกับมันดี²

เมื่อศรีอ้อนถูกแก้วตาบังคับให้แต่งงานกับแสนวงศ์ เธอก็ยังลักลอบติดต่อกับครูหนุ่มผู้รักเก่าทั้ง ๆ ที่เธอก็มีลูกเมียแล้วเช่นกัน ศรีอ้อนจึงเป็นตัวละครที่มีบุคลิกผิดไปจากนางเอกตามแบบฉบับของนวนิยายรุ่นเก่า ซึ่งมักจะเป็นตัวละครตามอุดมคติ นางเอกจะต้องมีจิตใจงดงาม มีคุณธรรมสูง มีความยับยั้งชั่งใจและรักษานวลสงวนตัว การที่ สุวรรณี สุคนธา สร้างนิสัยและพฤติกรรมของศรีอ้อนให้เป็นเช่นนี้ ก็เพราะเธอคำนึงถึงความสมจริงนั่นเอง ศรีอ้อน มีชีวิตคลุกคลีอยู่ในท้องตั้งแต่เด็กจนโตเป็นสาว และถึงแม้แก้วตาจะรักและหวังดี ห่วงใยศรีอ้อนเหมือนลูก แต่แก้วตาก็ไม่รู้จักริเอบรมสั่งสอนคน ยามอารมณ์ดีแก้วตาจะสั่งสอน ตักเตือนศรีอ้อนให้เป็นคนดี แต่พฤติกรรมของหล่อนก็ขัดแย้งกับคำสั่งสอนตลอดเวลา และเมื่อเวลาโกรธ แก้วตาก็ไม่เคยระงับอารมณ์ คำพูดที่หล่อนใช้ เช่น "รื้อยากจะเป็นกะหรี่ ภูจะได้เอาไปขาย แก้วตา ร้อง "กูชิ ใครเคยเห็นมึงเอามาเลี้ยงดี ๆ ไม่ชอบ"³ หรือ

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง อิทธิพล เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นางแฝง) หน้า 173

² กุ หน้า 209

³ กุ หน้า 158

"อ๊ะ! เด็กไม่รักก็ไป... มึงร่านัก กว่าไปหาเงินบ้านโน้นดีกว่า"¹ ดังนั้น พฤติกรรมของศรีอ่อนจึงเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมอย่างแท้จริงตามหลักจิตวิทยาของมนุษย์

"ทองดี" ในเรื่อง "ทองประกายแสด" เป็นเด็กจากหมู่บ้านบ่อพลอยผู้ใช้ชีวิตท่ามกลางสิ่งแวดลอมที่หยาบกระด้าง ทองดีจึงถูกหล่อหลอมให้เป็นคนใจแข็ง ทะเยอทะยาน เห็นแก่ตัวและมีอุปนิสัยไม่ที่ี้อีกหลายอย่าง เช่น ใจดำ สกปรก และชอบโกหก เป็นต้น แต่เมื่อเวลาและสิ่งแวดลอมเปลี่ยนไป ลักษณะนิสัยของทองดีก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น เมื่อทองดีมีฐานะดีขึ้น หล่อนก็รู้จักรักษาความสะอาดของเสื้อผ้ามากกว่าเก่า และถึงแม้ว่าโดยปกติ ทองดีเป็นคนใจดำ แต่บางครั้งหล่อนก็ยังมีโน้มน้าอยู่ม้าง ไม่ได้เลวร้ายไปเสียทุกอย่าง ดังตัวอย่างเช่น

อาซิมยังไม่ตายง่าย ๆ อย่างที่หล่อนคิด แกคงจะเป็นลมพับลงไปและก่อนที่จะพับ แกเรียกลูกสะใภ้ให้ช่วยซึ่งทองดีก็เมินเฉยจนกระทั่งแกหมดสติไป แวบหนึ่งทองดีก็คิดถึงเตี้ย หน้าเตี้ยซิดจนเหลือ่องอย่างนี้ ชั่วแต่ซิมนี้ไม่มีเลือดน่ากลัวอย่างเตี้ยเท่านั้น ทองดีก็วิ่งประคองครึ่งลากซิมมาวางบนเตียง เห็นหัวใจยังเต้นก็ค่อยอุ้มใจซิมม้าง หล่อนจะลาละลังมีรูที่จะทำอย่างไรต่อไปดี อยากจะทิ้งแกไว้ทำเป็นไม่เห็น แต่มนัธรรมของทองดีก็ยังมียู่ม้าง หล่อนเหลียวหาว่าที่ซิมเคยกินก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหนกันม้าง รอบตัวของซิมเต็มไปด้วยสัณหาระที่นั่นจะเรียกว่าสัณหารกมากกว่า...²

หรือถึงแม้ว่าทองดีจะมีจิตใจเข้มแข็งทรหด แต่เมื่อต้องต่อสู้กับชีวิตและพบกับความผิดหวังบ่อยครั้ง หล่อนก็อดแสดงความอ่อนแอตามธรรมชาติของผู้หญิงไม่ได้

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง อิตถีเพศ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 262

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทองประกายแสด เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

หล่อนร้องไห้จนตาบวม น้ำตาไม่รู้วามมาจากไหน โดยธรรมชาติของดีเป็นผู้หญิงแท้ ๆ แต่ความหยาบกระด้างขรุขระของชีวิตที่ทองดีผ่านมา ทำให้ทองดีเป็นคนใจแข็งผิดสตรีอื่น เมื่อได้ปล่อยให้ตนเองร้องไห้ หล่อนก็ร้องจนพอใจ รู้สึกค่อยสบายใจขึ้นบ้าง เพราะหล่อนดูเหมือนว่าจะไม่เคยร้องไห้มาก ๆ อย่างนี้มาก่อนเลย สิ่งอีกอัศจรรย์ในหัวอกคอยบรรเทาหลง¹

จะเห็นว่า ทองดีเป็นตัวละครที่มีธรรมชาติของมนุษย์มีความดีและความชั่ว ความเข้มแข็งและอ่อนแอปะปนอยู่ในตนเองเหมือนปุลชนทั่วไป

"วงศ์วาน" ในเรื่อง "เดือนดับที่สบตา" เป็นสาวงามจากบ้านสบตา ก่อนที่วงศ์วานจะได้เป็นนางสาวไทย เธอเป็นคนชื่อ อ่อนโยน และมีความสุขตามอัธยาศัย แต่เมื่อชีวิตผันแปรไปจากสาวชาวบ้านที่ยากจนไปเป็นนางสาวไทย สิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ชีวิตของวงศ์วานเปลี่ยนแปลง เมื่อเธอแต่งงานกับสุริยัน และรู้ว่าสุริยันไปมีความสัมพันธ์กับเวียงคำผู้ซึ่งให้ความอุปถัมภ์เธอมาตลอดเวลาก่อนแต่งงาน เธอจึงมีความขัดแย้งในใจ

ฉันดีแต่สวย โง่ ที่ไหนเล่าจะสู้แม่เวียงคำของเขาได้ ฉลาดร้อยแปด เก่งสารพัด ถ้าไม่เก่งจะมาจนถึงบ้านเมียเขาได้อย่างไร หรือถือว่าฉันเป็นเด็กที่เขาเคยอุปถัมภ์คำฐมา

แม่สอนให้ฉันเป็นคนกตัญญูรู้คุณคน แต่แม่ประสบบัญหาอย่างฉันนี้ แม่ยังจะกตัญญูอยู่หรือเปล่า ฉันอยากจะถามแม่นัก²

อันที่จริงวงศ์วานไม่ได้รักสุริยันมาก่อน เธอเคยมีความสัมพันธ์กับพันธ์ศักดิ์ เมื่อผิดหวังเพราะพันธ์ศักดิ์เสียชีวิต เธอจึงแต่งงานกับสุริยันเพื่อยึดเขาไว้เป็นที่พึ่งและหนีความว้าเหว

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทองประกายแสด เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 521

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เดือนดับที่สบตา เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 275

ฉันเฝ้าไม่ถูกว่าความรู้สึกของฉันที่มีต่อคุณสุริยันเป็นความรู้สึกอย่างไร บางครั้งฉันเบื่อเขาอย่างรุนแรง แต่บางครั้งฉันก็หวั่นเขาบ้างเหมือนกัน อารมณ์ฉันเปลี่ยนไปมาและไม่คงที่ ผู้หญิงอื่น ๆ จะเป็นอย่างฉันหรือไม่หนอ¹

เมื่อวันเสาร์วันเสียที่นายซิด เชอโกธรแค้นและเสียใจ แต่ความโกรธสามที่ไปพัวพันหญิงอื่น ทำให้วันเสาร์มีความคิดว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น สิ้นสุดแล้ว ความขัดแย้งในใจของวันเสาร์ แสดงให้เห็นถึงส่วนดีและไม่ดีของจิตใจ อันเป็นธรรมชาติวิสัยของมนุษย์ทั่วไป ที่ยังมีความรัก โลก โกรธ หลง วันเสาร์จึงเป็นตัวละครที่มีชีวิตจิตใจ มีความสมจริงตามธรรมชาติของมนุษย์

"รส" ในเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" เป็นแม่มาชลูกติดผู้มีอารมณ์อ่อนไหวและว่าเหว ความเป็นผู้มีอารมณ์อ่อนไหว ทำให้เธอหลงรักพี่เด็กหนุ่มรุ่นน้องที่เข้ามาพัวพันกับชีวิตเธอ จนมีความสัมพันธ์ทางเพศขึ้น และด้วยอารมณ์อ่อนไหวอีกเช่นกันเมื่อเธอน้อยใจพี่ เธอก็มีความสัมพันธ์กับซิด เชื้อ เมื่อซิดเชื้อและพัวพันจากไปต่างประเทศและลูกของเธอถูกรถชนตาย รสจึงตัดสินใจด้วยอารมณ์อีกครั้ง โดยการกินยานอนหลับแล้วเดินลงทะเลไป จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของตัวละครย่อมจะสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละคร รสเรียนมาทางศิลปะ และทำงานเกี่ยวกับศิลปะ เพราะฉะนั้น เธอจึงมีอารมณ์ของศิลปิน สะทกสะเทือนง่าย มีความรู้สึกไวต่อสิ่งต่าง ๆ ถึงแม้เธอจะเข้มแข็งสามารถหาเลี้ยงตัวเองและลูกได้โดยไม่ต้องพึ่งพาใคร แต่ในส่วนลึกของจิตใจ เธอก็มีความว่าเหวเศร้าสร้อย เมื่อต้องสูญเสียสิ่งอันเป็นที่รักไปทั้งหมด ความเข้มแข็งที่เคยมีก็หมดไป เหลือแต่ความอ้างว้างว่าเหว เธอจึงตัดสินใจจบปัญหาชีวิตของตนอย่างคนพ่ายแพ้ชีวิต การกระทำของรส แสดงธรรมชาติของปुरुชนมีกิเลส มีความรัก โลก โกรธ หลง อยู่ในจิตใจ นับได้ว่าเป็นตัวละครที่มีความสมจริงตัวหนึ่ง

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เคียงกับที่สมทนา เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

"เกด" ในเรื่อง "เรื่องของเกด" เป็นตัวละครที่เริ่มต้นชีวิตในวัยเด็กอย่างอบอุ่นท่ามกลางความรักของญาติพี่น้อง เกดจึงเป็นคนมองโลกในแง่สวยงาม แต่เมื่อโตขึ้น เกดเริ่มรู้จักความผิดหวังในชีวิตเมื่อเธอจำเป็นต้องแต่งงานกับคนที่เธอไม่รัก ชีวิตในครอบครัวที่ไม่มีความสุข ซากแค้น ทำให้เกดซึ่งไม่เคยล้มรสความทุกข์ยากมาก่อนต้องดิ้นรนหาหนทางเพื่อความอยู่รอดของตนและลูก ช่วงเวลานี้เองที่ทำให้เกดได้พบปะใกล้ชิดกับสันติคนรักเก่า ความมีน้ำใจของสันติและความรักที่เคยมีต่อกันทำให้เกดปรารถนาความรัก ความอบอุ่นจากสันติ และมองเห็นความเลวร้ายของสามีตนเองมากขึ้น ความทุกข์ของเกดจึงเป็นความทุกข์ที่เกิดจากการขาดความรัก ความเข้าใจ และความอบอุ่นในครอบครัว ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั่นเอง อุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตสอนให้เกดเข้มแข็งขึ้น มองโลกกว้างขึ้นกว่าเดิม เมื่อเกดต้องหลบหนีออกจากบ้านของสามีไปอยู่บ้านเดิมของตนเอง "เกดตั้งใจว่าจะเลี้ยงลูกของตนให้เข้มแข็งเพื่อจะได้มีแรงเผชิญกับชีวิตในอนาคตของตนได้หรือไม่ก็อย่างน้อยก็สอนให้ลูกรู้จักความผิดหวังขึ้นเสียบ้าง ไม่ให้มองโลกเหมือนกับนิยายของเจ้าหญิง เหมือนเรนดั่งหลอนเมื่อเด็ก ๆ"¹

จะเห็นได้ว่า สุวรรณี สร้างเกดให้เป็นตัวละครที่มีลักษณะสมจริง ชีวิตของเกดมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม ลักษณะนิสัยของเกดก็เหมือนปุถุชนทั่วไป มีกิเลส มีอารมณ์ มีทั้งส่วนดีและไม่ดีรวมอยู่ในตัว จึงจัดได้ว่า เกด เป็นตัวละครที่สร้างได้สมจริงตัวหนึ่ง

นอกจากตัวละครที่ยกตัวอย่างมาแล้วนี้ ตัวละครอื่น ๆ เช่น "นัท" ในเรื่อง "คืนนี้ไม่มีพระจันทร์" กิ่งฟ้า ในเรื่อง "กิ่งฟ้า" ทอรุ่ง ในเรื่อง "ควายปีกของรัก" ทองไพบัวใน "ดอกไม้นาป่าแดด" หรือวิฬารในเรื่อง "ทะเลฤๅถิม" ล้วนแต่เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัย และบทบาทคล้ายกับมนุษย์จริงทั้งสิ้น

ตัวละครในนวนิยายของสุวรรณี สุนทรา มีบุคลิกลักษณะหลายอย่าง ประกอบกัน มีทั้งความดีและความชั่วปะปนอยู่ในคนคนเดียวกัน ตัวละครของเธอจึงเป็นประเภทหลาย

1 สุวรรณี สุนทรเพียง เรื่องของเกด เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

ลักษณะ (Round Characters) มีความสมจริงเพราะตรงกับลักษณะของบุคคลในชีวิตจริง การสร้างตัวละครประเภทสมจริงนี้มีผลให้นวนิยายของสุวรรณี สุคนธา มีชีวิตชีวาอ่านยิ่งขึ้น

4.2 การสร้างตัวละครแบบเหนือจริง วัตถุประสงค์สำคัญในการสร้างตัวละครให้เหนือจริงก็เพื่อให้เกิดความตื่นเต้น ตัวละครจะมีพฤติกรรมหรือความสามารถเหนือมนุษย์ สุวรรณี สุคนธา สร้างตัวละครแบบเหนือจริงในนวนิยายเรื่อง สามเงา และแม่ศรีบางกอก ตัวละครบางตัวในสองเรื่องนี้มีลักษณะเป็นภพมาขาแปลกเกินปกติของมนุษย์ เช่น แก้วมุกดาหรือผีหยาดฟ้าในเรื่องสามเงา ตัวละครทั้งสองนี้ตายไปนานแล้ว แต่ยังคงมาปรากฏร่างและแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อันนำไปสู่การดำเนินเรื่อง พฤติกรรมที่แสดงออกมักจะมีอะไรพิเศษหรือเหนือกว่าพฤติกรรมของมนุษย์ทั่วไป ดังตัวอย่าง เช่น

ผีหยาดฟ้าจะปรากฏตัวขึ้นตรงไหนก็ได้ บางทีอาจจะประจัญอยู่ตรงหน้าเขา เหมือนแกล้งให้ตกใจ บางครั้งหลอนก็อยู่ห่างออกไป หรือบางหนหลอนก็ผุดออกมาจากพื้นทรายเฉย ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ทุกหนทุกแห่งมีผีหยาดฟ้าจะต้องให้เขาเห็นในรูปโฉมที่สละสลวย จนเขาเกือบคลั่ง... หลอนมาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าเขาใกล้จนเจตนาอดไม่ได้ที่จะเอื้อมมือออกไป แท้ก็เหมือนเคย ก็ เขาสัมผัสแต่ความว่างเปล่า¹

เมื่อกลับออกมานั้น เขาแปลกใจอย่างยิ่งที่ปรากฏร่างของสตรีคนหนึ่งยืนหันหลังให้เขา หลอนแต่งชุดสีแดงเข้ม มันแดงได้อย่างถึงใจเขียวละ นมของหลอนยาวลงมาถึงกลางหลัง มองดูค่าเป็นมันเลื่อมอยู่กับแสงไฟ

เขามีไค้ถึงผีสาวหรืออะไรทำนองนั้นเลย เพียงแต่นึกแปลกใจ... หลอนมิได้มองดูเขา หากแต่เดินเข้าไปตรงที่ติดรูปภาพโดยมีสมปองมองตามไปอย่างตะลึงตะไล

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สามเงา เล่ม 2 โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)

และแววอู๊ด ๆ ภาพของหลอนก็ค่อย ๆ เลือน สมปองเห็นอยู่กับตาว่า
ร่างของผู้หญิงคนนั้นค่อย ๆ จางลงเหมือนเงาที่ถูกแสงไฟฉายเข้าไป...และ
ในที่สุดหลอนก็หายไป อย่างไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้

ส่วนในนวนิยายเรื่องแม่ศรีบางกอก สุวรรณี สุคนธา สร้างตัวละครเหนือจริง
คือ "ทริชาติ" ผู้ซึ่งเป็นมนุษย์จากดาวที่หกสิบสาม "ที่นั่นเต็มไปด้วยกรวด หิน และทราย
น้ำพุร้อน และทะเลสีดำสนิทส่งกลิ่นนรกาคาญอยู่ชั่วนาตาปี ด้วยเหตุนี้เองเขาจึงได้รับคำสั่ง
จากเบื้องบนให้มาสำรวจโลกเล็ก ๆ ที่แผ่นดินอุดมมากกว่า เพื่อจะได้ขยายพืชพันธุ์มาทางโลก
นี้หากว่าเป็นไปได้"² แต่ลักษณะของทริชาติไม่แตกต่างจากมนุษย์โลกมากนัก เขาปฎิปรัง
สูงใหญ่กว่ามนุษย์ทั่วไปและมีผิวหนังสีน้ำตาลไม่เหมือนคนธรรมดา ส่วนพฤติกรรมของเขาไม่มี
อะไรแปลกหรือพิเศษไปจากมนุษย์อื่น ๆ

ถ้าวิธีการสร้างตัวละครแบบเหนือจริงของ สุวรรณี สุคนธา ไม่เกินหรือมีความ
น่าสนใจมากนัก เพราะผู้แต่งไม่ได้จินตนาการแปลกใหม่หรือพิสดารไปจากอันเท็จที่รู้กัน
แต่อย่างไร

5. ถ้าวิธีการเสนอตัวละคร

การแตงนวนิยายผู้แตงมีถ้าวิธีการเสนอตัวละครได้หลายวิธี เชน

1. ด้วยการบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละครโดยตรง

2. ด้วยการให้ผู้อ่านสังเกตลักษณะนิสัยของตัวละครจากพฤติกรรมต่าง ๆ ของ
เรื่องดำเนินไป

3. ด้วยการให้ตัวละครในเรื่องเล่าถึงตัวละครอื่น ๆ โดยผู้แตงมิได้สอดแทรก
ความคิดเห็นของตน

4. ด้วยการใช่วิธีการหลายอย่างข้างต้นรวมกัน³

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง สามเงา เล่ม 2 โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)
หน้า 932 - 933

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง แม่ศรีบางกอก โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) หน้า 125

³พรสุท บุญสุภา และรมณี เพชรคุปต์ นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน
หน้า 14 - 15

สุวรรณี สุกนชา ใช้กลวิธีการเสนอตัวละครหลายวิธีร่วมกัน แต่วิธีเสนอตัวละครที่ใช้มากในนวนิยายของเธอคือ การบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของตัวละครให้ผู้อ่านทราบโดยตรง วิธีนี้นิยมใช้กับตัวละครสำคัญของเรื่อง และกลวิธีเสนอตัวละครที่สุวรรณี สุกนชา นิยมใช้วิธีหนึ่งคือ การบรรยายแบบแนะ (Suggest) ผู้แต่งจะไม่ชี้แจงหรือบรรยายว่าตัวละครมีนิสัยใจคอความรู้สึกนึกคิดอย่างไร แต่ผู้อ่านจะรู้จักและเข้าใจตัวละครจากการแนะของผู้แต่งโดยสังเกตลักษณะนิสัยของตัวละครจากพฤติกรรมต่าง ๆ ตามท้องเรื่อง นอกจากนี้ยังมีกลวิธีการเสนอตัวละครด้วยการให้ตัวละครในเรื่องเล่าถึงตัวละครด้วยตนเองปะปนบ้าง

5.1 การเสนอตัวละครโดยผู้แต่งบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละครโดยตรง การเสนอตัวละครด้วยวิธีนี้ สุวรรณี สุกนชา มีวิธีการบรรยายสองลักษณะคือ การบรรยายแบบคร่าว ๆ ให้อ่านรู้จักตัวละครนั้น ๆ และการบรรยายแบบร่างภาพ (Sketch) คือบรรยายลักษณะและเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวละครอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักตัวละครนั้นอย่างเด่นชัดหลายแง่มุม การบรรยายทั้งสองลักษณะนี้จะเห็นได้จากตัวอย่างดังนี้

5.1.1 การบรรยายลักษณะตัวละครแบบคร่าว ๆ สุวรรณี สุกนชา จะกล่าวถึงลักษณะและเรื่องราวของตัวละครอย่างกว้าง ๆ ให้อ่านได้รู้จักตัวละครว่าเป็นใคร มาจากไหน ลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร ซึ่งมักจะใช้ในการเสนอตัวละครที่ไม่สำคัญนัก เช่น

ในเรื่อง "ถิ่นที่ไม่มีพระจันทร์" สุวรรณี และนำนิสแอนตราไว้คร่าว ๆ ว่า

บันทึกว่าหัวหน้าแผนกตำรวจจะเป็นฝรั่ง แต่เขาเข้าใจผิดคิดว่า หล่อนเป็นนิโกร แต่งตัวอย่างสมัยจิต แลดูมีอะไรขาด ๆ พิกลอยู่ อาจจะเป็นทรงไฉฉั่วที่ฉั่วเข้าไปในแขนมาก หรือจะเป็นเพราะกระโปรงที่สั้นอย่างมหัศจรรย์นั้นก็ได้อหล่อนใส่ชุดชุดดินเผาอันไม่เล็ก แต่ก็ดูดีพอใช้ ผมเกรียนหยิกนั้นตัดตามรูปศีรษะและเห็นรูป

กระโถลขัณฑ์เงิน แสดงเผ้าของตัวเองอย่างไม่เกลี้ยกล่อมใด ๆ¹

ในเรื่อง "ลูกรัก" สุวรรณี กล่าวถึงคุณหญิงจาง่ายไว้ว่า

...คุณหญิงจาง่ายบ้าเพอร์ฟรอย ลูกเต้าไม่มี ไข่เพอร์ฟรอยแกกคุมที่ยั่ว
ตม้นหาเมียน้อยมาให้ยุ่งใจ คุณหญิงเป็นหมันจึงได้แต่ดูความชื่นชมของยั่วต่อลูก
เล็ก ๆ อย่างขมขื่นทุกข์ทรมานใจ ถ้าไม่ได้เพอร์ช่วยค้ำค้ำคุณ คุณหญิงก็คงจะเข้า
โรงพยาบาลโรคประสาทไปนานแล้ว²

ในเรื่อง "ทองประกายแสง" สุวรรณี กล่าวถึงคุณจันทร์ว่าไว้ดังนี้

...คุณจันทร์เป็นหัวหน้าผู้หญิงที่นี้ หน้าตาเต็ม ปากบางกริบ นัยน์ตาสวย
เรียวแกแอดดู คุณจันทร์ยังสาว ผิวกล่ำแต่ละเกลียดเนียน เกล้านมมวยเป็นร่อ
เป็นชั้นสูงราวคนกหนึ่งเห็นจะได้³

ส่วนในเรื่อง "คนเร่เมือง" และ "อิทธิพล" สุวรรณี กล่าวถึงพ่อบุญจวบ และ
อ๊อดกัน ไว้ว่า

แม่แอมกลั้มมาฉีกกรั้งหนึ่งในวันรุ่งขึ้นพร้อมด้วยลูกชายของคุณพระ อายุอาแอม
รุ่นราวคราวเดียวกับพี่ขี้ แต่ดูเกรงวักอย่างไรพิกล
ที่แม่ใส่น้ำนมเรียบแปล้ไม่กระดิก บุงกางเกงกลั้มโจ้ง แต่เป็นการโจ้งอย่าง
ไม่น่าดูเอมในสายตาของพี่ขี้⁴

¹ สุวรรณี สุกนธ์เที่ยง ก้นนี้ไม่มีพระจันทร์ เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 155

² สุวรรณี สุกนธ์เที่ยง ลูกรัก เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 79

³ สุวรรณี สุกนธ์เที่ยง ทองประกายแสง เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 396

⁴ สุวรรณี สุกนธ์เที่ยง คนเร่เมือง เล่ม 2 โดย สุวรรณี สุกนธา (นามแฝง)
หน้า 120

อื่นที่⁺เกิดคารานอนขึ้นลายประจำบ้าน หลอนจะคืนหลังเพียงทุกวัน
 กินไม่เท่าไร ขอลี้นอมไว้ให้มาก อื่นที่⁺นอนใหญ่ รูปร่างสง่างามเหมือนนางม้า
 หน้าอกหักเหมือนตั้งจุมภุช หลอนจะถูกส่งตัวให้แกพวกแซกที่ขี่เมารจนไม่เอาไหน
 หรือพวกคนงานที่หาความน่าดูไม่ได้

5.1.2 การบรรยายลักษณะตัวละครแบบร่างภาพ (Sketch)

สุวรรณี สุคนธา จะบรรยายลักษณะและเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวละครอย่างละเอียด ทำให้
 ผู้อ่านรู้จักตัวละครนั้นถนัดถายเง่มุบ แต่ไม่มีการดำเนินเรื่องเกี่ยวกับตัวละครนั้นแต่อย่างใด
 วิธีการบรรยายตัวละครแบบร่างภาพนี้ สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้กับตัวละครสำคัญ ๆ ในเรื่อง
 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในเรื่อง "สายมยุคเสียดหทัย" สุวรรณี เจนอตัวละครสำคัญ คือ ทองกร โดยใช้
 วิธีบรรยายแบบร่างภาพไว้ดังนี้

หลอนเป็นนางแบบประจำ จำเป็นเดือนถึงแต่หลอนเป็นรุ่น ๆ จนโตเป็นสาว
 กางรองหลอนเขยิบขึ้นทุกที จนบัดนี้เป็นเงินรายได้อันงามมิใช่น้อย สำหรับคนงาน
 แต่ไม่มีวิชาความรู้อย่างหลอน เป็นอาชีพรสสุรวิทย์ที่ออกจะดูยังงใจ ๆ อยู่ในสายตาของ
 ผู้ที่มีโอกาสติดใจในการศิลป์

หลอนรับจ้างเป็นแบบเด็ก ๆ ในมหาวิทยาลัย ตั้งแต่กำเริบวันละสิบสองบาท
 สำหรับเป็นแบบเขียนรูปบ้าง ปั้นบ้าง หน้าของหลอนคมและกะโหลกศีรษะได้รูปนั้น
 เป็นเสน่ห์ที่ติดตัวหลอนมาแต่วัยเด็ก ข้างป็นไปป็นเพราะง่ายแก่การทำงาน เพราะ
 หน้าตาของหลอนมันแนบชิดส่วนอย่างชัดเจน หน้าผากโหนก นัยน์ตาดำ จมูกโด่ง
 เรียวและสันแก้มซึ่งของเห็นได้ราง ๆ ในสมัยเด็กและชัดเจนเมื่อโตขึ้น นักเรียน
 ที่เรียนเขียนรอบหลอน เพราะหาหลอนหนึ่งนี้ ยิวสวยแปลกไม่ขาวไม่ดำและหน้ารอง
 หลอนมีลักษณะพิเศษอันน่าติดใจ

ตั้งเมื่อตอนเก็บโตขึ้น จึงได้รับการทรมานให้เป็นนางแบบ มีค่าจ้าง
ประจำเป็นรายเดือนด้วยจำนวนมากโข ในเมื่อหล่อนแสนจะยากจน ความรู้สึกไม่มี
ทำไมเล้าหล่อนจะไม่รับเอา

บัดนี้หล่อนอายุสิบห้าปีเต็ม ใช้เวลาวันกรจะอยู่โรงเรียนเพื่อเล่าเรียนอย่าง
เด็กในวัยเดียวกัน ระยะเวลาของความห่างต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสอนศิลปะเพื่อเป็น
แบบเลี้ยงปากท้องของตัวเอง และช่วยคนเคียวที่เรียนอยู่มหาวิทยาลัยอื่น¹

ในเรื่อง "ทองประกายแสง" สุวรรณี เสนอตัวละคร คือ พิสุทธิ์ โดยวิธีการเสนอ
ตัวละครแบบบางภาพว่า

บ้านของพิสุทธิ์อยู่ในบริเวณตลาดแต่ไม่ได้ค้าขายอะไรแม้แต่การเจียรระไนพลอย
ซึ่งชาวบ้านตลาดทำกันทั่วไป ครอบครัวเขาก็มีได้นำพา คนที่นี่ส่วนมากทำรายเพราะ
การค้าขาย เจียรระไนพลอยหรือทำสวนผลไม้ แะหัว หน้าครอบครัวไม่ทำอะไรนอก
จากรับราชการเพียงอาชีพเดียว เพราะฉะนั้นครอบครัวเขาจึงอึดอัดขาดแคลนอยู่
ตลอดเวลา แต่กระนั้นพิสุทธิ์ก็ยังแคงตัวโก้ เขามักยักเงินที่ได้มาตุ๋นอย่างเพื่อจะ
แคงตัวได้เกินหน้าคนจนแถว ๆ นั้น

เรียนตกแล้วตกอีกในชั้นมัธยมจนเลวเป็นนักเรียนโคง เขาไม่สนใจอะไรมาก
ไปกว่าการแคงตัว ร้องเพลงกับเจียว ความดีของเขาที่ที่คิดตัวก็คงจะมีอย่างเดียว
คือกินเหล้าไม่เป็นติดกับหนุ่มตะก้อในวัยเดียวกัน ซึ่งเห็นเป็นของโก้ที่จะนั่งกันเหล้า
ล้อมวงและทำอะไร ๆ อย่างระนโค ๆ เขาทำกัน หากแต่เขาไม่ใจการเรียนแบบใน
ทางนี้เท่านั้น

ในเวลาปิดภาคเรียน แหน่ที่เขาจะตั้งใจดูหนังคือ เขากลับใช้เวลาเหล่านั้น
ท่องเที่ยวไปต่างบ้านเพื่อนที่ต่างตำบลออกไป จนกระทั่งเขาได้พบทองดี คาราว
ประจำหมู่บ้าน

¹ สุวรรณี สุกนร์เที่ยง ลายมหยุดเสนัดหาย โดย สุวรรณี (นามแฝง)

บางวันเขาจะกลับไปทั่วจังหวัด บางวันเขาก็ค้างอยู่ที่บ้านเพื่อนคนใดคนหนึ่ง
ในท่ามะเดื่อกับบ้านของหงส์¹

ส่วนในเรื่อง "เรื่องของเกด" และ "ความรักครั้งสุดท้าย" สุวรรณี เสนอตัวละครแบบ
ภาพวาดดังนี้

ทุกครั้งที่เกิดเหตุชุลมุนขึ้น ทยอยมือขึ้นไหว้พระที่ไร เกดก็จะขอนั้นขอนี่
จากการไหว้ของเกดทุกครั้งไป เกดขอให้สอยไข่ไต่ช้าง ขอให้ไม้คองโค่นที่เมื่อ
คนทำควายฝึกช้าง ขอให้สอยบ้าง เกดอยากสวยเหมือนหนู เกดไม่ชอบที่จะส่อง
กระจกเห็นหน้าเรียว ตาเรียว จมูกหักของชนทุกครั้งไป ดังนั้น เมื่อมีผู้ใดถูกนาค
ก็ความมาพูดเรื่องหน้าตาของเกด เกดจะไม่พอใจเลย ลูกขึ้นสะบัดก้นตอหน้าตอตา
ก็มีมอย ดังนั้นคำอธิษฐานของเกดที่คิดว่าสำคัญนั้นไม่มีอะไรมากไปกว่าขอให้โต
ขึ้นแล้วสวย²

หล่อนเอนค็อกข้างนี้เป็นประจำ นึกกับวิวิธสมัยเพียบพร้อมด้วยลูกฉิว หล่อน
เข้านอนแต่หัวค่ำ หลังจากภารกิจประจำวันของแม่บ้านที่คึกและตื่นเช้าเพื่อเตรียม
อาหาร วิถีชีวิตงานเวียนและซ้ำซากจำเจแต่มีความอบอุ่นนึกถึงปัจจุบันนี้ที่หล่อน
ใช้วิถีกลางอิสระแะโลกเดี่ยวหล่อนมักถามตัวเองอยู่บ่อย ๆ ว่า ที่ประพฤติดัน
อยู่ทุกวันนี้หล่อนพอใจแล้วหรือ

...ก็ใครเล่าจะพอใจกับสิ่งที่ตนเป็นอยู่

หล่อนเกลียดการการ แต่ในตำแหน่งเล็ก ๆ ไม่ต้องรับผิดชอบมากเท่ากับที่
เงินเดือนน้อย หล่อนทำงานตั้งแต่ก้าวออกจากมหาวิทยาลัย ทำอยู่เหงาเดียวไม่เคย
โยกย้ายเป็นเวลาถึงสิบปี สิบปีกับการที่ต้องตื่นแต่เช้าดูแลบ้าน ทำอาหารและรีบเร่ง
ไปทำงานด้วยในขณะเดียวกันบางทีหล่อนยังนึกถึงตัวเองที่เร่งรีบทำทุกสิ่งทุกอย่าง

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทองประกายแสง เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 58 - 59

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เรื่องของเกด เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 72 - 73

เร่งรถเมล์ เร่งแท็กซี่ เร่งลูก ๆ ให้ตื่นแต่เช้า เสร็จแล้วมานั่งเกาะโต๊ะทำงาน ออกแบบตัวหนังสือหรือแบบโฆษณาเล็กน้อย บางวันไม่มีอะไรทำเลยด้วยซ้ำ กลัวได้ว่าเวลาทำงานก็พักผ่อน แต่เวลากลับไปถึงบ้านคือเวลาทำงาน

เมื่อถึงสิ้นเดือน ค่าใช้จ่ายก็เข้ามายึดแบ่งเอาเงินเดือนจำนวนน้อยไปเสียหมดสิ้น สามีของหล่อนเงินเดือนมากกว่าแต่ถึงกระนั้นครอบครัวก็ยังลำบาก ๆ คอน ๆ เพราะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย

นึกถึงภาพตัวเองในชุดข้าราชการ เห็นหน้าค่าคร่ำเกรียบอยู่ในตลาดตอนเย็น หลังจากงานเลิกแล้วรอสหณะยากไร้ให้ หล่อนต้องใช้หัวคิดอย่างหนักว่าทำอย่างไรถึงจะได้กินข้าวและได้ใช้เงินน้อยที่สุด มันยากเสียยิ่งกว่าเขียนรูปใหญ่ตอนจวนจะจบมหาวิทยาลัยเสียอีก

หล่อนเป็นคนขยันขันแข็ง เมื่อสมัยที่ยังไม่ได้แต่งงาน หล่อนวาดภาพเจ้าบ่าวในฝันเสียหุญ เรือนหอก็เฟื่องฟูมากขนาดมีสระว่ายน้ำและบ้านต้องหาไฟฟ้าตามกลางคอก กุหลาบแดง เจ้าบ่าวของหล่อนจะต้องสูงส่งว่า โกงและมีเคราเขียวราวกับหลุดออกมาจากในหนังสือยังงั้น

แต่ความเป็นจริง เจ้าบ่าวของหล่อนคือผู้ชายธรรมดาคนหนึ่ง ไม่หล่อ ไม่สูง พูดมาก และอยากรู้แต่คราเดียว หนวดก็ไม่มีด้วยซ้ำไป¹

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ จะเห็นได้ว่า สุวรรณี สุคนธา มีกลวิธีการเสนอตัวละครโดยวิธีการบรรยายลักษณะและรายละเอียดของตัวละครได้อย่างสละสลวย ชัดเจนและมีชีวิตชีวาน่าอ่าน

5.2 การเสนอตัวละครโดยการให้ผู้อ่านสังเกตลักษณะนิสัยของตัวละคร
จากพฤติกรรมต่าง ๆ ขณะที่เรื่องดำเนินไป หรือกลวิธีการบรรยายแบบนั้น ผู้แต่งไม่จำเป็นต้องบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครโดยตรง แต่ใช้คำพูด การกระทำรวมทั้งสภาพความเป็นอยู่และภูมิหลังของตัวละคร เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวละครมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร ตัวอย่างเช่นในเรื่อง "ทองประกายแสด" ผู้อ่านจะสังเกตลักษณะนิสัยของทองดี

¹ สุวรรณี สุคนธ์เทียง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 23 - 25

ได้จากพฤติกรรมที่หลอนแสดงออกดังนี้

หลอนแต่งตัวลก ๆ หยิบโสร่งลวดลายฉูดฉาดขึ้นมาสวม หลอนปล่อยให้ผ้าถุงขึ้นเกาหล่นลงไปกองอยู่กับพื้น บุงผ้าคาดเข็มขัดเสร็จเรียบร้อยหลอนก็มีตักผักต้มลงไปเก็บให้เสียเวลา ไซ้เท้าเกี่ยวผ้าถุงติดขึ้นมา แล้วโยนผึ่งไปตรงที่นอนซึ่งยังมีมุ้งส้มกางอยู่ หลอนไม่ได้ปลดสายมุ้งออกเพราะรอนกลางคืนก็จะต้องใช้มันอีก เรื่องอะไรจะต้องเก็บให้มันเหนียวเปื้อน ๆ¹

และ

หลอนช่วยล้างก้นหอม ไม่ตอกลงมาให้สะอาดนักก็ได้ พอไม่คิดขี้นเป็นไข้ได้ หลอนขับพริกที่ฟ้าหยาม ๆ ไม่สนใจที่จะล้างด้วยน้ำไป ชี้อจากตลาดก็ใช้ได้ทันที ก็หลอนไม่เห็นว่ามันเปื้อนอะไรเลย และก็ไม่ได้เห็นเคยมีใครตายเพราะความสกปรกของหลอนสักที มัวแต่ล้างเมื่อไหร่ทองดีจะได้ล้าง...และฉันถึงเขาบ้างแล้ว

หยิบแกงกวาสองลูกจุ่มลงไปในน้ำ เอาขึ้นหันเฉียง ๆ แดงหน้าขาวผัดโยนพริกลงไปหยิบมือหนึ่ง ก้นหอมสันทกน หยิบช้อนอาดูมิเนียนกับส้มเท่านั้นก็เสร็จ หลอนเอาไปส่งให้ลูกกำพร้อมกับยิ้ม²

ในเรื่อง "จามร" ผู้อ่านจะทราบบุคลิกลักษณะของลำควนจากพฤติกรรมต่อไปนี้

หลอนหยิบกระเป๋าทือสีของจุกจิกขึ้นมาเปิด อยากเติมลิปสติกสักหน่อย กระจกกก็ไม่มีติดตัวมา คิดกับนั่งเหนือเจ้าหลอนขึ้นไปมีกระจกเงามีอักษรภาษาจีนเขียน ไม่ใช่กระจกสำหรับสองหน้า แต่ลำควนก็รีบฉวยลิปสติกมาและลงบนริมฝีปากโดยเร็ว แม้ให้เขม่อกันทั้งข้างล่างข้างบน แล้วไขปลายนิ้วเฉียวได้เรียบ หลอนหาเห็นไม่ว่ามีสายตาจากโต๊ะถัดออกไปมองอย่างขมขื่น

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ทองประกายแสด เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

² ๒. หน้า 41 - 42

ผมของลำคานที่ตัดตามสมัยนิยมหยิกหยอง ถูกลมพัดจนยุ่งเหยิง หล่อนใช้มือจัด
ผมจนเข้ารูป พลางนึกถึงผมยาวเหยียดที่ไม่มีคลื่นไม่มีลอนของจามร แล้วนึกขึ้นจน
ต้องยิ้มออกมาคนเดียว¹

หรือในเรื่อง "เขาชื่อกานต์" ผู้อ่านจะสังเกตนิสัยของนายอำเภอได้จากพฤติกรรม
ที่แสดงออกดังนี้

"ผมให้ลูกมาขอคำสี่หม่อ" นายอำเภอว่าขึ้น

"ผมได้ไปแล้ว"

"ผมต้องการมาก ๆ" นายอำเภอว่า "ปีนี้เงินงบประมาณของสถานีอนามัยตั้ง
มากมายไม่ใช่หรือ กะซื้อคำสี่แค่นี้จะหวงไว้ทำไม"

"ผมไม่ได้หวง เทานั้นยังไม่พออีกหรือครับ" กานต์พยายามข่มใจ

"ผมอยากได้มาก ๆ" เขาวาขึ้น ทั้งสองยืนประจันหน้ากันอยู่ตรงทางขึ้นบันได
หน้าบ้าน "โอน้องชายผมมาเฝ้าจากหัวเมืองไกล ๆ มันมีรถอยู่คันหนึ่ง"

กานต์นั่งฟัง

"เขารถมันยุบไปมากเหมือนกัน"

กานต์พอจะเข้าใจ

"เลยอยากจะขอคำสี่ของหม่อ มันแหละนะ ไอ้ที่จริงมันก็ไม่ใช่ว่าใครจริงไหม
เรามึงงบประมาณซื้อ เราก็กินสิทธิ์จะให้ รั้หม่อว่าไง"²

วิธีการบรรยายตัวละครแบบแบบนี้ สุวรรณี สุคนธา ใช้น้อยกว่าการบรรยายลักษณะ
ตัวละครโดยตรง แต่ก็มีผลให้นวนิยายของเขื่อนาอาณานัดสนใจยิ่งขึ้น เพราะการบรรยาย
แบบนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและรู้จักตัวละครได้เอง และเป็นกลวิธีที่นักเขียนสมัยใหม่นิยมใช้มาก

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง จามร เล่ม ๑ โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 351 - 352

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เขาชื่อกานต์ โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 219 - 220

5.3 การเสนอตัวละครโดยการให้ตัวละครในเรื่องเล่าถึงตัวละครอื่น ๆ

ผู้แต่งจะไม่อธิบายหรือสอดแทรกความคิดเห็นของตนต่อตัวละครแต่จะให้ตัวละครอื่นพูดถึงวิธีนี้ สุวรรณี สุคนธา มักจะใช้ในนวนิยายที่มีตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องของตนเอง เช่นเรื่อง "เดือนดับที่สบตา" ผู้อ่านจะรู้จัก "เวียงคำ" ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญจากคำบอกเล่าของ วงตะวัน ดังนี้

ที่เวียงคำเป็นคนงามคนหนึ่ง นอกจากนั้นยังเข้าใจแฉ่งตัว เข้าใจท่อน้ำที่แปลกกว่าร้านอื่นนอกชาย ทำให้ใคร ๆ ก็ต้องมาคอยลอบแนบหน้าที่บ้านเรา เธอมักจะบ่นว่า

"เมืองเฮามันแฉ่งตรงนี้เอง เขาคิดเกียมท่าย คนอื่นลอกเอาไปสบายใจ ไม่ต้องใช้หัวคิดของตัวเองเลย"

เธอเป็นคนเก่งมากที่เดียว
เก่งและงาม¹

และ

ที่เวียงคำขึ้นแท่นหอสมการ แต่เธอเป็นคนสารรวมกิริยาไค้ดีเสมอ ฉะนั้นจิตใจท่าทางของเธอมาก พยายามที่จะเขียนแบบ แต่ก็ไม่เคยที่จะทำได้ เธอดูเหมือนจะเข้าใจฉันดีในเรื่องนี้

เธอจึงพูดให้ฉันเข้าใจว่า
"เป็นตัวของตัวเองให้ดีที่สุดจึงจะถูกต้อง"²

หรือ

เธอตัดเสื้อผ้าเอง ทั้งของฉันและของเธอเองด้วย มีมือตัดเสื้อของเธอฉัน
เยี่ยมยอดจนทวดคุณนายข้าราชการ หรือคุณนายพ่อค้าใหญ่ในจังหวัดต้องมาอ้อนวอน

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เดือนดับที่สบตา เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 78

²ก. หน้า 19

ให้เธอตัดไม้บ้าง แต่เธอปฏิเสธเพราะว่างานของเธอก็มากอยู่แล้ว และงานเหล่านี้
นั้นหารายได้ให้เหลือจะพูด¹

และในเรื่อง "ดอกไม้ในป่าแคด" ทองไพรจะเป็นผู้เล่าถึงพ่อของหล่อน
ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญไว้ดังนี้

พ่อรูปร่างโปร่งบาง จมูกโด่ง ผิวขาว หวีผมเรียบมีน้ำมันเป็นมันปลาบ
ฉันคิดว่าไม่มีใครอีกแล้วที่จะหน้าตาดีเท่าพ่อ และเวลาพ่อแต่งเครื่องแบบพ่อดู
ภูมิฐานกว่าเพื่อนในศึกแถวเดียวกัน บางทีอาจจะเป็นความรักที่ทำให้ฉันนึกเช่นนั้น

อารมณ์ดีพ่อก็จะเปิดเพลงฝรั่งของพ่อตั้งลับบ้านหรือนัยหนึ่งห้องพักของเรา
เสียงกลอง ก็ตาร์และเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ จะแถมเราเข้าใส่หูของฉัน และ
ก็ช่วยไม่ได้เลยที่ฉันจะชอบเพลงเหล่านั้นเมื่อใดขึ้น

แม่เป็นผู้หญิงประเภทที่ช่วยตัวเองไม่ได้ ต้องฟังพ่อทุกเรื่องไป เพราะเหตุนี้
พ่อก็ทำตามใจตัวทุกสิ่งทุกอย่างโดยไม่เกรงใจแม่ แม่กระทั่งเรื่องผู้หญิง พ่อบอก
ว่าผู้ชายจะต้องเป็นอย่างนี้ เมื่อมีโอกาสต้องรีบฉวยไว้ไม่งั้นนั้นจะถูกหัวเราะ²

นอกจากในนวนิยายเรื่องเดือนดับที่สมหา และดอกไม้ในป่าแคดแล้ว สุวรรณี
สุคนธา ยังใช้กลวิธีการเล่นตัวละครโดยการให้ตัวละครในเรื่องพูดถึง ในนวนิยายเรื่อง
อื่น ๆ อีกเช่น พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ จามร และสร้อยสาหา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"ผมคงจะได้รู้จักคุณนิอรสักวันหนึ่ง" เขาทำเป็นพูด "เหมือนคุณประนาท
ไหมอะ"

¹สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เดือนดับที่สมหา เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 24 - 25

²สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง ดอกไม้ในป่าแคด เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 6

"ไม่เหมือนกันเลยคะ คุณประนาทคลำแต่นือรชาวช่อง แกมีเชื้อจีน คุณพ่อเป็นคนจีน แต่ดูเหมือนจะลูกครึ่งเกิดในเมืองไทยนี่เอง" สุภักค์เดินต่อไป "แกสวยมากคะ คัดผมสั้นจนเกือบติดหนังศีรษะและต้องอย่างแกเท่านั้นถึงจะคัดผมอย่างนี้ได้ ศีรษะแกกลมสวย ผมแนบสวยไปกับศีรษะ เอ๊ะ นี่ฉันจะพูดถึงนือรมากไปหน่อยแล้วกระมัง คุณไม่รู้จักแกสักนิดอาจะเป๋อกได้"¹

"กวาดห้องเสียบ้างก็ดี เอาแสงสองกระຈก วันหนึ่งวันหนึ่งไม่เห็นทำอะไร"

ลำคานก่น้ำ ความพลุกพล่านรอนแรงทวีขึ้นเมื่อได้ยินคำพูดออกไปของมารกา

"ไปดูจามรเข้างี้ มีใครสั่งสอนเขาเมื่อไร กวาดห้องเสียเร็วมา อายเข้างั้นไหมคะ ไปดูซิว่าห้องเขามีผงมีไผ่โยแมงมุมอย่างห้องเร้างั้นไหม"²

"พ่ายังกะตอนรับพระราชา"

มังกรบักไธล

"เราเคยได้เสนอพระราชนะแหละเพราะไม่ต้องการให้เขามาเห็นอะไร ๆ ที่ไม่ดี" มังกรดูความเรียบร้อยไปรอบ ๆ ทุกอย่างถูกต้องเข้าที่เข้าทางดี ไม่ว่าจะเป็นรามปักดอกไม้หรืออะไรอื่นประคามี "อย่าลืมนะ คุณจิราศรี เขาไม่ใช่คนธรรมดา นัยน์ตาเขายีบละเอียดเหมือนเรดาร์ ถ้าพอใจก็ดี ถ้าไม่พอใจคุณสิงขรจะถูกนินทาแตก" สิงขรเหยียดริมฝีปากออกไปเหมือนจะโบ

"ไม่สนใจยังงั้นไรไหม" มังกรพาดน้ำเคร่งขรึมให้เขินว่าเขากำลังพูดเรื่องจริงจัง "จะบอกให้จริง ๆ นะคบกับคุณจิราศรีต้องระวังให้ดี...ถ้าเขารอมาก็ดีไป ถ้าไม่ชอบ..." มังกรหยุดคิดหนึ่ง "ข้ารู้มาว่าเขาปากจัด"³

¹ สุวรรณี สุคนธ์เพียง พุ่มนี้ฉันจะรักคุณ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

หน้า 343

² สุวรรณี สุคนธ์เพียง จามร เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 149

³ สุวรรณี สุคนธ์เพียง สร้อยสวาท เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

หน้า 231

นวนิยายทุกเรื่องของ สุวรรณี สุคนธา จะใช้กลวิธีการเสนอตัวละครทั้ง 3 แบบรวมกัน แต่ที่ปรากฏมากที่สุดคือการเสนอตัวละครโดยการบรรยายรายละเอียดของตัวละครโดยตรง ส่วนวิธีการเสนอตัวละครโดยการบรรยายแบบแนะและการให้ตัวละครเป็นผู้พูดถึงนั้น ใช้น้อยกว่ากันตามลำดับ

5. กลวิธีการสร้างบทสนทนา

บทสนทนา หมายถึง ถ้อยคำที่ตัวละครในพหุคูณโต้ตอบกันในเรื่อง จัดเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการแต่งนวนิยาย เพราะบทสนทนาจะช่วยดำเนินเรื่องแทนการบรรยายของผู้แต่ง และช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบลักษณะนิสัยของตัวละครว่าเป็นคนเช่นไร ตลอดจนช่วยให้ผู้อ่านมีความสนใจ มีชีวิตชีวาอ่านยิ่งขึ้น

บทสนทนาที่ดีควรมีความสมจริง ช่วยในการดำเนินเรื่อง บอกลักษณะนิสัยตัวละครเหมาะสมกับฐานะของตัวละครและมีความยาวพอเหมาะ¹ ซึ่งบทสนทนาในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นไปตามเกณฑ์ของบทสนทนาที่ดีดังกล่าวข้างต้น ดังจะแยกมากล่าวและยกตัวอย่างประกอบให้เห็นดังนี้

5.1 บทสนทนาที่มีลักษณะสมจริง เป็นไปตามธรรมชาติและเหมาะสมกับฐานะของตัวละคร สุวรรณี สุคนธา มีความสามารถในการสร้างบทสนทนาและเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบุคลิก เพศ วัย ฐานะ และภูมิหลังของตัวละคร ภาษาที่ใช้ในบทสนทนามักจะถ่ายทอดความเสียงพูด ทำให้บทสนทนาของตัวละครมีลักษณะสมจริงใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในชีวิตจริง และสุวรรณี สุคนธา นิยมแทรกคำบรรยายสั้น ๆ เพื่อบอกเล่าหรือแสดงกิริยาอาการของตัวละครให้ผู้อ่านเห็นภาพได้เด่นชัดยิ่งขึ้น เช่น ในเรื่อง "ทะเลฤๅมิ"

"มึงไป ไอ้พี่ ออย่าเลือกมาเหียนมึงกู ไปห้ายพัง ไอ้หาลอย เอาเมียมึงไปลอย"

เจ้าโคงซึ่งมาเจอวิฤตการณโดยไมคาดเป็นหอกกลับไปคอยหน้าประตูตัวสั้น ด้วยความกลัว ถึงจะเกรและคะนองอย่างไร เจ้าโคงก็ยังไม่เคยประพฤติตัว เลวร้ายจนพ่อแม่ถึงกับไล่ออกจากบ้านเลย

¹ ประทีป เหมื่อนนิล วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 42 - 44

"มึงไป...ไปหาพี่พี่ เลื่อนมาไม่ต้อง ของกูซื้อทั้งนั้น ไปแต่ตัว ดูซิมีงจะอยู่
ได้ไหม" จากนั้นก็เป็นคำคำยืยยาวด้วยภาษาคึงเดิม

"ไปสิ" กำนจระโกนตอบพ้อด้วยโทสะพ้อ ๆ กัน "ฉันจะไม่เหยียบมาที่นี้อีก
เลยคอยดูสิ"¹

หรือในเรื่อง "ทองประกายแสง"

ทองดียังคงเป็นพรรคเนอร่สาวที่ไม่อาจมีผู้ใดพิชิตได้อีกต่อไป ความใจแข็ง
ของหล่อนทำให้เกิดคะแนนนิยมในหมู่พรรคเนอร่ด้วยกัน แต่มีบางคนที่อิจฉาตาร้อน
เยาะเย้ยทองดีลับหลัง

"ทำเป็นคนดี ไอ้ที่แท้...ไม่มีใครเอา"

ศรีวิไลเป็นผู้ได้ยินคำพูดนี้กับหู หล่อนสวนออกไปทันควันตามแบบฉบับของ
พรรคเนอร่ว่า "อ้อดอก...ใครบอกมึง"

แล้วว่า ๆ ก็จะมีการตมกันขึ้นมาเสียได้ได้ ถ้วนนี้ผู้มาห้ามทัพไว้ทัน
ศรีวิไลบอกกับทองดี

"อ้อจงเสียอกพูดได้ว่า ไม่ใครอยากจะเอา"

"ช่างเขาเถอะที่"

"ไม่ไ้ซี่ ดยั้งงั้นมันเสียศักดิ์ศรีนี้หว่า" ศรีวิไลออกรับแทนแข็งขัน²

บทสนทนาที่มีความสมจริง เหมาะสมกับลักษณะและบุคลิกลักษณะของตัวละครทำให้
นวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา มีชีวิตชีวาน่าอ่านยิ่ง

¹ สุวรรณี สุคนธาเพียง ทะเลอาอิม เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 176 - 177

² สุวรรณี สุคนธาเพียง ทองประกายแสง เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)
หน้า 574 - 575

5.2 บทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง คือเนื้อหาสาระของบทสนทนา
นั้นมีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่อง โดยที่ผู้แต่งไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เล่าเรื่องทุกบททุกตอน
ดังตัวอย่าง เช่น ในเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" ผู้อ่านจะทราบว่าซิคเชื่อมีความสัมพันธ์
กับผู้หญิงคนใหม่จากบทสนทนาต่อไปนี้

"ได้ข่าวว่าซิคเชื่อเรามีแฟนใหม่" พัทพุดขึ้น

"ใครบอกจะ" หลอนถามด้วยเสียงเรียบราบ เพียงเท่านั้นพัทก็พอใจอย่าง
ยิ่ง เพราะนั่นไม่แสดงหรือกลัวว่าหลอนลืมนิดเชื่อได้โดยสิ้นเชิง

"ตอบบอก บอกว่าไอ้จ้อเขียนมาจากอเมริกา"

"คนไทยหรือฝรั่งจะ"

"คงฝรั่ง ได้ข่าวว่าเป็นลูกเศรษฐี ไอ้ตอยมันว่าถ้าไม่เศรษฐีซิคเชื่อก็คง
ไม่เอา ไอ้จ้อมันว่าคราวนี้ซิคเชื่อคงจะตั้งตัวได้เสียที"

รสถอนใจใหญ่

"ซิคเชื่อเขารู้ใหม่ว่าพัทมาอยู่กับร"

"ไม่รู้ซี คงจะรู้งี้" เขาคับนุหรี กอดหลอนไว้ในอ้อมแขน

"กลัวเขาคับรี้ พัทจะอยากประกาศให้คนรู้ทั้งโลกเลยว่า

พัทรักกับรสมาก่อนซิคเชื่อด้วยซ้ำไป"¹

หรือในเรื่อง "เขาชื่อกานต์" บทสนทนาของหลุณกับเพื่อน ๆ ทำให้ผู้อ่านรู้ถึง
ความสัมพันธ์ของหลุณกับโตมร และกับกานต์ได้ดีขึ้น ดังนี้

"หมอกานต์เขารู้ใหม่ว่าเธอกับโตมรเคย..." เจ้าหลอนยังคำว่า "รัก"
ไว้ไ้ทัน

"เขาไม่รู้ แต่มันจะเล่าให้เขาฟัง"

"แปลกคีนะ อยู่ดี ๆ ก็ลุกขึ้นแต่งงานกับหมอ คงกับวิศวกรอยู่ตั้งนานนมเน"

"รู้จักกับหมอนานไหม"

¹ สุวรรณี สุคนธ์เพียง ความรักครั้งสุดท้าย เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

"จะให้บอกจริงหรือเล่น"

"บอกจริงสิ ไครอยากจะฟังคำพูดที่ไม่จริงไม่จริง"

"หาหรือหกเคื่อน"

มีเสียงคุทานมาจากเพื่อนของหลอน

"ก็มากพอแล้วละที่จะรักกัน" หลอนตอบ "ถ้ารักไครนาน เราจะรู้ได้เขาเกินกว่าที่จะแถมด้วยลงอย่างไครมร เป็นต้น"¹

และในเรื่อง "เก้าอี้ขาวในห้องแดง" ผู้อ่านรู้ได้ว่าตะวันฉายประสบอุบัติเหตุจากขบวนรถดังต่อไปนี้

"ไฟไหม้โรงแรมหรือคุณศักดิ์"

"ยิ่งกว่าไฟไหม้อีก" เขาชูหนังสือพิมพ์เรา ๆ อยู่ในมือ "อ่านดู ๆ เาเองก็แล้วกัน"...

"ไหน" อินทรเงยหน้าขึ้น "ข่าวรถชนกันมีเป็นประจำในถนนไม่ตื่นตื่นแล้วละ...ดูนายทหารนักการเมือง ถูกรถสิบล้ออัดก็อปปีแตก..." เขายกไหล่ "มันก็ต้องแตกวันยังค่ำ"...

"ก็รูปรถมีให้เห็นอยู่นี่" นายศักดิ์ "คุณยังไม่เชื่ออีกหรือ"

อินทรหยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

"คุณวัดทราบไหม บางทีรูปนี้ก็ไม่ใช่อรูปรถของนายตะวันฉายอะไรนั้นจริง ๆ หรอก เขาเพียงแต่โต้วถามมา แล้วก็หารูปรถชนกันประกอบลงไป อาจจะไม่ใช่รถคันนั้นก็ได้ ยิ่งเขาเป็นลูกคนมีชื่อเสียงอย่างนี้จะกัหนังสือพิมพ์ก็จะยิ่งประโคมข่าว ให้อ่านกลัวมากขึ้น"²

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เขาชื่ออานต์ โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง)

หน้า 21 - 22

² สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง เก้าอี้ขาวในห้องแดง เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

หน้า 171 - 173

5.3 บทสนทนาที่แสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร กล่าวคือ ผู้อ่านจะทราบถึงลักษณะนิสัยของตัวละครได้โดยสังเกตจากคำพูดหรือบทสนทนาของตัวละครเอง ตัวอย่างเช่น ผู้อ่านจะทราบว่า ประสงค์ในเรื่อง "เรื่องของเกด" เป็นผู้มีนิสัยมักได้คดโกงจากบทสนทนาดังต่อไปนี้

เขาเกษเยาะเย้ยสันตึกกับ เกดว่า

"ทำงานบริษัท ให้เขาใช้จนหัวปักหัวปำ สู้กะเราทำราชการก็ไม่ได้"

"บริษัทได้เงินเดือนมากนี่กะ" เกดเถียง หล่อนทำให้เขารู้ว่าหล่อนไม่

พอใจให้เขาเห็น

"โง่" เขากระแทกเสียง "เราก็อลยโง่ไปด้วย ทำบริษัทก็ปีก็ไม่รวย กินนอกกินในไม่ได้ทั้งสิ้น"

"ถ้าข้าราชการเป็นอย่างคุณหมด ประเทศชาติคงล่มจม" เกดเมินหน้าไปทางอื่น "อย่างคุณจะเรียกว่าคอร์รัปชั่นได้ไหมกะ" เกดถามเขาเสียงใส หล่อนทำหน้าซื่อจนเขาไม่อาจพูดได้อย่างใจคิด

"จะเรียกว่าอะไรก็ได้ แต่เรามีเงินอยู่แล้วกัน"¹

ในเรื่อง "คนเรึงเมือง" ผู้อ่านจะรู้ว่าพริ้งเป็นคนสกปรก มั่งง่าย จากบทสนทนาต่อไปนี้

"อ้าว ถ้าไม่หึงตรงนี้จะไปหึงที่ไหน"

"เก็บเอาไปหึงตะกร้าขยะข้างนอกดิอะ น้า" ตานิดว่าตามที่บิดาเคยสั่งสอนไว้

"โธ่ ตานิดเอ๋ย ยิ่งงั้นเขาจะจ้างคนกวาดโรงหนังไว้ทำไมละ"

แล้วพริ้งก็เทเปลือกเตงโมบนตักองหึงพื้นคังกราว²

¹ สุวรรณี สุคนธ์เพียง เรื่องของเกด เล่ม 2 โดย สุวรรณี (นามแฝง) หน้า 309 - 400

² สุวรรณี สุคนธ์เพียง คนเรึงเมือง เล่ม 1 โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) หน้า 433

ในเรื่อง "อิทธิพิศ" ผู้อ่านจะรู้ลักษณะนิสัยของแก้วตาว่า ปากร้ายแต่มีความหวังดีต่อเด็กที่สนใจเลี้ยงมาจากทสันทนาต่อไป

"นี่จะให้มันแต่งตัวเซยถึงไหน"

"เซยไว้แหละดี จะได้ไม่มีคนมอง"

"กูไม่ว่าอะไรหรอก" แม่แก้วใจว่า "ตะว่ามันทุเรศนั่นคำ สมัยเขายังโง่ มันต้องยังงั้นถึงจะถูก ที่มันแต่งได้ แก่หรือก็แก่ ที่เด็กสาว ๆ ไปก็ดกมัน"

"เพราะยังงั้นนี่สิ ไอ้พวกอุจาดไปโหมมันถึงได้มีกันอยู่ทุกวัน ๆ ไม้ เพราะแต่งตัวย่ำกิเลสหรือ"

"แล้วมึงละ"

"อ้าว กูหากิน" แก้วตาแย้ง "หรืออนมันเป็นคนดีจะให้มันแต่งตัวหยัง ละหรือไฉนยังงั้น มันคือยู่นหรือ มึงลองเอาผ้าคันกรองดูให้ดี ๆ นะอีแก้ว หรืออน มันคนเมื่อนาค กูจะส่งให้มันเรียนมหาวิทยาลัย... จะเป็นจุฬหรือธรรมศาสตร์ กูก็ไม่เกี่ยง ให้มันเข้าไปได้ก็แล้วกัน พอจบกูก็จะส่งมันไปเรียนต่อเมืองนอก ได้คอกคองคอกเตอร์ไปโน่นเลย"¹

ในเรื่อง "ความรักครั้งสุดท้าย" ผู้อ่านรู้จักลักษณะนิสัยหยาบคายของสามีเก่าของรสจากทสันทนาต่อไป

"คุณรู้จักแม่คนที่นั่งอยู่โต๊ะนั้นไหมละ นั่นแหละเคยเป็นเมียผม" กราวนี่ จิตเพื่อสะกิดเพราะเขาหมายถึงรส

"แรกเป็นที่สุดเลยคุณ กูหิวจนจะมีคแล้วยังไม่กลับบ้าน"

เขาเติมโซดาเทด้วยกระแทกกระเด็นและดุนโกรธขึ้นมา

"คุณเคยเห็นผู้หญิงคอกทองไหม นี่แหละ ไม่มีใครคอกทองเกินนางคนนี่"

พรอก"

¹ สุวรรณี สุคนธ์เที่ยง อิทธิพิศ เล่ม 1 โดย สุวรรณี (นามแฝง)

เขาพูดคำคำนั้นด้วยเสียงที่ราบเรียบเหมือนกับพูดถึงอะไรสักอย่างหนึ่ง
 "คุณคงไม่เชื่อ มันเคยเป็นเมียผมจริง ๆ ผมทำงานในนี้และผมจับกังแต่
 เขายังเป็นเด็กนักเรียนอยู่ในนี้" เขาตีมือเหล่านหมัดแก้ว
 "เสร็จผม..." เขาหลับมตรงขมับอย่างระมัดระวัง¹

จากตัวอย่างบทสนทนาที่ยกมานี้ จะเห็นว่า เป็นบทสนทนาที่มีลักษณะสมจริง
 เหมาะสมกับตัวละคร ไม่ยืดเยื้อจนเกินไป ส่วนวนภาษาที่ไรคอนข้างมีชีวิตชีวาให้อารมณ์
 เป็นอย่างดี และบทสนทนาเหล่านี้ยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบลักษณะนิสัยของตัวละครว่าเป็น
 คนเช่นไร อีกทั้งช่วยย่อเรื่องให้สั้น ทำให้ทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่ผู้แต่งไม่ต้อง
 บรรยายเรื่องลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า สุวรรณี สุคนธา เป็นนักประพันธ์ที่มี
 ความสามารถในการสร้างบทสนทนาเป็นอย่างดี ซึ่งมีผลให้นวนิยายของเธอมีความสมจริง
 น่าอ่านยิ่งขึ้น

บทที่ 4

สรุปและขอเสนอแนะ

การวิเคราะห์ท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ครั้งนี้ศึกษาจากนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ซึ่งแต่งในช่วงปี พ.ศ.2511 ถึง ปีพ.ศ. 2522 จำนวน 21 เรื่อง คือเรื่อง กิ่งฟ้า เก้าอี้นางในทองแดง เขาชื่อกานต์ คนเร่เมือง ความรักครั้งสุดท้าย คินนี่ไม่มีพระจันทร์ จามร ค่ายปึกของรัก ดอกไม้ในป่าแคบ เกือบที่สบตา ทองประกายแสด ทะเลอาอิม พระจันทร์สีน้ำเงิน พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ แม่ศรีบางกอก เรื่องของเกอ ลูกรัก สร้อยลาวาท สามเงา สายมยุคลเสน่ห์หาย และอิทธิพล โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาท่วงทำนองแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา
 2. เพื่อศึกษากลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา
- ส่วนขั้นตอนในการศึกษา ผู้เขียนได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาชีวประวัติและผลงานประพันธ์ของ สุวรรณี สุคนธา จากเอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวถึงประวัติและผลงานของ สุวรรณี สุคนธา
2. อ่านนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ตามรายชื่อที่ได้กล่าวไว้แล้ว
3. ศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการแต่งนวนิยาย
4. วิเคราะห์ท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 4.1 ท่วงทำนองแต่ง
 - การใช้คำและสำนวนโวหาร
 - การสร้างประโยค
 - การบรรยายและพรรณนาความ
- 4.2 กลวิธีการแต่ง
 - การเล่าเรื่อง
 - การดำเนินเรื่องและฉาก

การสร้างตัวละครและการเสนอตัวละคร

การสร้างบทสนทนา

5. เสนอผลการศึกษาระบบวรรณคดีวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษาวรรณคดี นี้สาระสำคัญดังนี้

1. ท่วงทำนอง

สุวรรณี สุคนธา เป็นนักประพันธ์ที่มีท่วงทำนองแต่งเป็นลักษณะเฉพาะ
คน ท่วงทำนองแต่งของเธอมีความเรียบง่ายในด้านการใช้ภาษา ซึ่งจะแยกกล่าวตามหัวข้อ
ต่อไปนี้

1.1 การใช้คำและสำนวนโวหาร สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ภาษาปาก

ในการเขียนนวนิยาย ดังนั้นสำนวนภาษาในนวนิยายของเธอจึงมีคำตลาด คำสแลงปะปน
อยู่ด้วยเสมอ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อเรื่องและบุคลิกของตัวละครด้วย นอกจากนี้
สุวรรณี สุคนธา ยังนิยมใช้คำติดปาก คำชวนเสียดสี คำที่เป็นสื่อสร้างความเข้าใจและเน้น
ความหมายให้ชัดเจนขึ้น และสุวรรณี ยังนิยมใช้คำสร้างใหม่ที่ไม่คำนึงถึงความถูกต้องตาม
หลักภาษาแต่ก็ให้ความหมายและให้อารมณ์แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี สำนวนภาษาของ

สุวรรณี สุคนธา มีความเรียบง่าย เพราะใช้คำง่าย ๆ สั้น ๆ ให้ความหมายชัดเจน และ
สุวรรณี สุคนธา ยังนิยมใช้สำนวนเขวหรือเสียสลับประตบประชันสิ่งคมสอแทรกในการ
เขียนนวนิยายด้วยเสมอ

1.2 การสร้างประโยค สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ประโยคสั้น ๆ

โครงสร้างของประโยคเป็นแบบเอกัตถประโยค มีประธานและกริยาในประโยคชัดเจน
แต่ในนวนิยายบางเรื่องที่ต้องใช้การบรรยายหรือพรรณนาความมาก ๆ สุวรรณี สุคนธา
ใช้ประโยคสั้นสลับประโยคยาวเพื่อความไพเราะสละสลวยของภาษา

1.3 การบรรยายและพรรณนาความ สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้

การบรรยายหรือการพรรณนาความในการดำเนินเรื่อง เธอใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ ตรงไป
ตรงมาในการบรรยายความ และมักจะสอแทรกอารมณ์หรือความคิดส่วนตัวปะปนไปด้วย
เสมอ ส่วนการพรรณนาความ สุวรรณี สุคนธา มีความประณีตและเอาใจใส่กับรายละเอียด
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความงามทุกด้าน เธอสามารถถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ ได้อย่าง

ละเอียดลออ ด้วยภาษาง่าย ๆ ชัดเจน และมีการใช้สำนวนเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดภาพพจน์
 ง่าย

2. กลวิธีการแทนนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา

2.1 การเล่าเรื่อง สุวรรณี สุคนธา ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องหลาย
 วิธีประสมกัน แต่ที่นิยมใช้มากที่สุดคือ วิธีให้คนแต่งเป็นผู้เล่าเรื่องเอง และการเล่าเรื่อง
 วิธีนี้ บางที สุวรรณี สุคนธา จะสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวไปด้วย วิธีการเล่าเรื่อง
 ที่เธอใช้รองลงมาคือ การให้ตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่าเหตุการณ์ และข้อขัดแย้ง
 ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง นอกจากนี้ สุวรรณี สุคนธา ยังนิยมใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบ
 กระบี่เสียดสีประหมัดปะปนไปกับกลวิธีการเล่าเรื่องแบบอื่น ๆ อีกด้วย

2.2 การดำเนินเรื่อง สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้กลวิธีการดำเนิน
 เรื่องตามลำดับเวลาและเหตุการณ์มากที่สุด รองลงมาคือวิธีการดำเนินเรื่องย้อนคน คือ
 การดำเนินเรื่องสลับไปมาระหว่างอดีตและปัจจุบัน นอกจากนี้ สุวรรณี สุคนธา ยังนิยม
 ดำเนินเรื่องโดยการเล่าเรื่องแบบเป็นฉากใหญ่ฉากคละเน และดำเนินเรื่องด้วยวิธี
 สร้างความใคร่รู้โดยการใส่เหตุการณ์ที่เกินไว้ในตอนเกิดความกระวนกระวายใคร่
 อันเป็นวิธีการดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้อยากรู้อยากเห็นเรื่องต่อไป

2.3 การสร้างฉาก สุวรรณี สุคนธา มักจะใช้ฉากที่เป็นสถานที่ที่
 มีจริง อันเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่ทำให้นวนิยายของเธอมีความสมจริงยิ่งขึ้น สุวรรณี สุคนธา
 นิยมใช้กลวิธีการสร้างฉากด้วยการบรรยาย ซึ่งแบ่งได้สองลักษณะคือ ถ้าเธอต้องการเน้นฉาก
 และสร้างบรรยากาศในเนื้อเรื่องให้สอดคล้องกับสถานที่และเวลา สุวรรณี สุคนธา จะ
 บรรยายฉากอย่างละเอียดลออด้วยภาษาที่ประณีตละเอียดสวย แต่ถ้าเป็นฉากที่ไม่สำคัญ สุวรรณี
 จะใช้วิธีการบรรยายฉากอย่างสั้น ๆ ด้วยภาษาที่กระชับรัดกุมและชัดเจน นอกจากจะสร้าง
 ฉากด้วยการบรรยายแล้ว สุวรรณี สุคนธา ยังใช้บทสนทนาภาษาถิ่นของตัวละครเป็นเครื่องชี้
 แนะว่า ตัวละครหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้น ณ สถานที่ใด

2.4 การสร้างตัวละคร ตัวละครเกือบทั้งหมดของ สุวรรณี สุคนธา
 เป็นตัวละครที่มีลักษณะสมจริง คือเป็นตัวละครประเภทหลายลักษณะและมีธรรมชาติของมนุษย์
 มีชีวิตชีวา มีอารมณ์เหมือนมนุษย์ มีทั้งความคิดและความเลอะปนอยู่ในตัว พฤติกรรมต่าง ๆ

ของตัวละครสอดคล้องกับลักษณะนิสัยและสภาพสิ่งแวดล้อมของตัวละครอย่างสมเหตุสมผล ส่วนการสร้างตัวละครแบบเหนือจริงของ สุวรรณี สุคนธา ซึ่งปรากฏในเรื่อง สามเงา และ แม่ศรีบางกอกร นั้น ไม่มีลักษณะเด่นหรือแปลกใหม่ไปจากวรรณกรรมรุ่นเก่าแต่อย่างใด

2.5 การเสนอตัวละคร สุวรรณี สุคนธา มีวิธีการเสนอตัวละคร ให้อ่านใคร่จุกหลายวิธีด้วยกัน แต่วิธีเสนอตัวละครที่เธอใช้มากที่สุดคือ การบรรยายลักษณะ และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับนิสัยของตัวละครโดยตรง ซึ่งการเสนอตัวละครด้วยการบรรยายโดยตรงนี้ แบ่งได้สองลักษณะคือ การบรรยายลักษณะตัวละครอย่างกว้าง ๆ ซึ่ง สุวรรณี สุคนธา ใช้ในการเสนอตัวละครที่ไม่สำคัญหรือตัวละครที่เธอไม่ต้องการเน้น แต่ ถ้าเป็นตัวละครสำคัญหรือ สุวรรณี สุคนธา ต้องการให้อ่านรู้จักตัวละครอย่างละเอียด เธอจะ ให้การบรรยายกว้างภาพ คือ จะบรรยายลักษณะและเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวละคร อย่างละเอียดหลายแง่มุม แต่จะไม่มีคำเน้นเรื่องเกี่ยวกับตัวละครนั้นแต่อย่างใด และ นอกจากการบรรยายตัวละครโดยตรงแล้ว สุวรรณี สุคนธา ยังนิยมเสนอตัวละครโดยวิธีการ แนะนำให้ผู้อ่านสังเกตลักษณะนิสัยของตัวละครจากพฤติกรรม คำพูด หรือ สภาพความเป็นอยู่ของตัวละคร โดยที่ผู้แต่งจะไม่บอกโดยตรง ส่วนวิธีการเสนอตัวละครที่ สุวรรณี สุคนธา ใช้รองลงมาคือ การให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้บอกเล่าลักษณะของตัวละครด้วยตนเอง โดยที่เธอ จะไม่อธิบายหรือกล่าวแนะนำตัวละครเลย

2.6 บทสนทนา สุวรรณี สุคนธา มีความสามารถในการสร้างบทสนทนาได้ดี มีความสมจริงถือเป็นธรรมชาติและเหมาะสมกับบุคลิกและภูมิหลังของตัวละคร สุวรรณี สุคนธา มักจะถ่ายทอดบทสนทนาด้วยภาษาที่ตรงกับเสียงพูด ซึ่งทำให้บทสนทนาของตัวละครใกล้เคียงกับความเป็นจริงยิ่งขึ้น นอกจากนั้นบทสนทนาในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ยังช่วยในการดำเนินเรื่องและแสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร โดยที่ผู้แต่งไม่ต้องบรรยายอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบงานเขียนของ สุวรรณี สุคนธา กับงานเขียนของนักประพันธ์ที่ชื่อเสียงในสมัยเดียวกัน ทั้งในด้านสำนวนภาษาและกลวิธีการแต่ง
2. ควรจะได้มีการศึกษาวิเคราะห์งานเขียนประเภทเรื่องสั้นของ สุวรรณี สุคนธา ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน

มรณานุสรณ์

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ฤทธิเดช วิเคราะห์เรื่องสั้นของยาขอบ ปริญญาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 344 หน้า อักส่าเนา
- * กาญจนา นาคสกุล และคนอื่น ๆ การใช้ภาษา เคล็ดไทย 2517, 400 หน้า
- * กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522, 213 หน้า
- จิตรลดา สุวัติกุล การสอนโน้ตัมและหลักเกณฑ์จากวรรณกรรมไทยร่วมสมัยเรื่อง "เขาค้อกานต์" ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ ปริญญาพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 136 หน้า อักส่าเนา
- * จิระนันท์ พิตรปรีชา โลกที่สี่ : ประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของหญิงไทย โรงพิมพ์มงคล การพิมพ์ 2518, 253 หน้า
- จีรี เปลี่ยนสมัย นวนิยายที่เหมาะสมในการใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครูภาษาไทย ปริญญาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 92 หน้า อักส่าเนา
- เจตนา นาควัชร "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี" ใน วรรณไวทยาการ : วรรณคดี ไทยวัฒนาพานิช 2514, 157 หน้า
- * เจื้อย สตะเวทิน การใช้ภาษาระดับปริญญา สุทธิสารการพิมพ์ 2518, 167 หน้า
- * ชลธิรา กลัคค้อย และคนอื่น ๆ การใช้ภาษา เคล็ดไทย 2517, 400 หน้า
- * ชลธิรา สัตยารัตนา เบิกฟ้าวรรณกรรม นวลจันทร์ 2522, 227 หน้า
- ศรีศิลป์ บุญขจร พัฒนานวนิยายไทย พ.ศ. 2475 - 2500 : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคม ปริญญาพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 247 หน้า อักส่าเนา
- * ดุษฎี ชุมสาย, ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2516, 163 หน้า
- ทองสุข เกตุโรจน์ การเขียนแบบสร้างสรรค์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2519, 123 หน้า
- บรรจบ พันธุเมธา ลักษณะภาษาไทย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520, 309 หน้า

บุญเหลือ เพ็ญสุวรรณ, ม.ล. วิเคราะห์วรรณคดีไทย ไทยวัฒนาพานิช 2517,
157 หน้า

_____ "หัวใจของวรรณคดีไทย" ใน วรรณไวทยาการ : วรรณคดี ไทยวัฒนาพานิช
2514, 157 หน้า

ประทีป วาทิกทินกร การใช้ภาษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520, 104 หน้า

ประทีป เหมือนนิล วรรณกรรมไทยปัจจุบัน พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์
2523, 164 หน้า

* เปลื้อง ณ นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช 2514,
356 หน้า

พรสุข บุญสุภา และรมณี เพชรคุปต์ นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2518, 61 หน้า

พิพิชญ์ พุทธิพงษ์ วิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. ปริญญาโท กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 255 หน้า อักษรย่อ

"มโหธร" (นามแฝง) "เขารัศมีของ สุวรรณี สุคนธา" วิทยาลาร 38 :

12 - 51 ตุลาคม 2514

ยุพา สงศิริ "การสอนการเขียนในระดับ ป.กศ.ชั้นสูง" ใน คู่มือวิชาภาษาไทย

เล่ม 3 โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 420 หน้า

วิญจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 1 กวางมด 2518, 226 หน้า

วันเพ็ญ จันทรวโรจน์ และนิตยา มาศะวิสุทธิ์ "หมอกานต์" กมนอก ของสังคม

วารสารธรรมศาสตร์ 2 : 52 - 62 พฤศจิกายน 2514

วิภา กงกะนันทน์ วรรณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2521, 191 หน้า

วิมลศิริ รวมสุข "แนวการอ่านและวิจารณ์วรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี" วารสาร

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน 4 : 9 - 22 มิถุนายน -

กันยายน 2522

ศึกษาธิการ, กระทรวง คำสั่งที่ วท. 44/2522 เรื่องการกำหนดหนังสือเรียนสำหรับเลือก
ใช้ในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 (ม. 1 - ม. 2) ปีการศึกษา 2522

ลงวันที่ 29 มกราคม 2522

สิทธิฯ พินิจภูวดล "หัวใจคณะกรรมการจึงเลือก "เขาชื่อนก" ของ สุวรรณี"

สังกมศาสตร์ปริทัศน์ 4 : 69 - 75 ตุลาคม 2514

สิทธิฯ พินิจภูวดล และคนอื่น ๆ การเขียน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2516, 199 หน้า
สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ หลักการเรียนเรียงความและการเขียนกลอน หาคีใหญ่บรรณาการ
2516, 215 หน้า

สุวรรณี สุคนธ์เพียง กิ่งฟ้า โดย สุวรรณี (นามแฝง) คลังวิทยา 2515, 2 เล่ม

แก้วขาวในทองแดง โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) คลังวิทยา 2518,
2 เล่ม

เขาชื่อนก โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ 3 คลังวิทยา
2516, 503 หน้า

คนเรึงเมือง โดย สุวรรณี (นามแฝง) ศิลปบรรณาการ 2516, 2 เล่ม

ความรักครั้งสุดท้าย โดย สุวรรณี (นามแฝง) มฤตศึกษา 2516, 2 เล่ม

คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ โดย สุวรรณี (นามแฝง) คลังวิทยา 2516, 2 เล่ม

จามร โดย สุวรรณี (นามแฝง) บำรุงสาส์น 2516, 2 เล่ม

ควยปลาวงรัก โดย สุวรรณี (นามแฝง) ศิลปบรรณาการ 2515, 2 เล่ม

ดอกไม้ในป่าเถล โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) คลังวิทยา 2516, 2 เล่ม

เตือนภัยที่ขมขื่น โดย สุวรรณี (นามแฝง) บำรุงสาส์น 2516, 2 เล่ม

ทองประกายแสด โดย สุวรรณี (นามแฝง) บำรุงสาส์น 2514, 2 เล่ม

ทะเลาะอ้อม โดย สุวรรณี (นามแฝง) คลังวิทยา 2515, 2 เล่ม

พระจันทร์ที่น้ำเงิน โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) บรรณาการ 2519,

2 เล่ม

หญิงนั้นจะรักคุณ โดย สุวรรณี (นามแฝง) มฤตศึกษา 2514, 2 เล่ม

_____ แม่ศรีบางกอก โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) ผ่านฟ้าวิทยา 2518,
334 หน้า

_____ เรื่องของเกด โดย สุวรรณี (นามแฝง) บำรุงสาส์น 2513, 2 เล่ม

_____ ลูกรัก โดย สุวรรณี (นามแฝง) บำรุงสาส์น 2517, 2 เล่ม

_____ สร้อยสวาท โดย สุวรรณี (นามแฝง) คลังวิทยา 2516, 2 เล่ม

_____ สามเงา โดย สุวรรณี สุคนธา (นามแฝง) ประพันธ์สาส์น 2517, 2 เล่ม

_____ สายมหยกเส้นสุดท้าย โดย สุวรรณี (นามแฝง) บันดาลสาส์น 2518, 840 หน้า

_____ อดีตพิเศษ โดย สุวรรณี (นามแฝง) ศิลปาบรรณาการ 2517, 2 เล่ม

เสถียร จันทิมาธร นอนหนังสือ กันภัย 2519, 308 หน้า

อนงค์นาฏ เมธาคณวุฒิ "สุวรรณี สุคนธา หรือ "โกแฉ็ค" แห่งเมืองไทย" โลกหนังสือ

6 : 88 - 93 มีนาคม 2522

อนุমানราชชน, พระยา การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์ บรรณาการ 2515, 224 หน้า

* อิงอร สุพันธุ์วนิช "นวนิยายที่ไต่รับรางวัล" อักษรศาสตร์วิจารณ์ 5 - 6 : 46 - 52

ตุลาคม - พฤศจิกายน 2518

วิเคราะห์ท่วงท่าของแรงและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา

บทคัดย่อ

ของ

เพลินพิศ เทียบธราทร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2525

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ทั้งตนเองแต่งและกลวิธีการแต่ง
นวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา โดยศึกษาจากนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา จำนวน
21 เรื่อง และเสนอผลการศึกษารูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษารูปแบบพรรณนาว่า สุวรรณี สุคนธา มีทั้งทำนองแต่งที่เรียบง่ายและชัดเจน
คำที่ใช้ซ้ำมากเป็นคำภาษาปากมากกว่าภาษาเขียนที่เป็นแบบแผนประโยคที่ใช้มีลักษณะเป็น
เอกัตถ์ประโยคมากกว่าประโยคซับซ้อน ภาษาในการบรรยายและพรรณนาความนั้นเป็น
ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ และมักจะมีความคิดเห็นส่วนตัวของ สุวรรณี สุคนธา สอดแทรกด้วย
เสมอ ส่วนกลวิธีการแต่ง สุวรรณี สุคนธา มีวิธีการเล่าเรื่องหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้
มากที่สุดคือ การให้ผู้แต่งเป็นผู้เล่าเอง รองลงมาคือวิธีการให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้เล่า
และวิธีการเล่าเรื่องแบบกระแสดิจประวัติก่อนการดำเนินเรื่อง สุวรรณี สุคนธา นิยม
ดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาและเหตุการณ์มากกว่าการดำเนินเรื่องย้อนกลับ การสร้างฉาก
ในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา มีความสมจริง เพราะ สุวรรณี สุคนธาใช้สถานที่ที่มี
อยู่จริงเป็นฉาก และบรรยายฉากด้วยภาษาที่ประณีตรัดกุม ตัวละครในนวนิยายของ
สุวรรณี สุคนธา ส่วนใหญ่เป็นตัวละครประเภทหลายลักษณะ พฤติกรรมของตัวละคร
สอดคล้องกับบุคลิกและสิ่งแวดล้อมของตัวละครอย่างสมเหตุสมผล สุวรรณี สุคนธา นิยม
เสนอตัวละครโดยการบรรยายลักษณะและรายละเอียดของตัวละครโดยตรง และยังใช้
วิธีเสนอตัวละครโดยการแนะนำผู้อ่านสังเกตจากลักษณะนิสัยของตัวละครเอง ส่วน
บทสนทนาของตัวละครมีความเหมาะสมกับบุคลิก ช่วยในการดำเนินเรื่องและยังแสดง
ลักษณะนิสัยของตัวละครด้วย

AN ANALYSIS OF SUWANNEE SUKHONTHA'S
STYLE AND TECHNIQUES IN NOVEL WRITING

AN ABSTRACT

BY

PHLUNPID TIANKARAHN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1982

The purpose of this thesis was to analyze Suwannee Sukhontha's style and Techniques in writing in her 21 novels, The analysis was presented by descriptive analysis.

The results of studying showed that Suwannee Sukhontha's style is smooth and easy going. She always uses spoken language, and prefer simple to complex sentences. She always puts her own idea in her novels. Her favorite technique in writing is to set herself as the first person narrator telling her own story through the stream of consciousness. She develops her story chronologically more than using flashback. The settings in her novels seems realistic and logical because she uses geographical settings, and describes things and places very clearly. The characterization and dialogues in her novels seem very appropriate to their personalities of each character.